

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARI
DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Filiz DURSUN

ŞUBAT - 2008

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK
BAŞARI DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Filiz DURSUN

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Raşit ÖZEN

Bolu - 2008

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Filiz DURSUN' a ait “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Akademik Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılması” adlı çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Üye : Prof. Dr. Ali GÜLER İmza

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Raşit ÖZEN İmza

Üye : Yrd. Doç. Dr. Mehmet CANBULAT İmza

Prof. Dr. Uğur ESER
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARI DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Filiz DURSUN

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Bilimleri Bölümü

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Raşit ÖZEN

Şubat, 2008, XIV+123 sayfa

Araştırmanın amacı, Meslek Yüksekokullarına öğrenci seçme sınavını (ÖSS) kazanarak gelen öğrenciler ile Sınavsız Geçiş Projesinden (MSG) yararlanarak MYO'lara gelen öğrencilerin (n=333) Kültür Dersleri (Türk Dili, İngilizce, Atatürk İlkeleri İnkılâp Tarihi), Matematik dersi ve 1. sınıf meslek derslerindeki akademik başarıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek ve sınavsız geçiş projesi hakkında DMYO (Düzce Meslek Yüksekokulu) öğrencilerinin ve DMYO'da görev yapan öğretim elemanlarının görüşlerinin belirlenmesidir.

Yapılan çalışmalar neticesinde aşağıdaki alt problemlere cevap aranmaya çalışılmıştır.

1. Sınavla gelen öğrenciler ile sınavsız gelen öğrencilerin Türk Dili I- II dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Sınavla gelen öğrenciler ile sınavsız gelen öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I-II dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Sınavla gelen öğrenciler ile sınavsız gelen öğrencilerin İngilizce I-II dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4. Sınavla gelen öğrenciler ile sınavsız gelen öğrencilerin Matematik I-II dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Sınav ile yerleştirilen İklimlendirme ve Soğutma, İnşaat, İşletme ve Muhasebe öğrencileri ile MSG ile yerleştirilen İklimlendirme ve Soğutma, İnşaat, İşletme ve Muhasebe öğrencilerinin 1. sınıf meslek dersleri, Teknolojinin Bilimsel İlkeleri ve Bilgisayar I-II dersleri ortalamaları akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Sınav ile yerleştirilen öğrenciler ile MSG ile yerleştirilen öğrencilerin MYO’lardaki akademik başarı durumları ve lisedeki alanlarının MYO başarılarına etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
7. Meslek Yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının MSG sistemi ile yerleşen öğrencilerin akademik başarı durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Çalışma sırasında çalışmanın amacına bağlı olarak öncelikle belgesel tarama yöntemi ile 2004 ve 2005 yılları girişli öğrencilerin kişisel özellikleri gerekli izinler alındıktan sonra öğrencilerin kişisel dosyalarının (n=1891) incelenmesi yoluyla elde edilmiştir. Ayrıca Kelecioğlu (2006) tarafından geliştirilen öğretim elemanı ve öğrenci anketleri MYO’lardaki öğretim elemanları (n=31) ve öğrenciler (n=551) tarafından cevaplandırılmıştır. Çalışma sırasında toplanan verilerin analizi için SPSS 14,0 paket programında standart sapma, ortalama, frekans, yüzde ve t-testi değerleri kullanılarak yorumlanmıştır ve anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Elde edilen verilerin analizi sonucunda; sınavla yerleştirilen öğrencilerin, sınavsız yerleştirilen öğrencilere oranla kültür derslerinde ve 1. sınıf meslek derslerinde daha başarılı oldukları ve kültür derslerinde daha az güçlük çektikleri belirlenmiştir.

Öğretim elemanlarını görüşlerine göre, Meslek Lisesi öğrencilerinin tüm derslerde, diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre daha başarısız oldukları, öğrencilerin kendi METEB'lerindeki bir MYO'da okumalarının ders başarılarını ve sosyal psikolojik yönden olumsuz etkileri olduğunu, tüm derslerde ÖSS puanı ile yerleştirilen öğrencilerin daha başarılı oldukları görüşünü savundukları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki ve Teknik Eğitim, Meslek Yüksekokulu, Sınavsız Geçiş Projesi

ABSTRACT**THE COMPARISON OF TECHNICAL COLLEGE STUDENTS ACADEMIC
ACHIEVEMENT LEVELS****Filiz DURSUN****Master Thesis****Department of Educational Sciences****Supervisor: Asisst. Prof. Dr. Raşit ÖZEN****February, 2008, XIV+123 pages**

The aim of this study is to determine whether there is a significant difference between the academic achievement levels of the students (n=333) who passed the university entrance exam and enrolled at the two year vocational school and the academic achievement levels of the students who enrolled these schools according to MSG (Vocational Placement Without University Exam) project. In line with the aim of the study mentioned above, the students' academic achievement were examined on the basis of their academic achievement of students at culture classes (Foreign Language, Turkish Language and the Principles of Atatürk and the History of Turkish Revolution), Mathematics and 1.class vocational lessons. In addition to this, the perceptions of the students and academic staff at DMYO (Düzce Technical College) on MSG were examined.

In this study, the following sub-problems, given below, were answered in line with the aim of the study:

1. Is there a significant difference in student academic success in relation to Turkish Language I and II courses between the students enrolled the two year vocational school by taking the university entrance examination and the ones enrolled without having taken they exam?

2. Is there a significant difference in student academic success in relation to Principles of Atatürk and the History of Turkish Revolution classes between the students enrolled at the college by taking the university entrance examination and the ones enrolled without having taken they exam?
3. Is there a significant difference in student academic success in relation to English I and II courses between the students enrolled at the college by taking the university entrance exam and the ones enrolled without having taken thay exam?
4. Is there a significant difference in student academic success in relation to maths I and II courses between the students enrolled at the college by taking the university entrance exam and the ones enrolled without having taken thay exam?
5. Is there a significant difference in the average grades of first year students of air conditraning and refrigeration tecnology, businessand administration, accounting programs students enrolled at DMYO by taking ÖSS and the students of the same programs enrolled at the two year vocational school according to the MSG Project?
6. What are the perceptions of the students enrolled at DMYO according to university examination results and the ones enrolled according to the MSG Project about the effects of their highschool succes academic success in their fields in to their performance at college?
7. What are the perceptions of the academic staff working at two year vocational schools about the academic succes of the students enrolled according to MSG Project?

In this study, the documentary analysis was applied. In this respect, during the study, having taken the required and necessary permission, the personal files of the students (n=1891) enrolled in 2004 and 2005 were examined and during this process, the personal information required for the study were obtained by the researcher.

After that the questionnaire developed by Kelecioğlu (2006) were completed by the academic staff (n =31) and the students (n=551) of two year vocational schools in order to obtain their perceptions about the project.

During the study, in order to analyze the data collected SPSS 14.0 program was used and by means of this program, the mean, standart deviation, the frequency and the percentage values of the items were calculated and t-test was used.

The analysis of the data collected indicate that the students who passed the university entrance examination were more successful and had less difficulty in understanding both the cultural courses and vocational courses than the students who enrolled at MYO without taking the university entrance examination.

In addition to this when the perceptions of academic staff were examined, it is seen that the students graduated from vocational high schools were less successful in all courses than the students graduated from high schools and also the placement of the students in the two year vocational schools negative effects on their academic success and their psychological and social developments. As a result it was concluded that the students enrolled at technical college by taking the university entrance examination were more successful in all subjects.

Key Words: Vocational and Technical Education, Technical College, Vocational Placement without University Exam According

Sevgili

Saygıdeğer

Anneme ve Babama.....

TEŞEKKÜR

Araştırma süresince göstermiş olduğu rehberlik, anlayış ve yardımlarından dolayı danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Raşit ÖZEN’ e teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında yardımlarını esirgemeyen ve görüşleriyle yönlendiren sayın Prof. Dr. Ali GÜLER’ e teşekkür ederim.

Yüksek lisans öğrenimim süresince ders aldığım, tavsiye ve yönlendirmelerini benden esirgemeyen hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Verilerin toplanması esnasında benden yardımlarını esirgemeyen Tüm Düzce Meslek Yüksekokulu akademik ve idari kadro çalışanları ile Sayın Yrd. Doç. Dr. Hakan POLAT ‘a teşekkürlerimi sunarım. Verilerin analizi süresince sorularıyla sürekli kapılarını aşındırdığım Yrd. Doç. Dr. Zekeriya NARTGÜN ve Yrd. Doç. Dr. Bayram BIÇAK ‘a ayrıca teşekkür ederim.

Ayrıca saygıdeğer ve sevgili hocam Yrd. Doç. Dr. Meriç KANBUR TUNCEL’ e tüm hoşgörü ve yardımları için teşekkürlerimi sunarım.

Öğrenci ve Öğretim elemanı anketlerini kullanmama izin veren ve yardımlarını benden esirgemeyen sayın hocam Yrd. Doç. Dr. Hülya KELECİOĞLU’na teşekkürü bir borç bilirim.

Yaşamımda ayrı bir yeri olan ablam sayın Öğr. Gör. Çiğdem DURSUN’ a ve aileme yardımları ve bana olan güvenlerinden ötürü sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunarım.

Filiz DURSUN

İÇİNDEKİLER

sayfa

ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	ix
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	x
TABLolar DİZİNİ.....	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Alt Problemler.....	6
1.5. Araştırmanın Önemi.....	7
1.6. Sayıtlar	7
1.7. Sınırlılıklar	8
1.8. Tanımlar	8
1.9. Kısaltmalar	9

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR.....	10
2.1. Kuramsal Temeller.....	10
2.1.1. Mesleki ve Teknik Eğitim ve Eğitim ile Mesleki ve Teknik Eğitim Arasındaki İlişki.....	10
2.1.2. Mesleki Eğitimin Tanımı ve Mesleki ve Teknik Eğitimle İlgili Temel Kavramlar.....	11
2.1.3. Mesleki Eğitimin Amacı	13

2.1.4. Mesleki Ve Teknik Eğitimi Etkileyen Olgular	14
2.1.5. Mesleki Eğitim İhtiyacı.....	16
2.1.6. Meslek Eğitimi İhtiyacı.....	20
2.1.7. Türkiye’ de Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihsel Gelişimi	20
2.1.7.1. Ahi Ocakları (Ahi Birlikleri).....	21
2.1.7.2. Enderun Mektebi.....	21
2.1.7.3. Lonca Teşkilatı.....	22
2.1.7.4. Mesleki ve Teknik Eğitimde Batılılaşma.....	23
2.1.7.5. Cumhuriyet Dönemi.....	24
2.1.8. Dünya’da Mesleki ve Teknik Eğitim	27
2.1.8.1. Almanya	27
2.1.8.2. İspanya	28
2.1.8.3. Amerika.....	28
2.1.8.4. Japonya.....	29
2.1.8.5. Rusya.....	29
2.1.8.6. İsveç	30
2.1.9. Mesleki ve Teknik Eğitimdeki Gelişmeler ve Yeni Yönelimler.....	30
2.1.10. Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirler.....	32
2.1.11. Türkiye’de Meslek Yüksekokullarının Tanımı Ve Tarihsel Gelişimi ...	33
2.1.12.1 Meslek Yüksekokulları (MYO)	35
2.1.12.2. Öğrenci Sayıları ve Okullaşma Oranı	39
2.1.12.3. Öğretim Elemanları.....	41
2.1.12.4. Eğitim-Öğretim Programları	44
2.1.13. Sınavsız Geçiş Projesi	46
2.1.13.1. Sınavsız Geçişin Amaçları	49
2.1.13.2. Sınavsız Geçişin Ana İlkeleri.....	50
2.1.13.3. Sınavsız Geçiş Başvurma Koşulları	51
2.1.13.4. Sınavsız Geçişle İlgili Yerleştirme Esasları.....	52
2.2. İlgili Literatür	55
2.2.1. İlgili Araştırmalar.....	55

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	62
3.1. Araştırma Modeli	62
3.2. Evren ve Örneklem	63
3.3. Veri Toplama Yöntemi	63
3.4. Verilerin Analizi	66

BÖLÜM IV

BULGULAR.....	67
4.1. Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular	67
4.2. Öğrencilerin Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	75
4.3. Öğrencilerin MYO’lardaki Başarı Durumları İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	84
4.4. Öğretim Elemanı Görüşlerine İlişkin Bulgular	93

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE TARTIŞMA	99
5.1. Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Sonuçlar	99
5.2. Öğrencilerin Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçlar.....	101
5.3. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Sonuçlar	104
5.4. Öğretim Elemanı Görüşlerine İlişkin Sonuçlar.....	107

BÖLÜM VI

ÖNERİLER.....	109
KAYNAKLAR	112
EKLER.....	116
EK-1: Düzce Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü Veri Toplama İzni.....	116
EK-2: Düzce Meslek Yüksekokulu Teknik Programlar Veri Toplama İzni.....	117
EK-4: Öğrenci ve Öğretim Elemanı Anket İsteği.....	118
EK-4: Öğrenci Anketi.....	119
EK-5: Öğretim Elemanı Anketi.....	121
ÖZGEÇMİŞ.....	124

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1- Endüstriyel Eğitim Projeleri Kapsamında Yer Alan MYO'lar.....	37
Tablo 2- Toplam MYO Sayıları ve Kuruluş Şekillerine Göre Dağılımları.....	38
Tablo 3- Meslek Yüksekokullarındaki Öğretim Elemanı Sayıları.....	44
Tablo 4- MYO' ya Yerleşme Durumuna Göre Cinsiyet Değişkeni Dağılımı.....	68
Tablo5- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Mezun Olunan Okulun Bulunduğu İlin Bölgesi Dağılımı.....	69
Tablo 6- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Doğum Tarihi Dağılımı.....	70
Tablo 7- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Program Değişkeni Dağılımı.....	71
Tablo 8- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Mezun Olunan Okul Dağılımı.....	72
Tablo 9- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Diploma Notu Dağılımı.....	73
Tablo 10- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Mezuniyet Yılı Dağılımı.....	74
Tablo 11- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Tercih Sırası Dağılımı.....	75
Tablo 12- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Diploma Notları, Doğum Tarihi, Mezun Olunan Okul Türü, Mezun Olunan Yıl, Mezun Olunan Okulun Bulunduğu İl, Programı ve Programı Tercih Sırasına İlişkin t-testi Tablosu.....	76
Tablo 13- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Türk Dili I-II Dersi Başarı Notlarına İlişkin t-testi Tablosu.....	77
Tablo 14- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II Dersi Başarı Notlarına İlişkin t-testi Tablosu.....	78
Tablo 15- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin İngilizce I-II Dersi Başarı Notlarına İlişkin t-testi Tablosu.....	79
Tablo 16- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Matematik I-II Dersi Dersi Başarı Notlarına t-testi Tablosu.....	80
Tablo 17- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre İşletme ve Muhasebe Bölümleri Öğrencilerinin I. Sınıf Meslek Dersleri Not Ortalamaları t-testi Tablosu....	81
Tablo 18- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre İnşaat ve İklimlendirme Soğutma Bölümleri Öğrencilerinin Teknolojinin Bilimsel ilkeleri ve Bilgisayar I-II Dersleri Not Ortalamaları t-testi Tablosu.....	81

Tablo 19- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre İnşaat Bölümü Öğrencilerinin 1. Sınıf Meslek Dersleri Not Ortalamaları t-testi Tablosu.....	82
Tablo 20- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre İklimlendirme ve Soğutma Bölümü Öğrencilerinin 1. Sınıf Meslek Dersleri Not Ortalamaları t-testi Tablosu....	83
Tablo 21- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Birinci Sınıfta Başarısız Oldukları Ders Olup Olmadığına İlişkin Bulguların Frekans Yüzde ve t-testi Tablosu.....	84
Tablo 22- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Birinci Sınıfta Başarısız Oldukları Ders Sayısına Göre Frekans Yüzde ve t-testi Tablosu.....	85
Tablo 23- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Başarmakta Güçlük Çektiği Ders Grubuna Göre Frekans Yüzde Değerleri ve t-testi Tablosu....	86
Tablo 24- Liseden Mezun Olunan Alan ile MYO'daki Alan Arası Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu.....	87
Tablo 25- Öğrencilerin Liseden Mezun Oldukları Alanlarının MYO'daki Etkileri Konusundaki Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu.....	88
Tablo 26- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Aynı ya da Farklı METEB'de Okuyor Olmalarının Etkileri Konusundaki Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri ve t Testi Tablosu.....	90
Tablo 27- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Olguların Etkileri Konusundaki Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri ve t Testi Tablosu.....	92
Tablo 28- Mesleki Sınavsız Geçiş Sisteminin Başarıya Etkisine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu.....	94
Tablo 29- MYO Öğrencilerinin Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumuna Göre Öğrenci Derslerindeki Başarı Durumları Hakkında Öğretim Elemanlarının Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu.....	96
Tablo 30- Öğrencinin Kendi METEB' inde Bir MYO'da Okumasına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu.....	97
Tablo 31- MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Başarılarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu.....	98

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde; araştırmaya ilişkin problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Bir ülke insan kaynaklarını ne kadar iyi kullanabilirse o ölçüde gelişmiş ülkeler seviyesine yükselebilir. İnsan kaynaklarının niteliği ile kalkınmışlık seviyesi arasında doğru bir orantı bulunmaktadır. İnsan kaynaklarının niteliğinin artırılması büyük ölçüde eğitim sisteminin görevidir. Ulusal anlamda kalkınmanın eğitim ile gerçekleştirilebileceği unutulmamalıdır. Eğitim sistemi; ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim ile her vatandaşın bireysel gelişimini tamamlamasını, toplumsal yaşama hazırlanmasını ve mesleki anlamda gelişimini sağlamaya çalışır.

Çoğu ülkede ortaöğretim, genel ve mesleki olmak üzere iki alt sistemden oluşur. Genel eğitim veren kurumlardaki gençler, daha çok akademik bir programı tamamlar ve yükseköğretime hazırlanırlar. Mesleki ve Teknik Eğitim programlarına katılan gençler ise, genel kültürün yanı sıra, belli bir meslek alanında uygulama ağırlıklı eğitim alırlar. Mesleki ve teknik orta öğretimi başarıyla tamamlayan gençler ya iş yaşamına katılırlar ya da yükseköğretim kurumlarına giderler (Şimşek, 1999).

Ulusal kalkınma çabalarında önemli bir yer teşkil eden Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumları, uzun zamandır çeşitli sorunlar yaşamaktadırlar. Ülkemizde bugüne kadar, iyileştirme çalışmalarında çok farklı modeller denenmiş olmasına rağmen net sonuçlar elde edilememiş, başarı umutları “yeniden yapılanma” projelerine bağlanmıştır (Şimşek, 1999).

İçinde yaşadığımız yüzyılda “eğitilmiş insan” kavramının anlamı her geçen gün değişmekte ve okullar her geçen gün farklı bir insan tipini yetiştirme yükümlülüğüyle karşı karşıya kalmaktadır ve bu ortaya çıkan bu yeni insan tipinin temel nitelikleri arasında kültürel birikim, toplumsal uyum, ekonomik üretkenlik ve sosyal bilinç ön planda gelmektedir. Tüm bu niteliklere sahip bireyleri yetiştirmek için eğitim sistemlerinde yapılacak değişim içinde mesleki ve teknik eğitime yönelik olanlar önemli bir yer tutmaktadır. Burada temel sorun, bu köklü değişimin ne şekilde gerçekleştirileceğidir. Çünkü Mesleki ve Teknik Eğitimi etkileyen faktörler ve bunlar arasındaki ilişkiler son derece karmaşık görünmektedir.

Ülkemizde Mesleki Eğitim: ortaöğretim kurumlarından başlayarak ön lisans ve lisans düzeylerinde büyük kitlelere ulaştırılmaktadır. Mesleki eğitimin en büyük kitlelere ulaştırıldığı Meslek Yüksekokulları, belirli mesleklere yönelik ara insan gücünü yetiştirmeyi amaçlayan ve ön lisans düzeyinde eğitim-öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumlarıdır. Bir ülkede ara insan gücü sayısı ne kadar fazla ve kalite bakımından ne kadar yüksek olursa, o ülke sanayide o ölçüde rekabet edebilir ve dünya pazarlarındaki payını arttırabilir.

Meslek Yüksekokulları, bulundukları bölgenin olanaklarını eğitimde, ders uygulamalarında ve endüstriyel mesleki eğitimde kullanabilmelidirler. Bu okullar yapılandırılırken, bulundukları bölgelerdeki bu olanakların eğitim-öğretime sağlayabileceği yararın yanı sıra, o bölgelerdeki işletmelerin gereksinim duyduğu insan gücü yapıları da dikkate alınmalıdır. 21. yüzyılda görev yapacak işgücünde aranan nitelikler, bugüne kadar işgücünde aranılan niteliklerden oldukça farklıdır. Bu durum, teknolojiyi anlayan, uygulayabilen, verimli ve kaliteli mal ve hizmet üretebilen işgücüne ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Bilgi çağı, mal ve hizmet üreten işgücünde aranılan beceri düzeyini ve sorumluluğu artırmış bulunmaktadır. İş dünyasının talep ettiği iş gücünde aranılan bazı nitelikler şunlardır:

- (a) Değişen koşullara çabuk uyum sağlama,
- (b) Problem çözebilme,
- (c) İletişim kurabilme,

- (d) Ekip halinde çalışabilme,
- (e) Mal ve hizmetin kalitesini geliştirmek için sorumluluk alabilme,
- (f) Değişen koşullara uyumu kolaylaştıracak bir mesleki beceri tabanına ve teknolojinin dayandığı fen, matematik, iletişim gibi temel bilgilere sahip olabilme (YÖK, 2007).

Her MYO mezununda bulunması gereken bu niteliklere ulaşmada çeşitli sorunlar yaşanmaktadır. Ülkemizde hergeçen gün artan mesleki ve teknik eğitim mezunu ihtiyacını karşılamak üzere çeşitli planlar yapılmış ve yapılmaktadır. Bu planlamalarda, milli eğitim sisteminin mesleki ve teknik eğitim ağırlıklı bir yapıya kavuşturulması ve ortaöğretimde okullaşma oranlarının genel eğitimde %35, mesleki eğitimde %65 olması gerektiği öngörülmüştür. Ancak şimdiye kadar alınmış ve alınmakta olan tüm önlemlere rağmen bu hedeflerin gerisinde kaldığı görülmektedir (MEB, 2002).

İsdihdama yönelik yapılan çeşitli istatistiksel araştırmalar sonucunda 2000'li yıllarda iş dünyasının iş gücü ihtiyacının dörtte üçünün ön lisans seviyesinde eğitimle yetiştirilmesi gereğini ortaya koymaktadır (YÖK, 2004). Ülkemizin iş gücünün ortalama %77'sinin ilkokul/ilköğretim, %15'inin ortaöğretim ve %8'inin de yükseköğretim düzeyinde eğitim aldığı belirtilmektedir. Bu kadar düşük eğitim seviyesi ile Türk endüstrisinin gelişmekte olan ülkelerle rekabet etmesinin çok güç olduğu bilinmektedir (YÖK, 2004). Mesleki ve teknik eğitimdeki bilinen sorunları aşmak, Beş Yıllık Kalkınma Planları ve Hükümet programlarındaki plan hedeflerine ulaşabilmek için getirilen pek çok çözüm önerisinden biri de mesleki ve teknik liselerden meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş projesinin hayata geçirilmesidir (MEB, 2002).

Meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş (MSG) uygulaması ile birçok sorun ortadan kalkmıştır; en önemlisi bu okulların öğrenci sayıları artmıştır. Bununla birlikte beklenmeyen problemler ile de karşılaşmıştır. Bunun yanında temeli sınavsız geçiş sistemine dayandırılan Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi Projesi

(METEB), sağlamaya çalıştığı standartlaşma sistemi ile Meslek Yüksekokulları ve bu okulları besleyen Meslek Liseleri arasında koordinasyon sağlamada olumlu katkılar sağlamıştır. Fakat tüm bu olumlu sonuçların yanında olumsuz etkiler (negatif bakış açısı, öğrenci başarılarının düşmesi v.b.) nedeniyle de hem meslek liselerine hem de meslek yüksekokullarına ilginin azalmasına neden olmuştur (Akıncı ve diğerleri, 2005).

Sınavsız Geçiş Sisteminin amacına hizmet edebilmesi için tekrar değerlendirilmesine ve değerlendirme sonuçlarına göre yeniden düzenlenmesine gereksinim vardır. MSG sisteminin değerlendirilmesinin de, sınavla gelen öğrenciler ile sınavsız gelen öğrencilerin başarılarının karşılaştırılması, ile yapılabileceği ve böylelikle aksayan bir yan varsa bunun belirlenmesine ve sorunların çözülerek, sistemin amacına uygun bir şekilde devamını sağlamasına katkıda bulunacağı düşünülebilir (Kelecioğlu, 2006).

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmada “Meslek Yüksekokullarında uygulanan Mesleki Sınavsız Geçiş Sisteminin sınavla yerleştirilen öğrencilerin akademik başarılarına etkisi nedir?” sorusuna cevap aranmıştır.

1.3. Araştırmanın Amacı

Tarım toplumundan sanayi toplumuna, sanayi toplumundan da bilgi toplumuna geçiş süreçlerine paralel olarak 21. yüzyılda görev yapacak iş gücünden beklentiler değişmiştir. Bunun sonucunda teknolojiyi anlayan, yorumlayan, uygulayabilen, verimli ve kaliteli mal ve hizmet üretebilen işgücüne ihtiyaç artmıştır.

Teknoloji ve bilimin hızla geliştiği ve bilgi patlamasının yaşandığı günümüzde gerek kalkınmayı sağlamak gerekse Avrupa Birliğine uyum sağlamak, nitelikli insan gücü ve kaynakların yerinde, zamanında kullanılmasıyla mümkündür. Kalkınma ile eğitim arasında yakın bir ilişki vardır. Ulusal kalkınmanın en büyük hedeflerinden biri gelişmiş ülkelerdeki mesleki ve teknik eğitim oranını yakalamaktır (Kemahlıoğlu ve diğerleri, 2003).

Genç nüfus çoğunluğuna sahip ülkemizin, ağırlıklı ve nitelikli mesleki ve teknik eğitim yoluyla, rekabet gücünü arttırarak bu yarışta yer alması ve başarılı olup dünyanın gelişmiş ülkeleri arasında yer alması gerekmektedir. Teknolojide yaşanan hızlı değişme ve gelişmeler, pazarların küreselleşmesi, iletişimin artması, bilgi alış verişinin ve ulaşımın kolaylaşması, serbest ticaret engellerinin kaldırılması yönündeki gelişmeler, ülkelerin ulusal ekonomilerini etkilemiş ve rekabeti ön plana çıkartmıştır. İşletmelerin ürettikleri çok çeşitli mal ve hizmeti zamanında ve kaliteli olarak teslim etmek konusunda duyarlı olmaları, teknolojiyi anlayan, yorumlayan, uygulayabilen, verimli ve kaliteli mal ve hizmet üretebilen yüksek nitelikli iş gücünü, kaynakların etkili ve verimli kullanımını, en az kaynak kullanarak en çok yarar sağlama ilkesinin hayata geçirilmesini ön plana çıkartmıştır (YÖK,2007).

Mesleki ve Teknik eğitim gerçekleştirilmeye çalışıldığı kurumlardan birisi olan Meslek Yüksekokulları ve bu okullarda verilen eğitim, ülkemiz sanayi ve ekonomisinde çok yüksek bir öneme sahiptir. Sahip olduğu bu önemden dolayı bu kurumlarda verilen eğitim kalitesinin arttırılmasının nitelikli eleman yetişmesine, bu kurumlarda bilimsel anlamda nitelikli araştırmalar ve çalışmaların yapılabilmesine ve tabii ki ülkemizin sanayi ve ekonomisine katkı sağlayacaktır (YÖK, 2007).

Bu araştırmada Meslek Yüksekokullarına ÖSS sınavını kazanarak gelen öğrenciler ile Sınavsız Geçiş Projesinden yaralanarak gelen öğrencilerin Kültür Dersleri (Türk Dili, İngilizce, İnkılap Tarihi) ve Matematik Derslerindeki başarıları arasında ve bazı bölümlerin (İklimlendirme ve Soğutma, İnşaat, Muhasebe, İşletme Bölümleri) 1. sınıf meslek dersleri, Teknolojinin Bilimsel ilkeleri ve Bilgisayar I-II dersleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bununla birlikte sınavsız geçiş projesi hakkında öğrencilerin ve ğretim elemanlarının görüşleri saptanmaya çalışılmıştır. Bunun sonucunda bu araştırma sonuçlarının sınavsız geçiş sisteminin geliştirilmesinde ve mevcut sorunların çözümünde kaynak teşkil etmesi beklenmektedir.

1.4. Alt Problemler

Yukarıda belirtilen problem cümlesine bağlı olarak aşığıdaki alt problemlere araştırma sırasında cevap aranacaktır:

1. Sınavla gelen öğrenciler ile sınavsız gelen ğrencilerin Türk Dili I- II dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
2. Sınavla gelen öğrenciler ile sınavsız gelen ğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi I-II dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Sınavla gelen öğrenciler ile sınavsız gelen ğrencilerin İngilizce I-II dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Sınavla gelen öğrenciler ile sınavsız gelen ğrencilerin Matematik I-II dersi akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
5. Sınav ile yerleştirilen İklimlendirme ve Soğutma, İnşaat, İşletme ve Muhasebe ğrencileri ile MSG ile yerleştirilen İklimlendirme ve Soğutma, İnşaat, İşletme ve Muhasebe ğrencilerinin 1. sınıf meslek dersleri, Teknolojinin Bilimsel İlkeleri ve Bilgisayar I-II dersleri ortalamaları akademik başarıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Sınav ile yerleştirilen öğrenciler ile MSG ile yerleştirilen ğrencilerin MYO' lardaki akademik başarı durumları ve lisedeki alanlarının MYO başarılarına etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
7. Meslek Yüksekokullarında görev yapan ğretim elemanlarının MSG sistemi ile yerleşen öğrencilerin akademik başarı durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

1.5. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada, Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin, sınavlı ve sınavsız olarak meslek yüksekokullarına yerleştirilme durumlarına göre akademik başarıları karşılaştırılarak, mesleki ve teknik orta öğretim okullarından meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş projesinin örneklemini oluşturan Düzce ilinde bulunan meslek yüksekokullarında görevli öğretim elemanı ve öğrencilerinin görüşlerinden yararlanılarak MYO'lara sınavsız geçiş projesinin bir değerlendirmesinin yapılması amaçlanmıştır.

Konu alanı ile ilgili olarak daha önceden yapılan araştırmalar incelendiğinde sınavsız geçiş sisteminin değerlendirilmesi konulu araştırmalar kapsamında meslek yüksekokullarında görevli öğretim elemanları ve MYO' da okuyan öğrenci görüşlerine dayalı olarak yapılan böyle bir araştırmaya konu alanı ile ilgili literatürün incelenmesi sırasında rastlanmamıştır.

Araştırmanın sonuçlarının; Milli Eğitim Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurulu ve üniversiteler tarafından ileride MYO'larla ilgili olarak yapılacak olan bu tür çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Buna paralel olarak düşünüldüğünde MYO'larla ilgili yapılacak olan bu tür çalışmalara katkı sağlaması açısından bu araştırmadan elde edilecek olan sonuçların Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Okullarından Meslek Yüksekokullarına sınavsız geçiş uygulamasında yapılacak düzenlemeler ve değişiklikler için yararlanılabilecek bir kaynak oluşturabileceği düşünülmektedir.

1.6. Sayıtlar

1. Ankete katılan öğrencilerin ankete verdikleri cevapların samimi ve yansız oldukları varsayılmaktadır.
2. Öğretim elemanı bağımsız değişkeninin tüm öğrenciler için aynı olduğu varsayılmaktadır.

3. İçerik bağımsız değişkeninin tüm öğretim elemanları tarafından aynı verildiği varsayılmaktadır.

1.7. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Düzce Üniversitesi, Düzce Meslek Yüksekokulu 2005 girişli öğrencileri ile,
2. Düzce Üniversitesi, Düzce Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin 1. sınıf kültür temel bilimler ve meslek derslerindeki başarıları ile sınırlandırılmıştır.

1.8. Tanımlar

Mesleki ve Teknik Eğitim: Bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan bilirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996).

Meslek Yüksek Okulu: “Belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarıyılık eğitim-öğretim sürdüren bir yükseköğretim kurumudur” biçiminde tanımlanmıştır (YÖK,2007).

Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi: Bir veya daha fazla MYO ile öğretim programı bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilmiş mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından oluşan eğitim bölgesidir (YÖK,2007).

Öğretim Elemanı: Meslek Yüksekokullarında atölye, laboratuvar, meslek dersleri ve genel kültür dersleri öğretim elemanlığı yapabilme yeterliliğine sahip kişidir (MEB,2000).

1.9. Kısaltmalar

METEB: Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi

MYO: Meslek Yüksek Okulu

SETEM: Sürekli Eğitim ve Teknoloji Merkezlerinin

ÖSS: Öğrenci Seçme Sınavı

MSG: Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

MTOÖ: Mesleki ve Teknik Orta Öğretim

MOBP: Mesleki Orta Öğretim Başarı Puanı

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Kuramsal Temeller

Bu bölümde mesleki ve teknik eğitim, meslek yüksekokulları ve sınavsız geçiş sistemi ilkeleri ilgili konulara yer verilecektir. Mesleki ve teknik eğitim hakkında, ülkemizde ve dünyada mesleki ve teknik eğitim uygulamaları konusunda genel bilgiler incelenecektir. Amaç; mesleki ve teknik eğitim konusuna daha geniş bir açıdan bakılmasını sağlamaktır.

2.1.1. Mesleki ve Teknik Eğitim ve Eğitim ile Mesleki ve Teknik Eğitim Arasındaki İlişki

Konu alanı ile ilgili literatür incelendiğinde eğitimin çeşitli tanımlarının yapıldığı ve eğitimin kendi içerisinde çeşitli dallara ayrıldığı görülmektedir. Ertürk (1972: 77)'e göre eğitim; “Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir.” Fidan ve Erden, 1989; eğitimi insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci olarak tanımlamaktadırlar.

Eğitimin amacı, bireylerde istenilen davranışları geliştirmektir. Toplumun tüm bireyleri için ortak olan davranışları (bilgi, beceri ve tavırlar) geliştirmeyi amaçlayan eğitime; genel eğitim, belirli bir meslek alanında başarılı olarak çalışabilmek için gerekli olan davranışları kazandıran eğitime de meslek eğitimi denilmektedir. Genel eğitim, toplumu meydana getiren bireylerin toplu olarak yaşamalarını sağlayan genel kültürü kazandırır. Meslek eğitimi ise gerekli olan özel kültürü kazandırır (Doğan, 1983).

Genel ve mesleki eğitim bir bütünün parçalarıdır. Genel ve mesleki eğitimin, eğitim sisteminin bütünü içinde birbirini tamamlayıcı işlevleri vardır. Yalnız genel eğitim veya yalnız mesleki eğitim bireyleri hayata hazırlamak için yeterli değildir. Genel ve mesleki eğitim bir bütünün ayrılmaz parçalarıdır. Belirli düzeyde bir genel

eğitim, mesleki eğitim için önkoşuldur. Mesleki eğitime girmek isteyen bireylerde bazı yeterliliklerin gelişmiş olması zorunludur. Her bireyin, sözlü ve yazılı iletişim becerileri kazanması, fiziki, sosyal ve biyolojik çevreyi tanınması, geçmişini bilmesi ve mesleki eğitim yönünden mesleklere ve çalışmaya karşı ilgi duyması ve geçerli sosyal değerler geliştirmesi gerekir (Doğan, 1983).

Genel eğitim mi yoksa mesleki eğitim mi? sorusu gelişmekte olan ülkeler için zor bir seçimdir (Yang,1998, aktaran Tılak,2002). İnsan kaynağı çatısında genel eğitim “genel insan kaynağını”, mesleki ve teknik eğitim “spesifik insan kaynağını” yaratır (Becker, 1964, aktaran Tılak,2002). Bu açıdan her ikisinin yeri ve önemi büyüktür. Toplumu meydana getiren her bireyin öncelikle büyüyüp gelişmesi ve temel eğitimini tamamlaması gerekmektedir. Bunun devamında bireyin toplumsal yaşamın gereklerini yerine getirebilmesi; yaşayabilmesi, ülke ekonomisi ve ülke kalkınması için üretebilmesi gerekliliği söz konusudur. Üretkenlik vasfını kazanabilmesi sürecinde Mesleki ve Teknik Eğitim ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

2.1.2. Mesleki Eğitimin Tanımı ve Mesleki ve Teknik Eğitimle İlgili Temel Kavramlar

Konu alanı ile ilgili literatür incelendiğinde (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1980; Karaçam, 1996) mesleki eğitimin çeşitli tanımlarının olduğu görülmektedir.

Mesleki Eğitim; bireye iş hayatındaki belirli bir mesleki bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran ve bireyin yeteneklerini çeşitli yönleri ile geliştiren eğitim süreci biçiminde de betimlenmektedir (Karaçam, 1996).

Genel anlamda Mesleki Eğitim; bir toplumda yaşayan birey yaşantılarının sağlanmasında zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak suretiyle birey yetilerini zihinsel, duygusal, sosyal ekonomik ve kişisel yönlerden geliştirme sürecidir (Alkan, Doğan, Sezgin, 1980).

Meslek Eğitimi;

- İş için eğitimidir.
- Belirli özel konuların öğretimidir.
- El becerilerini gerektiren işler için eğitimidir.
- Pratik sanatlar eğitimidir.
- Üretim için eğitimidir.
- Çalışanların eğitimidir.
- Bireyi sosyal yönden faydalı bir işe hazırlamak veya çalışanların etkinliğini artırmak amacıyla düzenlenmiş bir dizi kontrollü ve sistemli yaşantılar bütünüdür.
- Bireyin tercih ettiği bir mesleki alandaki faaliyetleri etkili bir şekilde yürütebilmesi için gerekli bilgi, beceri ve tavırlarla ilgili kabiliyetlerinin geliştirilmesini amaç edinen eğitim şeklidir. (Alkan, Doğan ve Sezgin; 1980)

Temel Mesleki Eğitim; bireyin iş hayatında belirli bir meslek ya da meslekler ailesinde işe giriş yapabilmesi için gerekli olan en düşük standartlar düzeyinde bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları ile genel ve mesleki kültür kazandıran eğitimidir. (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996)

İleri Mesleki Eğitim; Temel mesleki eğitimden sonra ileri düzeyde uzmanlık veren eğitimidir. Orta düzeyde yönetici (usta, ustabaşı, postabaşı monitor, vb) meslek adamı yetiştiren eğitimidir. (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996)

Teknik Eğitim; İleri düzeyde fen ve matematik bilgisi ile uygulamalı teknik yetenekleri gerektiren, meslek hiyerarşisinde orta ve yüksek kademeler arası düzey için gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandıran ileri düzeyde bir meslek eğitimidir. Temel mühendislik alanlarında yaygın olmakla birlikte bu alanla sınırlı değildir. Tarım, sağlık, beslenme, ticaret ve diğer alanlarda da bilim ve teknolojiye paralel olarak gelişmektedir. (Alkan, Doğan, Sezgin, 1996)

2.1.3. Mesleki Eğitimin Amacı

Mesleki eğitimin tanımından da anlaşılacağı gibi mesleki eğitimin verilmesinin birçok amacı vardır. Alkan, Doğan ve Sezgin (1980) Mesleki eğitimin amacını aşağıdaki gibi ifade etmektedirler.

“Eğitimin temel hedefi bireyi bir bütün olarak mümkün olan en yüksek mükemmeliyet düzeyine ulaştırmak olduğundan, her çeşit eğitim programının bu amaca hizmet etmesi gerekir. Bu açıdan bakılınca mesleki eğitim temel amacının da bireyin, mesleki ilgi ve ihtiyacını güdüleme faktörü olarak kullanmak suretiyle, onu bütünüyle eğitmektir.

Meslek eğitiminin amacı, bireyleri aktif bir hayata hazırlamaktır. Bu amaçla mesleki eğitim; insan kaynaklarını faydalı toplumsal amaçlar için değerlendirmek ve geliştirmek yoluyla kültürel, ekonomik ve bireysel gelişmeye hizmet etmektedir. Meslek eğitimi programları bu vazife doğrultusunda, hizmet alanına girecek bireylerin eğitimini yürütmek ve iş dünyasına bilgili, becerikli ve başarılı personel yetiştirmek üzere çalışır.”

Uygun iş eğitimi ortamında meslek eğitiminin gençleri hayata hazırlamada kendisine amaç edindiği üç ana hedef: öğrenme ortamı sağlamak, gerekli becerileri geliştirmek, istenilen davranışları oluşturmak olarak düşünülebilir. Bütün eğitim kurumlarının bu üç temel hedefin gerçekleştirilmesi için gerekli şekilde örgütlenmesi ve gençleri bu yönde yetiştirmeleri gerekir. Bu çağdaş toplum yaşamının başta gelen ihtiyaçlarından biridir. Bu nedenle, bugün okullarda bu amaçların, gerçekleştirilmesi için:

1. Meslek eğitiminin temel amaçları ile zihinsel eğitim ve bireyin bütün olarak geliştirilmesi amaçlarını aynı paralelde yürütmek,

2. Her öğrenciye mesleki yöneltme ve bazılarına buna ilave olarak mesleğe hazırlık programları uygulamak ve meslek eğitiminin bazı bütün vasıflarından, bütün okul programlarında yararlanmak.

3. Meslek eğitimi amaçlarını mevcut iş piyasasında ki işler için hazırlananlara göre düzenlemek gerekmektedir. Bu husus eğitimin fonksiyonel bir nitelik kazanması ve eğitim görmüş gençlerin hayata uyum sağlayabilmeleri için zorunludur (Alkan, Doğan, Sezgin, 1980).

2.1.4. Mesleki Ve Teknik Eğitimi Etkileyen Olgular

Günümüzde mesleki ve teknik eğitimin köklü bir reformdan geçirilmesini gerektiren bir dizi gelişme vardır. Bunların çoğu, evrensel nitelikte olmakla birlikte, etkileri her ülkenin koşullarına göre değişmektedir. Evrensel gelişmelerin başında işsizlik, teknoloji devrimi, küreselleşme, bilgi patlaması ve verimlilik olguları gelmektedir (Şimşek, 1999). Bu olguların her birinin ayrı ayrı incelenmesinde yarar görülmektedir.

İşsizlik

Mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılmasını gerektiren en önemli olgulardan biri işsizlik sorunudur. Birçok ülkede işsizlik ciddi boyutlara ulaşmıştır ve işsizlerin büyük bölümü niteliksiz işçilerdir. Bu insanların iş bulmalarını kolaylaştırmanın en etkili yolu, onlara eğitim vererek geçerli bir mesleğin gerektirdiği yeterlilikleri kazandırmaktır (Şimşek, 1999).

Teknoloji Devrimi

Çağdaş toplumlardaki üretim ilişkileri, büyük ölçüde ileri teknolojik sistemlere dayanmakta ve bu teknolojiler eğitim açısından yeni gereksinimler yaratmaktadır. Üretim teknolojileri, insan emeğinin çalışma yaşamındaki önemini azalttığı gerekçesiyle başlangıçta bazı endişelere neden olsa da, kısa sürede kendi insan gücü istemlerini yaratarak uygun nitelikleri kazanan kişilerin istihdam şartlarını artırmaktadır. Eğitim kurumlarından beklenen, bu teknolojileri yaratıcı biçimde kullanabilecek insanları yetiştirmektir (Şimşek, 1999).

Küreselleşme

Mesleki ve teknik eğitimde yeniden yapılanmayı gerektiren bir başka neden, küreselleşme olgusudur. Son yıllarda yaşanan ve teknoloji desteğiyle yürütülen pazar savaşının bir sonucu olarak, ülkelerin ulusal sınırları iyice belirsiz hale gelmiştir.

Yeni geliştirilen mal ya da hizmetler kısa sürede tüm ülkelere pazarlanmakta ve geniş halk kitleleri tarafından kullanılmaktadır. Tüketiciler ürün seçimi yaparken, artık satın alacakları ürünün nerede ya da kim tarafından üretildiğinden çok onun sağlayacağı yarar ve kaliteye bakmaktadır. Küreselleşme olgusuyla birlikte, gelişmiş ülkelerin mal ya da hizmet kalitesi tüm ülkeler için geçerli bir ölçüt olmaktadır. Bu ölçütlere uygun üretim yapabilmek içinde, az gelişmiş ülkelerdeki işletmeler kendilerini yenilemek zorunda kalmaktadırlar. Ancak, bu sanıldığı kadar kolay değildir. Teknoloji transferi yapılsa bile, bunları kullanacak insan kaynaklarının yetiştirilmiş olması gerekmektedir. Bu da, özellikle mesleki ve teknik eğitim aracılığıyla, tüm yurttaşlara geçerli ve güncelleştirilebilir bir teknoloji kültürünün kazandırılmasına bağlıdır (Şimşek, 1999).

Bilgi Patlaması

Çağdaş insanın öğrenmesi gereken bilgi miktarı sürekli artmaktadır. Yapılan tahminlere göre, bilimsel bilgi her on yılda bir ikiye katlanmaktadır. Dahası, bugün sahip olduğumuz bilgilerin yüzde sekseni halen yaşayan kişiler tarafından üretilmiştir (Wriston, 1994, aktaran Şimşek, 1999). Bu da gösteriyor ki, artık bir mesleği tüm ayrıntılarıyla bilmek olanaklı değildir. O nedenle, daha çok bilgi edinmek yerine, işlevsel bilgiyi öğrenmek önem kazanmaktadır (Şimşek, 1996). Kaldı ki, üretilen bilgiler sonucunda yeni meslek dalları ortaya çıkmaktadır.

Bilgi patlamasıyla birlikte bazı meslekler ortadan kalkarken, bazıları da sürekli eğitim almayı gerektirmektedir. Artık başlangıçta öğrenildiği biçimiyle yaşam boyu değişmeden süren hiçbir meslek kalmamıştır. Bu nedenle, bireyleri yetiştirirken, onları çağdaş gelişmeleri yakından izleyip kendi yaşamlarında gerekli uyarlamaları yapabilmelerini kolaylaştıracak bilgi, tutum ve becerilerle donatılmaları gerekmektedir. Bu yeterliliklerin başlıcaları uyum sağlama, iletişim kurma, doğru bilgiye ulaşma, karar verme, sorumluluk alma, yaratıcılık gösterme, işbirliği yapma, sorun çözme, karmaşık sistemleri algılama ve kendini geliştirmektir. Tüm bu çalışma alanları için geçerli olan bu yeterliliklere sahip olmayan bireylerin bilgi toplumunun gereklerini yerine getirebilmeleri olanaklı değildir (Brennan, McGreevar, & Murray, 1993, aktaran Şimşek, 1999).

Verimlilik

Mesleki ve teknik eğitimi etkileyen çağdaş olgulardan biri de verimlilik kavramıdır. Geçmişte daha çok üretim sektöründe gündeme gelen bu kavram, son yıllarda hemen her alanda geçerli olmaya başlamıştır. Bunun nedeni, verimli çalışmanın, ekonomik üretkenlik ve toplumsal kalkınma açısından taşıdığı önemdir. Nitekim, bu gerçeğin bilincine varan işletmeler verimliliği artırma yönünde olağanüstü yatırımlar yapmaktadırlar. İşletmelerdeki insan kaynağı da bir üretim girdisi olduğuna göre, bu kaynağın verimli üretim yapabilecek niteliklere sahip olması işletmeler için yaşamsal bir önem taşımaktadır. bir işletme ya da ülkenin uluslar arası rekabet gücü, başka değişkenlerin yanında, işgücünün verimliliğine bağlıdır (Şimşek, 1999).

Yukarıda incelemiş olduğumuz her bir olgu mesleki eğitimin gelişmesi açısından son derece önemlidir. Önemli olan bu olgular doğrultusunda mesleki ve teknik eğitim programlarının hazırlanarak küresel anlamda gerekli donanıma sahip bireylerin yetiştirilmesini sağlamaktır.

2.1.5. Mesleki Eğitim İhtiyacı

Geçmişten günümüze mesleki eğitim hep var olmuştur ve bundan sonra da var olacağı şüphesizdir. Burada konu alanı incelenerek, sosyal ve ekonomik alanlarda mesleki eğitim ihtiyacı, gençlerin ve yetişkinlerin mesleki eğitim ihtiyacı ve Türkiye'nin mesleki eğitim ihtiyacı başlıkları altında ele alınmıştır.

Genellikle bir ülkenin gelişmesini etkileyen temel faktörlerin; Toprak ve doğal kaynaklar, sermaye, insan gücü, yönetim, müteşebbis olduğu bilinen bir gerçektir. Burada ana unsur doğal kaynaklar ile insangücü olup bunların sonucuda üretim olarak ortaya çıkar. O halde bu iki ana unsurdan gereği gibi yararlanarak yüksek üretim sağlamak bir ülkenin gelişmesi ve refahının yükselmesi için temel teşkil etmektir. Bu da ancak eğitimle mümkündür. Ancak iyi planlanmış bir eğitim programı ile doğal kaynaklardan en iyi şekilde yararlanmamızı sağlayacak insangücü

yetiştirilebilmektedir. Bu açıdan, kalitesiz ve düşük seviyede bir eğitime sahip olan ülke, zengin doğal kaynaklara sahip olsa da asla gelişemez. Burada birey ve bireyin eğitildiği programın önemi ortaya çıkmaktadır (Alkan, Doğan, Sezgin, 1980).

Diğer taraftan, hayatta insanın yaşamını şekillendiren hususlar incelendiğinde bunların: İş ve meslek, eğitim, dini kurumlar, aile, hükümet, okul sistemi olduğu görülmektedir. İnsan için yiyecek, giyecek, mesken, eğitim ve sağlık temel ihtiyaçlardır. Konuya öğrenci ihtiyaçları açısından bakıldığında, bunun meslek eğitimi, vatandaşlık bilgisi, mesleki rehberlik ve kişilik geliştirme noktalarında toplandığı görülmektedir. Bütün bu gerçekler göstermektedir ki, insan hayatında ve toplum hayatında olduğu gibi, iş ve eğitim dolayısıyla mesleki eğitim önemli bir yer tutmaktadır. Gerçekten, her ülkede, her devirde eğitim sistemleri oluşturulurken saptanan genel politikada, hedeflerde ve amaçlarda meslek eğitimine yer verilmiş olması bu ihtiyacın doğal bir görüntüsü olarak belirmektedir. Mesleki eğitim birey hayatında, bireysel, toplumsal ekonomik ve kültürel ihtiyaçların karşılanması için zorunlu bir eğitimidir (Alkan, Doğan, Sezgin, 1980). Mesleki eğitim ihtiyacının en başında, toplumsal ve bireysel ihtiyaçların birleşimi olan sosyal ihtiyaç boyutu gelmektedir.

Sosyal İhtiyaç

Mesleki eğitime olan toplumsal ihtiyacı, bireyin toplumsal faaliyetlere katılma ihtiyacının doğal bir sonucu olarak düşünmek gerekir. Bir toplumda yaşayan bireylerin toplumdaki sosyal faaliyetlere en geniş ölçüde katılmaları ve toplumun işlerini eşit ölçülerde paylaşmaları zorunludur. Toplumsal hayat bireylerin, toplumun gelişmesine katkıda bulunacak şekilde yetiştirilmesini gerektirir. Ayrıca beden ve zihin sağlığını korumak için bireylerin bir iş yaparak kazanç sağlamaları ve kendilerini bağımsızlığa kavuşturmaları gerekir. Bir toplumdaki vatandaşların hayat ağaçlarının kökleri ve uygarlık dalları hayatlarını kazandıkları mesleklerdir. Meslekler topluma uyum, dostluk, bireysel ve kubaşık sosyal hizmet yönünden doğal ve gerçek bir eğitim ortamı teşkil ederler: Bu nedenle bireyleri bir meslek sahibi yapma mecburiyeti en ilkel toplumlarda dahi üzerinde önemle durulmuş bir konudur. Bunun

yanında orta öğrenimlerini bir mesleğe yönelmeden tamamlayan gençlerin ekonomik yönden ailelerine bağlı olarak yaşamaları, okul ile iş hayatı arasında bir köprü kurmanın gerekliliğini açık bir şekilde göstermektedir (Alkan, Doğan, Sezgin, 1980).

Diğer taraftan, işsiz gençlik kendisine hareket vadeden herhangi bir akıma bağlanmak ihtiyacındadır. Meslek eğitiminden yoksun bir sistemde gençlik kendisine sosyal faaliyetlere katılma umudu veren herhangi bir ideolojiye kolaylıkla bağlanma eğilimi gösterir (Alkan, Doğan, Sezgin, 1980).

Teknoloji ve bilim çağında, gençliğin ve yetişkinlerin genel yeteneklerinin geliştirilmesi ve mesleki açıdan donatılmaları toplum için çok büyük önem arz etmektedir. Dolayısıyla, mesleki eğitimin sistemli olarak yürütülmesi gerekmektedir. Sistemin oluşturulmasında mesleki eğitime olan ekonomik ihtiyaç göz önünde bulundurulmalıdır.

Ekonomik İhtiyaç

Ekonomik yönden düşünüldüğünde, meslek eğitimine neden ihtiyaç vardır? sorusu karşısında ilk akla gelen husus: Mademki bir toplumda refah seviyesi doğal kaynaklar ve insangücü ile bunlardan yararlanma derecesine bağlıdır; ve meslek eğitimi de insangücü yetiştirmede bir araç olarak bu sürece katkıda bulunmaktadır; O halde mesleki eğitime ekonomik yönden de ihtiyaç vardır (Alkan, Doğan, Sezgin, 1980).

Mesleki ve teknik eğitimi ekonomik açıdan gerekli kılan koşullar; iş gücü piyasasının ihtiyaçlarının karşılanması, üretimde verimlilik ve kalite artışının sağlanması, işsizliğin azalması, daha ucuz ve kaliteli mal ve hizmet üretilmesi, iç ve dış pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi, kaynakların etkinlik, verimlilik ve rasyonellik esaslarına göre kullanılması, çağdaş teknolojinin izlenmesi, mal ve hizmet üretiminin yansıtılması, hızlı ve sağlıklı ekonomik kalkınmanın desteklenerek gerçekleştirilmesidir (Temel,1996).

Mesleki açıdan bireylerini en iyi mesleki becerilerle donatan, doğal kaynaklarından ve insangücünden en verimli şekilde yaralanan bir ülke her açıdan refaha ermiş bir ülke olacaktır. Bu kapsamda mesleki eğitime, ekonomik açıdan ihtiyaç olduğu bir gerçektir. Ekonomik anlamda özgürlüğünü kazanan gençlerin kendilerine güvenlerinin artacağı düşünüldüğünde gençlerin ve hatta yetişkinlerin mesleki eğitime ihtiyaç duyacakları unutulmamalıdır.

Gençlik ve Yetişkinlerin Meslek Eğitimi İhtiyacı

Bir ülkenin ekonomik başarısı ve üstünlüğü ulusal çalışma gücü ile yakından ilişkilidir. Ulusal çalışma gücündeki verimlilik ise çeşitli yollarla sağlanabilir. Önceleri bu iş meslekleri kapma yoluyla öğrenme veya çıraklık sistemi ile yapılmakta idi. Kapma yönteminin yetersiz oluşu ve çıraklık sisteminin sınırlı bir meslek ve işçi grubunu kapsadığı, uygulamalar sonucunda saptanmış bulunmaktadır. Ayrıca değişen iş dünyası koşulları karşısında ihtiyaç duyulan işçi kalitesinin bu iki yöntemle karşılanması olanaksız duruma gelmiştir. Bu nedenle verimli bir insangücü temini için yeni eğitim yöntemleri ve sistemleri araştırılmış olup bu günkü çeşitli meslek eğitimi programları geliştirilmiştir. Değişen mesleki eğitim ihtiyacı daha kaliteli elemanlar yetiştirmek amacıyla etkin yöntemler geliştirme çalışmalarının doğal bir sonucu olduğu kadar, meslekler arasındaki farklılıklar ve bireyler arasındaki farklılıkların doğurduğu bir sonuçtur (Alkan, Doğan, Sezgin, 1980).

Başka bir açıdan meslek eğitimi ihtiyacı da daha ziyade yetişkinlerin çalıştıkları mesleklerde geliştirilmesi için gereklidir. Bir çok yetişkin meslek mensubu kişilerin teknolojik gelişmeler nedeniyle iş dünyasında bir süre çalıştıktan sonra yeni koşullara uyabilmek için bilgilerini yenilemeleri gerekir. Bu amaçla bu tip meslek mensubu kişilere periyodik olarak mesleki geliştirme programlarının uygulanması gerekir (Alkan, Doğan, Sezgin, 1980).

Sonuç olarak, ulusal çalışma verimliliğini yükseltmek için toplumsal ve ekonomik ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak, meslekler arasındaki farklılıklar, iş dünyasındaki koşullar ve gençlerin ihtiyaçları dikkate alınarak mesleki eğitim programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Yetişkinlerin mesleki eğitim ihtiyaçları düşünüldüğünde, belli periyotlarla yapılan hizmetiçi çeşitli mesleki eğitim programlarına ihtiyaç olduğu bir gerçektir.

2.1.6. Meslek Eğitimi İhtiyacı

Bir ülkenin refah seviyesi, mevcut kaynakların insan kaynakları ile birlikte etkili ve verimli kullanabilmesine ve Türk toplumunun en önemli ihtiyacının da vasıflı teknik insangücü olduğuna göre, eğitim programlarının bu ihtiyacı karşılayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Yağcızeybek'e (2006) göre; Türkiye'nin meslek eğitimi ihtiyacı;

“Mesleki ve teknik eğitimin amacı, toplumun hedefleri ve iş çevrelerinin talepleri doğrultusunda bireylere belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve uygulama yeterliliklerinin kazandırılmasıdır. Mesleki eğitim, işi bir araç olarak kullanarak bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinsel (psikomotor) yönden gelişmesini amaçlar. Günümüzde gelişmek, ilerlemek isteyen tüm ülkeler insan kaynaklarına yatırım yapmaktadırlar. Gelişmiş ülkeler arasında yer almak isteyen Türkiye'nin elindeki en önemli kaynak, genç ve dinamik nüfusedir. Bilim ve teknolojilerdeki gelişmeler tüm ülkelerde insan kaynaklarında aranılan nitelikleri de etkilemektedir. AB'ye giriş sürecinde toplumsal kalkınmayı gerçekleştirecek nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinin önemi açıktır. Mesleki ve teknik eğitim, eğitim sisteminin ekonomik boyutu ile ilgilidir. Mesleki ve teknik eğitim, mal ve hizmet üretimi için gerekli her seviyedeki üretici iş gücünü geliştirmeyi amaçlar. Mesleki eğitim çok yönlü kalkınmanın temel amaçlarından birisidir.”

2.1.7. Türkiye' de Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Türk eğitim tarihinde mesleki ve teknik eğitimin farklı aşamalarda incelendiği görülmektedir. Sanayi devrimine kadar olan süreç birinci aşama olarak ele alınırken, sanayi devriminde bu zamana kadar olan süreç ikinci aşama olarak ele alınmıştır. İlk aşamada ki mesleki ve teknik eğitimin, Türk eğitim tarihinde iki büyük kurumu vardır. Ahi ocakları ve Enderun mektebi (Ergün, 2007).

2.1.7.1. Ahi Ocakları (Ahi Birlikleri)

“Ahilik” kaynağını İslam Tasavvufundan almıştır. Kelime olarak “kardeşlik”, “mertlik”...Vb. anlamlara gelir. Ahi birlikleri, on üçüncü Yüzyıldan itibaren, çeşitli mesleklere bağlı olarak ortaya çıkan dini ve iktisadi teşkilatlardır (Akkutay,1984:19-20). Ahilik Selçuklular döneminde ortaya çıkmış, Osmanlı Devletinin ilk yüzyıllarında da etkili olmuş çok önemli bir yaygın eğitim kurumudur. 13. yüzyılda Kırşehir’de yaşayan Ahi Ervan Ahiliğin kurucusu kabul edilir (Akyüz, 1999).

Bu birlikler, bir yandan belirli zanaat dallarında “çıraklıkların” yetiştirilmesini sağlamış, diğer yandan da üretimin standart ölçülere uygun olarak yapılmasını denetlemişlerdir. Ahiliğin temel ilkeleri, çeşitli ”fütüvvetnamelerde” de tespit edilmiştir.Bu birliklerden birine girenler, “ahi” denilen bir şeyhin etrafında, bir tekkede toplanırlardı. Bunlar, bağlı oldukları zanaat ve ticaret işlerinde çalışırlardı (Güler, 1997).

Ahi birliklerine yeni girenler, hem “ahi mürid” hem de belirli meslek dalına “çırak” olurlardı. Bu çıraklar, belirli bir eğitimden geçerek “kalfa” ve sonunda da “usta” olduktan sonra müstakil bir işyeri açabilirlerdi (Akkutay, 1984).

2.1.7.2. Enderun Mektebi

Enderun Mektebi: 1455 yılında, yönetici ve devlet adamı yetiştirmek amacıyla Fatih Sultan Mehmet tarafından kurulmuştur (Kaya, 1977). Enderun Mektebi, Topkapı Sarayı içinde bulunan çok önemli bir eğitim kurumu idi. Bu okulun görevi, orduda ve sarayda görev alacak çeşitli elemanları yetiştirmektir. Enderun mektebine alınacak “Devşirmeler” başlıca Edirne Sarayı, İbrahim Paşa Sarayı, Galata Sarayı gibi Hazırlık Saraylarında yetişen acemi oğlanlar arasından özenle seçilirdi. Seçilen bu gençler, Enderun Mektebinde, başlıca 6 kademe içinde, belirli yön ve seviyelerde yetiştirilirlerdi. Bu eğitim kademeleri şunlardı; Büyük ve Küçük oda, Doğancılar Koğuşu, Seferli Koğuşu, Kiler Koğuşu, Hazine Odası, Has Oda (Akkutay,1984).

Bu okullar da; medreselerde okutulan konulardan başka beden eğitimi, Türk örf ve adetleri, nezaket kuralları, askeri sporlar gibi konulara özel bir önem veriliyor, hem özel hem de toplum yaşantısında düzenli ve disiplinli davranışlar geliştirilmeye çalışılıyordu. Öğrencilere müzik, resim, yabancı dil (Arapça ve Farsça) ve matematik de öğretiliyordu (Kaya, 1977). Ordu ve Devlet Teşkilatının en önemli görevlilerini yetiştiren Enderun Mektebi 1909 tarihinde kapatılmıştır (Akkutay, 1984).

2.17.3. Lonca Teşkilatı

Kavram olarak lonca, sanat sahiplerinin ve esnafın kendi aralarında kurdukları düzeni, birliği ve özel işleri için toplandıkları yeri (odayı) ifade etmektedir (Özkaya, 1985; Pakalın, 1993). Lonca Teşkilatı, mesleğe giriş ve ilerleme açısından esnaf zaviyeleri ölçüsünde ağır koşullar koymadığı gibi, din ve tarikat esaslarına da tabi olmamıştır. Merasimsiz olarak ve hangi dinden olursa olsun bütün esnafın toplanabileceği bu tür yerlere lonca denildiği için bu esnaf örgütüne de lonca teşkilatı (örgütü) adı verilmiştir. İlk esnaf kuruluşları olan ahilik şeklinde varlığını sürdüren esnaf zaviyelerinin yerini zamanla ihtiyaçları daha iyi karşılayabilecek özellikleri taşıyan loncalar almıştır (Şen, 2007).

Amacı; üyeleri olan esnaf ve sanatkarları koruma olan Loncalarda sıkı bir disiplin vardı. Bu da üretimin arttırılması ve devletin ekonomiyi denetlemesi bakımından önem taşıyordu. Loncalarda çıraklık, kalfalık, ustalık gibi birbirinden ayrı meslek basamakları vardı. Birinden ötekine geçmek belli ölçülere göre başarılı olmaya bağlıydı. Bir meslek sahibi usta olduğunda dükkân açması için pirinin törenle yetki vermesi gerekiyordu. Ülkemizde Meslek Eğitimi 19. Yüzyıla kadar loncaların sorumluluğunda çıraklık sistemi ile yürütülmüştür (Akça, 2007).

2.1.7.4. Mesleki ve Teknik Eğitimde Batılılaşma

Mesleki eğitimde, ahi birlikleri, enderun mektepleri ve lonca teşkilatından sonra gedik usulu uygulanmaya başlanmış, Fransız Devrimi ile birlikte Avrupa’ da yaşanan değişim rüzgarları Osmanlı’ ya da yansımış ve birçok alanda olduğu gibi mesleki eğitimde batılılaşma yaşanmıştır.

Ahi-esnaf örgütü toplumdaki etkisini zamanla yitirdikten sonra, ülkede meslekî yönden bir karışıklık olmasını önlemek için, 1727'den itibaren "Gedik" usulü uygulanmaya başlanmıştır. Buna göre bir kişi çıraklık- kalfalık kademelerini geçip usta olmadıkça dükkan açamaz ve bir yerde ihtiyaçtan fazla dükkan açılmasına, usta olsa bile izin verilmezdi. Uzun süre devam eden bu gedik usulünde de meslekî öğretim dereceleri olan çıraklık, kalfalık ve ustalık arasında saygı ve sevgiye dayanan kuvvetli bir disiplin vardı. Uzun süre bu şekilde bir örgütle Osmanlı meslekî eğitimi ve düzeni, bir kargaşa içine düşürülmeden sürdürülmeye çalışıldı (Ergün, 2007).

Ama Büyük Fransız Devrimi ile, Avrupa'nın lonca örgütü ve meslekî-ticarî gelenekleri özellikle 1840'lardan sonra hızla yıkılmaya başladı. Tekniğin üretime uygulanması ile ortaya çıkan sanayi devrimi tüm dünyanın sosyal ve ekonomik hayatını değiştirdiği gibi Osmanlı Devletini çok kötü bir biçimde etkilemiştir. Kapitülasyonlar ve fabrika ürünü Avrupa malları gümrüksüz olarak Osmanlı pazarlarını doldurunca ülkede yerli mallar ve el sanatları hızla ölmeye başlamıştır. Devlet, gedik ve tekel usulünü kaldırmasına rağmen, yabancı mallara karşı yerli üretim yenik düşmüştür. Ticaretin ana kaynağı Avrupa'ya dayandığından, bu işin Türkiye'deki yöneticileri Avrupalılar ve Müslüman olmayan Osmanlı vatandaşları oldu. Avrupa'daki gelişmelere uyarak, Türkiye'de de bazı sanayileşme çalışmalarına girişilmek istenildi: ordunun ihtiyaçlarını karşılayan askeri malzeme fabrikaları dışındaki tüm fabrikalar yabancıların rekabetlerine dayanamayarak iflas ettiler. Tanzimat'tan sonra, esnaf örgütünü düzeltmek ve yabancı mallarla rekabet etmek için çeşitli önlemler alındı. 1839–1864 yılları arasında yerli sanayi korumak ve

meslekî eğitimi kurmak için "Islah-ı Sanayi Komisyonu" kuruldu ve çeşitli sergiler açıldı. Ama tehlikeli durumdan kurtaracak somut gelişmeler olmadı (Ergün, 2007).

Bu arada Osmanlı Devleti'nin Niş Valisi olan Mithat Paşa'nın 1861 yılında Niş'teki Müslüman ve Hristiyan kimsesiz çocukları toplayarak "Islahhane" adıyla sanat öğreten bir hayır kurumunu meydana getirmiştir. Bu örnek girişimler, başka valilerin de dikkatini çekti. Halep, Trablusgarp, Diyarbakır, Kastamonu, İzmir, Konya vs. vilayetlerde, valilerin ve hayırsever yurttaşların girişimleriyle Islahhaneler kuruldu. Mithat Paşa 1868 yılında İstanbul Sanayi Mektebi'ni kurdurdu. Bu okullarda çocuklara terzilik, kunduracılık, debbağlık, müretteplik, arabacılık, külâhçılık, dokumacılık vs. gibi sanatlarla alfabe, yazı, Kuran, İlmihal, basit hesap ve defter tutma gibi bilgiler de veriliyordu. Taşradaki Islahhaneler 1885'ten itibaren "Mekteb-i Sanayi" adını almaya başladılar. Yönetmeliği, öğretim süresi belirlenen taşra sanayi okulları bütün vilâyet merkezlerine ve hatta sancak merkezlerine kadar yayıldı. Yerel yönetimlere bağlı olan bu okullar, verimli bir çalışma yapamadılar. II. Meşrutiyetten sonra hepten gözden düşüp dağılmaya başladılar. 1911 yılında ticaret ve Nafia Nezareti'ne bağlanarak merkezi bir yönetime kavuşmuşsa da, daha sonraki gelen savaş yılları, bu okulun gelişmesini hepten köstekledi. Sanayi okullarının Birinci Dünya Savaşı sırasında çoğu kapandı. Cumhuriyet dönemine kadar ancak Edirne, İstanbul, Adana, Ankara, Bursa, Sivas, Kastamonu, Konya ve Bolu sanayi okulları güçbelâ yaşayabildi. Cumhuriyetten sonra sanayi okulları sanat okulları haline getirildi (Ergün, 2007).

2.1.7.5. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet dönemine kadar batılılaşma hareketleri devam etmiş, cumhuriyetin ilanıyla birlikte mesleki ve teknik eğitimin kurulması ve geliştirilmesine özellikle Atatürk'ün çabalarıyla hız verilmiştir.

1920'li yıllar mesleki eğitimin, tüm eğitim sistemi içine alınması, temel kavram ve ilkelerin oluşturulması yıllarıdır. Bu dönemde mesleki ve teknik eğitimin kurulması ve yoğunlaşması için Atatürk 'ün özel ilgi ve çaba harcadığı izlenmektedir

(Doğan, 1983). Atatürk 1923–1925 yılları arasında o güne kadar çok az yönetici ve eğiticinin dikkatini çeken ve eğitim sistemi içinde düşünülmeyen meslek okullarına özel ziyaretler yaparak mesleki eğitimin önemini vurgulamıştır (Doğan, 1983). 1926 yılında mesleki ve teknik öğretim alanında 1052 sayılı yasa ile öğretmen yetiştirme, program geliştirme ve eğitim ortamı oluşturma sorumluluğu Maarif Vekâleti'ne (Milli Eğitim Bakanlığı) verilmiş; 1927–1939 yıllarında yurtdışına eleman gönderme ve dışarıdan uzman getirme girişimlerinde bulunulmuş; 1933 yılında 2287 sayılı yasa ile bu alanda genel müdürlük oluşturulmuştur. 1929 yılında ise, 1941 sayılı yasa ile alandaki okulların iâşe ve öğretmen masrafları milli eğitim bütçesinden sağlanmaya başlanmış; 1931 yılında 1967 sayılı yasa ile 9 Mesleki ve Teknik Eğitim Bölge Okulu oluşturulmuştur. 1934 yılında mesleki ve teknik eğitimle ilgili bakanlıklar arası komisyon kurularak bu alanda planlama doğrultusunda ilk adım atılmış; 1935 yılından itibaren 2765 sayılı yasa ile meslek okullarını masrafları devlet tarafından karşılanmaya başlamış; 1936 yılında bu komisyon rapor hazırlamış ve bu rapor doğrultusunda program geliştirilmiştir. 1941 yılında 4113 sayılı yasayla Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kurulmuştur (Alkan, 1999). 1942 yılında 4303 sayılı Kanunla girilen planlı çalışmalar, 1950 yılında 5642 sayılı Kanunla devam ettirilerek Meslekî ve Teknik Öğretim Kurumları büyük bir gelişme devresine girmiştir (Ergün, 2007).

1965–1966 yılında Ankara'da Erkek Teknik Öğretim Ağaç İşleri Olgunlaşma Enstitüsü' açılmıştır. 1971–1972 yılından itibaren enstitünün adı "Ağaç ve Metal İşleri Olgunlaşma Enstitüsü" olarak değiştirilmiştir (Anonim, 2007). 1968–1969 Öğretim Yılından itibaren teknik öğretim kurumları, mühendis seviyesinin altında üç ayrı seviye ve nitelikte operatör, işçi, yarı becerili işçi, usta ve teknisyen gibi üretici teknik personeli yetiştirebilecek üç ayrı okul tipi halinde toplanmıştır. Bunlar; Pratik sanat okulları, Sanat enstitüleri ve Teknisyen okullarıdır (İşsever ve Ark. 2005).

Pratik sanat okullarında, tornacı, frezeci, kaynakçı, boyacı, bobinajcı, döşemeci, oto elektrikçisi, oto tamir ve bakımcısı gibi belirli ve dar kapsamlı mesleklerde operatör ve becerili işçiler yetiştirilmektedir. Sanat enstitüleri, geniş bir meslek dalı içindeki becerileri kazandıran ve bu becerileri; destekleyen meslekî ve

teknik bilgiler yanında gerekli ve yeteri kadar fen kültürü veren ve Tesviyecilik (Tornacılık, Frezecilik, planyacılık), Metal İşleri, Ağaç İşleri, Elektrik, Elektronik, Motorculuk ve Yapı mesleklerine elaman yetiştiren kurumlardır (Anonim, 2007).

1969–1970 öğretim yılında, mühendis ile becerili işçi ve usta arasındaki yardımcı teknik personeli yetiştirmek amacıyla teknisyen okulları açılmıştır. III. Beş Yıllık Kalkınma Planı hedefleri ve IX. Milli Eğitim Şurası kararları doğrultusunda 1973–1974 Öğretim Yılında; teknisyen okulları, teknik liselere, sanat enstitüleri ise endüstri meslek liseleri haline dönüştürülmüştür. 1980'den sonra Millî Eğitim Bakanlığı, merkez ve taşra teşkilatı yeniden düzenlenmiş 27 Şubat 1982 tarih ve 8/4334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Meslekî ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kaldırılarak bütün birimler tek bir müsteşarlığa bağlanmıştır (İşsever ve Ark. 2005).

Plânlı kalkınma döneminden itibaren ülkemizde sanayileşmeye önem ve ağırlık verilmesi sonucunda meslekî ve teknik alanlarda eğitim görmüş insan gücü ihtiyacı hızla artmıştır. Dünyada sanayi ve teknoloji alanında meydana gelen hızlı gelişmeler yabancı dil bilen teknik ara insan gücü ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bunun üzerine yabancı dil bilen teknik insan gücünü yetiştirmek amacıyla 1982–1983 öğretim yılından itibaren -Anadolu Meslek Liseleri, 1983–1984 öğretim yılından itibaren de Anadolu Teknik Liseleri açılmıştır. Anadolu meslek liselerinin öğretim süresi, birinci yılı hazırlık sınıfı olmak üzere 4 yıl, Anadolu teknik liselerinin öğretim süresi ise birinci yılı hazırlık sınıfı olmak üzere 5 yıldır (Anonim, 2007).

4702 sayılı Kanun ile 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanuna eklenen ek madde 1 ile 2001–2002 Öğretim Yılından itibaren öncelikle küçük yerleşim birimlerinden başlamak üzere, meslekî ve teknik eğitim alanında orta öğretim diploması, sertifika ve belge veren programların uygulandığı meslekî ve teknik eğitim merkezleri açılmıştır. Ülkemizde, Cumhuriyet döneminden itibaren sanayileşmeye önem ve ağırlık verilmesi sonucu, meslekî ve teknik alanlarında eğitim görmüş insan gücü ihtiyacı da artmıştır. (Anonim, 2007)

2.1.8. Dünya’da Mesleki ve Teknik Eğitim

Bu kısımda bazı gelişmiş ülkelerde mesleki ve teknik eğitimin nasıl yürütüldüğüne dair kısa ve genel bilgiler verilecektir.

2.1.8.1. Almanya

Alman mesleki eğitim sisteminde, firmaların kiralanarak kullanılması başarılı bir şekilde sürdürülmektedir. Alman mesleki eğitim sisteminin kurumsal şartları ile yüz yüze olan iş dünyasındaki firmaların kiralama ve ödeme davranışları basit yolla modellenmiştir. Almanya ‘da olduğu gibi iş gücünün büyük bölümü mesleki eğitime devam eder. Çalışma tabanlı eğitimin yararları, deneysel çalışmalarda henüz ölçülmemesine karşın, öğrenmeyi daha verimli yapan bilginin eş zamanlı uygulanması mantıklı sayılabilir. Bu programın başarısı, firmalar ve okullar arasındaki iş birliği ve eğiten ve eğitilenlerin yeterli ve becerikli olmalarına bağlıdır. Milli standartları korumak ve firmaların taleplerini yerine getirerek eğitim yapmak, bugüne kadar Almanya’daki mesleki eğitim sisteminin başarısında önemli faktörlerdir (Lindner, 1998, aktaran Binici, 2004). Almanya ‘da okul ve fiziki mekanların daha etkin kullanılarak mesleki eğitimin ikili olarak uygulanması yaygın olup oldukça başarılıdır. Bu sistemde mesai günü, iki akademik zaman dilimine ayrılmakta ve birinci eğitim bittikten sonra değişik yaş gruplarına hitap eden çok amaçlı programların da içinde olduğu ikinci eğitimde başlamaktadır. Bazı güçlükler; ikili eğitimin sürdürülmesinde engeller oluşturmaktadır. Bu güçlükler; daha fazla esneklik için eğitimin temini ve sistemin kaynaklarının yenilenmesi için artan finansal baskılardır. Mesleki eğitimde bu ikili sistemin devamlılığının sağlanması, problemlerin çözümü ile mümkündür (Cockrill, 1997; Binici, 2004).

2.1.8.2. İspanya

Zorunlu eğitim öğrencilere 6 - 16 yaşları arasında sağlanmaktadır. Temel eğitim 6 yıl sürmektedir ve her biri 2 yıl olan 3 dönem halinde düzenlenmiştir. Zorunlu ortaöğretim 4 yıl, yani 16 yaşına kadar sürer. 3 ana alan içerir; bilimsel, klasik ve teknik alanlar . zorunlu ortaöğretili tamamlayan öğrenciler bir diploma alır ve aynı alanda 2 yıl dha devam edebilir ya da mesleki eğitime geçebilirler. 2 yılın sonunda, öğrenciler bir “bachillerrato” sınavına girebilir ya da mesleki eğitime geçenler, orta düzey teknisyen diploması alabilir. Bir Barchillerato diploması ile, genel ortaöğretimden mezun olan öğrenciler bir giriş sınavına girmek suretiyle yüksek öğretime geçebilirler. Mesleki eğitim ve öğretim alanından olan öğrenciler sınava girmeksizin yüksek öğretime geçebilirler ancak bunun için seçilen fakültenin kendi uzmanlık alanları ile ilgili olması gerekmektedir. Mesleki eğitim ve öğretim alanında iki yıl daha eğitim gördükten sonra, öğrenciler yüksek düzey teknisyen diploması alırlar (Corradini, 2006).

2.1.8.3. Amerika

Avrupa ülkelerindeki durumdan farklı olarak, bu ülkede mesleki ve teknik eğitim, çoğunlukla iki yıllık önlisans okullarında verilmektedir. Bu okullara gidebilmek için 12 yıllık zorunlu eğitimi tamamlamak gerekir. Ortaöğretim, akademik ağırlıklı olup, bu aşamada mesleki ve teknik eğitime fazla yer verilmez. Genelde, erken yaşlardaki mesleki eğitimin bireyin toplumsallaşmaması açısından sakıncalı olacağı kabul edilmektedir. Ancak liselere kaydını yaptıran öğrenciler seçimlik dersler ya da özel olarak düzenlenmiş programlar yoluyla mesleki eğitim merkezlerinden yararlanabilirler (Erdoğan, 1997).

Meslek edinmek isteyenler, bu amaçla kurulan meslek okulları ya da sanayideki çıraklık uygulamasına katılırlar. Bu olanaklardan yararlanabilmek için en az 16 yaşında olmak gerekir. Çıraklığa başlayanlar, aynı zamanda meslek okullarına giderek teknik bilgilerini genişletmek zorundadırlar. Çıraklık eğitiminde okul ve sanayi arasında işbirliği yaygın olduğundan, eğitim daha gerçekçi uygulamalara da

yanmaktadır. Bu ülkelerdeki mesleki ve teknik eğitim sisteminin en önemli özelliği esneklik ve her düzeydeki program arasında geçişlerin sağlanmış olmasıdır (Şimşek, 1999).

2.1.8.4. Japonya

Batılı gelişmiş ülkelere oranla farklı bir eğitim sistemine sahip olan Japonya'da dokuz yıl süren zorunlu eğitimi tamamlayan öğrenciler, ortaöğretim aşamasına geldiklerinde genel liseler ve teknik liselere giderler. Bu okulları bitirenler 2 yıllık yüksekokulla ya da meslek kurslarına giderek daha ileri düzeyde mesleki eğitim alırlar. Zorunlu eğitimden sonraki giriş sınavlarının yoğunluğuna karşın, Japon eğitiminin her aşamasında okullaşma oranı yüksektir (Şimşek, 1999).

Liseler tam gün, yarım gün ve mektupla olmak üzere üç türdür. Tam gün liseler 3 yıl, ötekiler 4 yıl sürmektedir. Genel liselerin çoğu, akademik eğitime ek olarak mesleki bir eğitim programı uygulamaktadırlar. Lisenin ilk yılındaki program genel eğitim ağırlıklıdır, ikinci yıl öğrenciler kendilerine bir alan seçmekte ve son iki yıl bu alanları da kapsayan bir eğitim almaktadırlar. İnsan bilimleri, sosyal bilimler, teknoloji ve fen bilimleri seçilebilecek alanların başında gelmektedir. Yalnızca akademik program izleyen liselerin oranı % 40, yalnızca mesleki eğitim veren liselerin oranı ise % 24 dolayındadır. Buna karşılık, liselerin % 60' ı öğrencilerini üniversiteye hazırlamaya çalışmaktadır. Öğretim süresi 5 yıl olan teknik okulların ilk üç yılı genel liseye denktir. Bu okulların kabul koşulları okuldan okula değişmekte ve giriş sınavları, okulların kendi yönetimlerince yapılmaktadır (Erdoğan, 1997).

2.1.8.5. Rusya

Zorunlu öğretim, ilkokula gidişle başlar ve yeni yasaya göre 15 yaşın tamamlanmasıyla son bulur. Zorunlu öğretim döneminin bitişinde Sovyet Eğitim Sisteminin mirası olan mesleki teknik öğretim süreci yer almaktadır. Bu öğretimin amacı mesleğe ve hatta meslek seçimine ön hazırlık yapacak temel bilgileri kazandırmaktır.

Tam zamanlı mesleki eğitim veren okullar Mesleki-teknik okullar olarak adlandırılır ve işçi niteliğine yönelik eleman yetiştirmektedirler. Teknik veya belirli sosyal mesleklerde diploma veren mesleki eğitim kuruluşlarında Orta Düzey Branş okulları olarak isimlendirilir. Her iki mesleki eğitim alanına geçişe zorunlu öğretimden mezun olan öğrencilerin hemen hemen %35'i yönelmektedir. Bunların %10'u okul mezuniyetinden sonra müteakip mesleki nitelik vermeyen bir iş ilişkisine yönelmekte olup, akşamları yapılan veya TV'lere verilen eğitimle ikincil alan diploması alma olanağı elde etmektedirler. Bu tür bir diploma, meslek okularının bir çoğuna ve hatta yüksekokullara geçiş hakkı vermektedir (Ültanır,2000).

2.1.8.6. İsveç

Mesleki eğitimdeki öğrencilerin çoğu iş okullarına katılmaktadırlar. Dokuz yıllık zorunlu eğitimden sonra girilen ve tam zamanlı olarak 2-3 yıl süren bu okulların mezunları becerili işçi olabilmek için sanayide bir yıl deneyim kazanmak zorundadır. Teknik eğitim programları ise 3 yıl sürelidir. Yarı zamanlı olarak işleyen teknik liselere girebilmek için iki yıl ön deneyim gereklidir. Bu deneyim, genellikle yaz aylarında kazanılmaktadır. Çıraklık eğitimine katılabilmek için zorunlu eğitimi tamamlamak yeterlidir. Ancak, çırakların işyerlerindeki uygulamaya ek olarak yarı zamanlı okullara da gitmeleri gerekmektedir (Şimşek;1999).

2.1.9. Mesleki ve Teknik Eğitimdeki Gelişmeler ve Yeni Yönelimler

İçinde yaşadığımız hızlı bilimsel ve teknolojik gelişmeler dünyanın her bölgesine yayılmakta ve küresel hale gelen bilgi toplumunun oluşmasıyla sonuçlanan bir iletişim devrimini gerçekleştirmektedir. Bu gelişmelerin toplumların ekonomik, politik ve kültürel yapılarında açtığı hızlı, sürekli ve çok yönlü değişme süreci; günümüzde gelişmişlik düzeyleri ne olursa olsun, hemen her ülkede insanların hayat, kültür, öğrenme ve çalışma hakkındaki düşüncelerini dramatik olarak değiştirmekte, toplumsal yaşamı derinden etkilemektedir (YÖK,2007).

Küreselleşme sonucu Dünya bilgi tabanlı bir ekonomi anlayışına doğru gitmektedir. Üstünlük, ürün ve hizmet kalitesi ile belirlenecektir. Küreselleşen ekonominin temel sorunu, hızla değişen ortamda rekabet edebilme ve uyum sağlayabilmedir. 21. yüzyılda rekabet edebilmenin kritik başarı faktörü verimli ve esnek bir işgücünün yetiştirilebilmesidir. Küreselleşme ve bilişim teknolojilerindeki devrim yeni bir “insan merkezli kalkınma modelinin” gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır. Her ülke vatandaşlarının hayatlarını sürdürebilmeleri için gerekli becerileri kazandırmaya ve yaşam kalitesini yükseltmeye yönelik zorunluluklarla karşı karşıya gelecektir. Dolayısıyla, kalkınmışlık düzeyine bakılmaksızın, gelecek yüzyılın iş gücü taleplerine cevap verecek şekilde mesleki ve teknik eğitim programlarını yeniden düzenlemek mecburiyeti ile karşılaşılacaktır (YÖK,2007).

Bu değişimlerin mesleki eğitim sistemine yansımaları altı ana grupta incelenebilir: Temel yeterliliklerin kazandırılması için en uygun zamanın erken yaşlarda olması sebebiyle kuvvetli bir temel eğitim alınmasının önemi anlaşılmıştır, mesleki yönlendirmede; gençlerin yeteneklerine uygun alanlarda eğitim alabilmeleri için mesleki rehberliğe olan ihtiyaç önem kazanmıştır, mesleki eğitimin sürekliliği, “yaşam boyu eğitim” anlayışını zorunlu kılmış ve tüm dünyada okullarda verilen mesleki eğitimin hizmet içi eğitimle uyum sağlanabilmesi için çalışmalar başlatılmıştır, mesleki eğitimde esnekliğin sağlanabilmesi ve mesleki eğitimin yaşam boyu eğitim ile uyum sağlanabilmesi amacı ile eğitimde modüler sistem uygulamaları yaygınlık kazanmaktadır, yeterliliğe dayalı belgelendirme sistemleri ağırlık kazanmaya başlamıştır, modüler eğitimle birlikte düşünülmesi gereken bu eğitim ile çalışanların aldıkları eğitimler ve bu eğitimler ile kazandıkları beceriler birer “meslek karnesi”ne işlenmektedir, çalışanların sektör içi mesleki değişim yapabilmelerini kolaylaştırabilmek amacı ile mesleki eğitim sırasında çalışanlara öncelikle sektörel temelli eğitim verilmesi, daha sonra da seçtikleri meslek alanlarında uzmanlaşmalarının sağlanması önem kazanmaktadır (YÖK,2007).

Mesleki eğitim ve öğreti sistemini güçlendirme projesi adı altında; sosyal ortakların, arz ve talep arasındaki farkı azaltmaya yönelik ortak mesleki teknik eğitim yönetişimine katkılarının arttırılması, yeni müfredata temel oluşrueması açısından iş piyasası ve beceri ihtiyaç analizlerinin yapılması ile meslek standartlarının oluşururulması hayat boyu öğrenme kavramının geliştirilmesi, Modüler yeterliliklere dayalı ulusal sertifikasyonu ve kalite güvencesini içeren, çıktı odaklı olan sistemde kesinlikle azaltan, yeni müfredata dayalı bir ulusal yeterlilikler çevçevesini geliştirilmesi, il düzeyinde mesleki ve teknik eğitim yöneticilerinin ve kurumlarının güçlendirilmesi ve mesleki eğitim sisteminin esnekliğinin arttırılması çalışmaları yapılmaktadır (Rolla, 2006).

Eğitim sistemi içinde, mesleki ve teknik eğitim, iş dünyası ile en yakın ilişkisi olanıdır. Mesleki ve teknik eğitimin ülke ekonomisine beklenen katkısı sağlayabilmesi, istihdamda önemli rol oynayabilmesi ve kaliteli mal ve hizmet üretimi sağlanarak rekabet koşullarına uygun davranabilmesi için; mesleki ve teknik eğitim politika ve stratejilerinin belirlenmesinde, finansal kaynakların oluşturulmasında, standartların belirlenmesi, program geliştirme ve değerlendirme hususlarında mutlaka ilgili tarafların katkıları sağlanmalıdır (YÖK,2007).

2.1.10. Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirler

Tüm dünya’da olduğu gibi ülkemizde de kalkınmanın en önemli itici güçlerinden biri özel sektördür. Özel sektörün devamlılığının ve gelişiminin mesleki eğitime verilen önem ile bağlantılı olduğu bilinen bir gerçektir. Bu önem neticesinde mesleki eğitimin geliştirilmesi için bazı tedbirlerin alınması gerekmektedir. Ulusoy (2004) bu tedbirleri; Meslek standartları kurumu kurulması, işgücü piyasası araştırma sisteminin kurulması ve meslek standartları setifikasyon sistemine geçilmesi, yaşamboyu eğitimin benimsenmesi, teknolojik gelişmeye uygun işgücü eğitimlerine öncelik verilmesi, insan kaynaklarının geliştirilmesine yönelik eğitim, Ar-ge çalışmalarının oranının arttırılması, işgücü niteliğinin yükseltilmesi, eğitim ve isdihdam bağlantısı kurularak aktif işgücü piyasası politikaları uygulanması, işgücü piyasasına kalifiye eleman yetiştiren eğitim kurumlarına ve işverenlere gerekli

yönlendirme, destek ve teşvikler verilmesi, müfredat programlarında konular, meslek standartlarının gereksinimlere bağlı olarak AB standartlarına uyum bilinciyle belirlenmesi, müfredat programları ve meslek standartlarına uygun olarak tüm derslerin ayrı ayrı soru bankalarının oluşturulması ve bu soru bankalarının sürekli geliştirilerek zenginleştirilmesi, eğitime ilişkin tüm yasaların bilgi çağı gereklerine göre yeniden düzenlenmesi, eğitim kalitesinin yükseltilmesi, eğitim teşkilatlarının klasik yönetimden vazgeçerek toplam kalite yaklaşımına göre organize olması başlıkları altında toplamaktadır.

2.1.11. Türkiye’de Meslek Yüksekokullarının Tanımı Ve Tarihsel Gelişimi

Meslek yüksekokulu; belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarıyıllık eğitim-öğretim sürdüren bir yükseköğretim kurumudur” biçiminde tanımlanmıştır(YÖK, 2007). Günümüzde Meslek Yüksekokulları olarak adlandırılan bu okullar başlangıçta açıldığı meslek adıyla ya da tekniker eğitimi vermesi dolayısıyla tekniker okulu olarak adlandırılıyordu. Türk tekniker eğitim tarihini 22 Ağustos 1911 yılında başlatmak mümkündür. Çünkü bu tarihte İstanbul’da Nafia idareleri, fen memuru “kondüktör” ihtiyacını karşılamak üzere bugünkü manada tekniker okulları gibi bir okul açmıştır. Eğitim süresi iki yıldır. Daha sonra Nafia Fen Mekteblerinin süresi 1926 yılında 2,5 yıla çıkarılmıştır. 1936 yılında da Nafia (Bayındırlık) vekilliğini emri ile kapatılmıştır (Balcı ve Ark.2006).

1934 yılında Milli Eğitim Bakanlığının teklifi ve Başbakanlığın onayı ile Bayındırlık, Tarım, Ekonomi, Milli Savunma Bakanlıkları ve Genel Kurmay Başkanlığı temsilcilerinden oluşan bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyon 1936’da bir rapor hazırlamışlardır. Raporda çeşitli meslek alanlarında ve kademelerde ihtiyaç duyulan teknik insan gücü yetiştirilmek üzere; Çıraklık Okulları, Akşam Sanat Okulları, Gezici ve Geçici Kurslar, Orta Meslek Okulları, Tekniker Okulları, Mühendis Okullarının açılması öngörülmüştür. Ancak tekniker okullarının eğitimine bu öneriden 17 yıl sonra başlanabilmektedir. 01.01.1953 tarihinde 59 sayılı Talim Terbiye Kurulu kararı ile kuruluş yönetmeliği yayımlanmış ve öğretime açılmıştır. İlk etapta 22’si akşam ve 4’ü gündüz öğretim yapan bu okullarda; inşaat, elektrik,

radyo ve radyoloji, makine, motor, sıhhi tesisat ve kalorifercilik bölümleri bulunmuştur (Balcı ve Ark.2006).

MEB 1976 yılında tekniker eğitimine, 1972 yılında da yüksek tekniker eğitimine son vermiştir. Tekniker okullarının kapatılması, tekniker eğitime ihtiyacın olmadığından değil, artan öğrenci boykotları (siyasi olaylar) sebebiyle olmuştur. MEB Tekniker ve Yüksek Tekniker okullarının kapatılması ile bu alanda oluşan boşluğu doldurmak için yeniden yapılanmaya gitmiştir. Bu nedenle lise ve dengi okullardan mezun olan öğrencilere, toplumumuzun ve ekonomimizin ihtiyaç duyduğu alanlarda, modern ve eğitim teknolojisinin bütün gereklerini kullanarak eğitim imkânı hazırlamak ve böylece yüksek öğretim önündeki yığılmaya çözüm yolu bulmak amacıyla yaygın yüksek öğretim kurumu, kısa adıyla YAYKUR 26.09.1975 gün ve 3745 sayılı karar ile kurulmuştur. YAYKUR'un amacı ara insan gücünü yetiştirmektir. Örgün Yüksek Öğretim kuruluşlarının yurt sathına yayılmasını sağlamak ve bu arada Açık Yüksek Öğretimi de sürdürmekte görevli kılınmıştır. Örgün Yüksek Öğretim olarak 1975 yılında 36 yüksekokul açmıştır. Bu sayı 1976'da 59'a yükselmiştir. Bunlardan 14'ü öğretim süresi üç yıl olan Yabancı Diller Yüksek Okulu'dur. 45 'i ise Meslek Yüksekokullarıdır (Balcı ve Ark.2006).

1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile Yüksek Öğretim Kurulu(YÖK) teşkil edilmiş ve ülkemizdeki tüm yükseköğretim kurumları bir çatı altında toplanmıştır. Bu düzenleme sonunda akademiler üniversiteye, eğitim enstitüleri eğitim fakültesine dönüştürülmüş ve konservatuarlar ile meslek yüksekokulları coğrafi özelliğe en yakın üniversitelere bağlanmıştır. 1982 yılında MEB' dan YÖK'e devredilen Meslek Yüksekokulu sayısı 44'dür. Bu sayı 1992 yılında 177'ye, 2002 yılında 466'ya ve 2005–2006 öğretim yılında 612 ' ye ulaşmıştır.2002 yılından sonra Meslek Yüksekokullarının sayısındaki hızlı artış, 29.06.2001 tarihinde 4702 sayılı kanunla meslek liselerinden meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş sürecinin başlamış olmasıdır (Balcı ve Ark.2006).

Kuruluş şekillerine göre ülkemizde üç çeşit meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Bunlar Devlet Üniversiteleri tarafından kurulmuş olan Meslek Yüksekokulları, Vakıf Üniversiteleri tarafından kurulan Melske Yüksekokulları ve Üniversite kurma şartına bağlı olmaksızın 4702 sayılı kanun hükümlerine göre vakıflar tarafından kurulan Meslek Yüksekokullarıdır (Balcı ve Ark.2006).

2.1.12. Ülkemizde Meslek Yüksekokullarının Bugünkü Durumu

Türkiye de mesleki ve teknik eğitimin nitelik ve nicelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı ve bugünkü durumundan daha ileri bir düzeye götürülmesi ihtiyacı bilinen bir gerçektir. Bunun yanında ülkemizin nitelikli ara insan gücüne olan gereksinimi de had safhadadır. Sanayinin gereksinim duyduğu nitelikli ara insan gücünü yetiştiren tek kaynak meslek yüksekokullarıdır. Meslek yüksekokulları tekniker ve meslek elemanı unvanına sahip ara insan gücü yetiştirmektedirler. Türkiye ekonomisinde üretim ve istihdamın çok büyük bir bölümü KOBİ’ler (Küçük ve Orta Boy İşletmeler) tarafından gerçekleştirilmektedir. Bütün kalkınma planları, ara insan gücü ihtiyacını geçmişte sürekli olarak ortaya koymuş ve günümüzde de duyulan bu gereksinimi ortaya koymaya devam etmektedirler (YÖK, 2007).

Büyüyen Türkiye Ekonomisinin uluslararası pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi ancak meslek yüksekokulları ve bunların yetiştirdiği nitelikli teknikerlerle mümkün olabilecektir (YÖK, 2007).

2.1.12.1 Meslek Yüksekokulları (MYO)

1981 yılında çıkarılan 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ile ülkemizdeki tüm yükseköğretim kurumları bir çatı altında toplanmıştır. Bu düzenleme sonucunda; akademiler üniversitelere, eğitim enstitüleri eğitim fakültelerine dönüştürülmüş ve konservatuvarlar ile meslek yüksekokulları üniversitelere bağlanmıştır. Meslek Yüksekokulu, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 3.maddesinde “Belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarıyıllık eğitim-öğretim sürdüren bir yükseköğretim kurumudur” biçiminde tanımlanmıştır.

Türkiye’de 2003–2004 eğitim-öğretim yılı itibariyle 53’ü devlet ve 24’ü vakıf olmak üzere toplam 77 üniversitede eğitim-öğretim sürdürülmektedir. Bu üniversiteler tarafından kurulan MYO sayısı 612 olup, tüm yurt sathına dağılmış olan bu okullara halk ve yerel yönetimlerin ilgi ve desteği giderek artmaktadır. MYO’lar, iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli ara insan gücünü yetiştirme istikametinde olumlu gelişmeler kaydetmeye devam etmektedirler. Kuruluş şekillerine göre ülkemizde üç çeşit meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Bunlar devlet üniversiteleri tarafından kurulmuş olan MYO’lar, vakıf üniversiteleri tarafından kurulmuş MYO’lar ve üniversite kurma şartına bağlı olmaksızın 4702 Sayılı Kanun hükümlerine göre vakıflar tarafından kurulan MYO’lardır (YÖK, 2007). 2003–2004 eğitim-öğretim yılı itibarıyla devlet ve vakıf üniversiteleri ile vakıflar tarafından kurulan meslek yüksekokulu sayısı 612’dir (YÖK, 2007). 2005 yılı itibariyle 485 MYO faal durumdadır (YÖK,2006).

Devlet Üniversiteleri tarafından kurulan MYO’ların önemli bir bölümü planlı bir şekilde tüm yurt sathına dağıtılmaya çalışılmıştır. Ancak, başta başkentimiz olmak üzere büyük illerde yeterli sayıda MYO olmaması önemli bir eksiklik olarak kabul edilmektedir. Bünyesinde en çok MYO bulunan ilk 10 üniversitemiz MYO sayılarıyla birlikte şu şekildedirler: Selçuk Üniversitesi, 25 MYO, Trakya Üniversitesi 20 MYO, Süleyman Demirel Üniversitesi 17 MYO, Afyon Kocatepe Üniversitesi 16 MYO, Atatürk Üniversitesi 14 MYO, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi 14 MYO, Dumlupınar Üniversitesi 13 MYO, Gazi Üniversitesi 13 MYO, Karadeniz Teknik Üniversitesi 12 MYO, Uludağ Üniversitesi 10 MYO’dur (YÖK,2007).

Hâlihazırda faal olan 485 MYO’nun, 31 adedi daha önceki yıllarda Dünya Bankası kredilerinden faydalanılarak Endüstriyel Eğitim Projeleri kapsamında modernize edilen MYO’lardır. Toplam MYO örgün öğrenci sayısının üçte birine yakın öğrencinin eğitim-öğretim gördüğü bu MYO’lar donanımlı, atölye ve laboratuvar olanakları yeterli, öğretim elemanı sayı ve kalitelerinin iyi olduğu yüksek kapasiteli MYO’lardır. Mezunlarının istihdam olanaklarının da yüksek olduğu bu tür MYO’ların sayılarının artırılması için Dünya Bankası ve Avrupa Birliği fonlarından yararlanmak için girişimler sürdürülmektedir (YÖK,2007).

Endüstriyel Eğitim Projeleri kapsamında modernize edilmiş olan MYO'lar ve bağlı bulundukları üniversiteler tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Endüstriyel Eğitim Projeleri Kapsamında Yer Alan MYO'lar

Üniversite	Meslek Yüksekokulu
Abant İzzet Baysal	Düzce
Ankara	Çankırı
Dokuz Eylül	İzmir/Buca
İnönü	Malatya
İstanbul	İst.Teknik Bilimler
Kırıkkale	Kırıkkale
Mustafa Kemal	İskenderun
Selçuk	Konya Teknik Bilimler
Akdeniz	Ak.Üniv.Sosyal Bilimler
Akdeniz	Ak.Üniv. Teknik Bilimler
Anadolu	Bilecik
Atatürk	Erzincan
Balıkesir	Balıkesir
Cumhuriyet	Sivas
Çukurova	Osmaniye
Dicle	Batman
Ege	Ege
Erciyes	Kayseri
Fırat	Teknik Bilimler
Gaziantep	Gaziantep
Harran	Şanlıurfa
K.M. Sütçü İmam	Kahramanmaraş
Karadeniz Teknik	Ordu
Karadeniz Teknik	Rize
Kocaeli	Kocaeli
Mersin	Mersin
Ondokuz Mayıs	Amasya
Trakya	Tekirdağ
Uludağ	Sosyal Bilimler
Uludağ	Teknik Bilimler
Zonguldak Karaelmas	Alaplı

Kaynak: Yükseköğretim Kurumu, 2007

* Düzce Meslek Yüksekokulu 2006 yılında Düzce Üniversitesine bağlanmıştır.

Vakıf Üniversiteleri tarafından şimdiye kadar 33 MYO kurulmuştur. Bunların 26'sı faal, 7'si gayri faaldır. 2001 yılında yürürlüğe giren 4702 Sayılı Kanun; vakıflara, üniversite kurma şartı aramaksızın, meslek yüksekokulu kurma olanağı tanımıştır. Buna göre hâlihazırda vakıflar tarafından 4 MYO kurulmuş olup, bunlardan birinde eğitim-öğretime başlanmıştır. Diğerlerinde ise 2004–2005 eğitim-öğretim yılından itibaren eğitime başlanması planlanmaktadır. Devlet üniversiteleri, vakıf üniversiteleri ve bir üniversiteye bağlı olmaksızın vakıflar tarafından kurulan MYO'lara ilave olarak Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi ön lisans programlarında da 13 alanda ön lisans/MYO eğitimi verilmektedir. Sınavsız geçiş uygulaması ile birlikte AÖF Ön Lisans programlarını tercih eden öğrenci sayılarında önemli artışlar olmuştur (YÖK,2007)

Meslek yüksekokullarının toplam sayıları ve kuruluş şekillerine ilişkin bilgiler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Toplam MYO Sayıları ve Kuruluş Şekillerine Göre Dağılımları

Toplam MYO	Devlet MYO	Vakıf MYO	Vakıf Tüzel Kişiliğine Bağlı MYO
612	580	28	4

Kaynak: Yükseköğretim Kurumu, 2007

Tablo 2' ye bakıldığında Devlet üniversitelerine bağlı meslek yüksekokulları sayısının 580, vakıf üniversitelerine bağlı meslek yüksekokullarının sayısının 24, vakıf tüzel kişiliğe bağlı meslek yüksekokullarının sayısının 4 olduğu görülmektedir.

Kısa bir süre öncesine kadar kendilerine ait fiziki mekânları bulunmayan meslek yüksekokulları kendi binalarına taşınmış bulunmaktadırlar. Uygulama ağırlıklı olan bu okulların, eğitim-öğretimlerini özel tasarımı yapılmış binalarda sürdürmeleri eğitimin kalitesi yönünden önem taşımaktadır. Sanayinin gereksinim duyduğu nitelikte bir eğitim gerçekleştirebilmek için, meslek yüksekokullarının sahip olduğu laboratuvar ve atölyelerin sanayide kullanılan teknolojiye uygun olarak

donatılmış olmaları gerekir. Ancak, çok yüksek maliyeti gerektiren bu araç-gereç ve donanımlarında eksiklikler bulunduğu bilinmektedir. Bununla beraber son 6–7 yılda, devlet üniversiteleri ve yerel yönetimlerin destek ve katkılarıyla eksikliklerin giderilmesi yönünde önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Buna ek olarak, Mesleki ve Teknik Orta Öğretim (MTOÖ) okullarının bulunduğu bölgelerde mevcut olan tesis, araç ve gereçler ortak kullanım yoluyla MYO öğrencilerinin yararlanmasına sunulmuş olup eksiklikler belirli bir ölçüde azaltılmaya çalışılmıştır (YÖK, 2007).

2.1.12.2. Öğrenci Sayıları ve Okullaşma Oranı

Örgün öğretimde meslek yüksekokullarındaki öğrenci sayıları yıllar itibarıyla sürekli artış göstermiştir. Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemi 1983–2003 dönemi içinde gerek okul ve gerekse öğrenci sayıları itibarıyla yaklaşık 11 kat büyümüştür. Bu büyüme gelişen Türk Sanayinin beceri sahibi kaliteli ara insan gücüne olan ihtiyacının açık bir göstergesidir (YÖK,2007).

Ancak kaydedilen bu olumlu gelişmelere rağmen, meslek yüksekokullarının yükseköğretim sistemi içindeki payı henüz çağdaş ülkeler seviyesine çıkarılamamıştır. Hâlihazırda meslek yüksekokullarının örgün öğretimdeki payı %28.98, toplam içindeki payı ise %18,2, olup çok düşük bir düzeydedir. Bu oran ileri ülkelerin çoğunda %30'un üzerinde olup, Singapur'da %59 Tayvan'da %55, İsviçre'de %47, ABD'de % 55'tir. Bu durum, “Türk Yükseköğretim Sisteminin doğal büyüme alanı iki yıllık meslek yüksekokullarıdır” gerçeğini bir kez daha gözler önüne sermektedir (YÖK,2007).

Meslek yüksekokullarının yükseköğretim sistemi içindeki payını artırmak için son yıllarda alınan bazı önlemler alınmıştır. Bu önlemler: sayıları 100'e yaklaşan yeni MYO açılmıştır, MYO'larda ikinci öğretim yaygınlaştırılmıştır, uzaktan öğretim artırılmıştır, büyük il merkezlerindeki 26 MYO'da Devlet Planlama Teşkilatı'ndan sağlanan maddi olanaklarla kapasite artışına gidilmiştir, vakıfların MYO kurması teşvik edilmiştir, Açıköğretim Fakültesi ön lisans programları geliştirilerek daha

fazla öğrencinin yerleştirmesi sağlanmıştır, meslek liselerinden MYO'lara sınavsız geçiş uygulaması başlatılmıştır (YÖK,2007).

Yukarıda bahsedilen önlemler sayesinde 2002-2003 eğitim-öğretim yılı itibariyle meslek yüksekokullarındaki öğrenci sayısı 323.971'e yükselmiştir. Buna göre meslek yüksekokullarının örgün yükseköğretim sistemi içindeki payı ilk kez % 28.98'e olmaktadır. Yıllarca %15-20'ler arasında seyreden bu oranın hedeflenen oran olmasa bile ileri ülkelerin asgari seviyesi olan %30 oranına yaklaşması sevindirici bir durumdur. Açıköğretim ön lisans öğrenci sayıları ilave edildiğinde ise bu oran % 31.61'e ulaşmaktadır (YÖK, 2007).

Sınavsız geçişle birlikte MYO öğrenci profilinde karşılaşılan en önemli husus meslek liselerinden gelen mezunların eğitim-öğretim kalitesindeki düşüklüktür. Bunun sonucu olarak yıllardır makul bir başarı oranı çizgisini sürdürmekte olan MYO'ların hemen hemen tümünde 2002–2003 ve 2003–2004 yıllarında öğrenci başarı oranlarında önemli düşmeler meydana gelmiştir (YÖK,2007).

2005 yılı itibariyle MYO öğrencilerinin %57'si mesleki ve teknik lise çıkışlı, %43'ü ise genel lise çıkışlı öğrencilerdir (YÖK,2006). Mesleki ve teknik lise çıkışlı öğrencilerin sayı ve oranlarının fazlalığı, 1999 yılından itibaren üniversite giriş sınavında meslek yüksekokullarını tercih eden adaylara verilen ek puanlar ve ilk kez 2002–2003 yılında yürürlüğe giren sınavsız geçiş sistemi nedeniyledir (YÖK,2007).

Yaşları 40 civarında olan çok az sayıdaki eski mezunlar, yeni mezunlara nazaran derslerine daha bağlı ve başarılıdır. 2004–2005 yılından itibaren eski mezun başvuru sayılarında azalmalar olacağı değerlendirilmektedir. 2004 Sınavsız Geçiş'e (MSG) başvuran mezunların azalan sayıları bunun önemli bir göstergesidir (YÖK,2007). 2005 yılı rakamlarına göre MYO öğrenci sayısı 384.456 dır (YÖK, 2006). MYO'lardan son 3 yılda mezun olan öğrenci sayıları şu şekildedir: 2000 – 2001 öğretim yılında 58.793 öğrenci, 2001 – 2002 öğretim yılında 64.343, 2002 – 2003 öğretim yılında 74.046, 2004 – 2005 öğretim yılında 79,871 öğrencidir (YÖK,2007).

2.1.12.3. Öğretim Elemanları

Türk Yükseköğretim Sisteminin genelinde olduğu gibi, meslek yüksekokullarında da ciddi boyutlarda öğretim elemanı sıkıntısı mevcuttur. Son yıllarda yeni açılan meslek yüksekokulları nedeniyle ve özellikle sınavsız geçiş sistemi dolayısıyla artan öğrenci sayıları, öğretim elemanı ihtiyacını da beraberinde getirmiştir (YÖK,2007).

Mesleki ve teknik eğitimin amacı teorikten çok uygulama amaçlı eğitim vermektir. Ancak öğretim elemanlarının işyeri deneyimlerinin olmayışı bu eğitimi olumsuz yönde etkilemektedir. Ülkemizde lisans düzeyindeki programlarda görev yapan öğretim üyelerinin niteliklerinin, dünyaca kabul edilen tanımları olmasına karşılık, meslek yüksekokullarında görev alan öğretim elemanlarının niteliklerinin bu tür bir tanımı yoktur. Meslek yüksekokullarında doktora derecesine sahip öğretim elemanları görev yaptığı gibi, bu dereceye sahip olmayan öğretim görevlisi, okutman ve uzmanlar da görev yapmaktadır (YÖK, 2007).

Meslek yüksekokullarında görevli meslek dersi öğretim elemanları genelde herhangi bir lisans programını bitirdikten sonra, doğrudan öğretim elemanı olarak ders vermeye başlamaktadırlar. Bu uygulama ne fakültelerde ne de orta öğretimde mevcuttur. Fakültelerde araştırma görevlileri deneyimli öğretim üyeleri yanında kendilerini geliştirmektedirler. Meslek liselerinde ise en az 1 yıl süren stajyer öğretmenlik uygulaması vardır. Meslek yüksekokullarında ise böyle bir uygulama olmadığı için eğitimin kalitesi olumsuz yönde etkilenmektedir. AB ülkelerinde ve ABD’de meslek yüksekokulu ve dengi yükseköğretim kurumlarında görev alacak öğretim elemanlarından iş tecrübesi ve öğretim elemanlığı için belirli merkezlerden alınmış sertifika istenilmektedir. Bu ülkelerde öğretim elemanlığı itibarlı ve talebi yüksek bir meslektir. Bu nedenle MYO öğretim elemanlarının sürekli eğitileceği Sürekli Eğitim ve Teknoloji Geliştirme Merkezlerinin (SETEM) bir an önce faaliyete geçmesi yaşamsal öneme sahiptir (YÖK, 2007).

Nisan-2004 tarihi itibariyle MYO'larda görev yapan ğretim elemanı sayısı 5787 olup, ğretim elemanı başına düşen ğrenci sayısı ortalama 56 civarındadır. Bu oran Almanya'da 5, İngiltere'de 20, Japonya'da 9, Belçika'da 10, Hollanda'da 14, Macaristan'da 11, Kore ve ABD'de 21'dir. Meslek liselerinden meslek yüksekokullarına geçişin başlamadığı 2001-2002 eğitim-ğretim yılında bu oran 46 idi. Bu oran bile yukarıda belirtilen yabancı ülkelerin sayıları karşısında çok yüksek bir oran iken, bunun iki yıl gibi çok kısa bir zaman dilimi içinde 46'dan 56'ya çıkması, asla kabul edilemez bir durumdur. MYO'larda ğretim elemanı başına düşen ğrenci sayılarının bu kadar yüksek olmasının nedeni MYO'lar için yıllarca ve ısrarla talep edilen ğretim görevlisi kadro taleplerinin karşılanmamış olmasıdır. Bu husus, MYO'larda eğitim-ğretim kalitesinin istenen seviyeye çıkartılamamasının en büyük nedenlerinden biridir. Bu durumun aynı şekilde devam etmesi MYO ğrenci kontenjanlarının artırılabilmesi ve dolayısıyla mesleki eğitimde hedeflenen okullaşma oranlarına daha uzun bir süre ulaşılabilmesi gibi ciddi bir sonuç doğuracaktır (YÖK, 2007).

Öğretim elemanı başına düşen ğrenci oranının 32' ye çekilebilmesi için 2010 yılında (ğrenci sayısının %10 arttığı varsayılarak) bugünkü mevcuda ek olarak 5349 ğretim elemanına daha ihtiyaç vardır. Ancak, Türk MYO'ları artık kendilerini AB lkeleri ile kıyaslamak ve onların seviyesine çıkmak durumundadır. AB'ne henüz üye olmuş AB lkelerinde, ğretim elemanı başına düşen ğrenci sayısının ortalama bir hesaplama 20 olduğu düşünülürse Türk MYO'larının bu seviyeye ulaşabilmesi için 12.031 ilave ğretim elemanının istihdam edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, Endüstriyel Eğitim Projeleri kapsamında geliştirilen ve 732 ğretim elemanının yurtdışında eğitildiği 31 MYO hariç, ğretim elemanı sayı ve oranları MYO eğitiminin önündeki en önemli dar boğazlardan biri olmaya devam etmektedir.

MYO'larda yaşanan ğretim elemanı sayılarının azlığını bir ölçüde telafi eden husus son yıllarda MYO'larda yüksek lisans ve doktoralı ğretim görevlilerinin sayısındaki artıştır. Özellikle MYO'larda görev yapan yüksek lisanslı ğretim görevlileri sayısının artmış olması MYO ğretim elemanı sayısal noksanlığını bir ölçüde telafi eden niteliksel bir aşama olarak değerlendirilmektedir. Geçmiş yıllarda az sayıda olan yüksek lisanslı ğretim elemanı sayısının 2003-2004 eğitim-ğretim

yılında 1869'a, doktoralı öğretim elemanı sayısının da 1061'e çıkarak, toplam doktora ve yüksek lisans yapmış olan öğretim elemanı sayısının 2930'a ulaşması çok sevindirici bir husustur. Yüksek lisans ve doktora yapmış öğretim elemanlarının, toplam MYO öğretim elemanları içindeki payı %51'e ulaşmıştır (YÖK, 2007).

Üniversitelerin ana yerleşkelerinde bulunan MYO'ların önemli bir bölümünün buralardaki fakülte ve yüksekokulların öğretim üyelerinden faydalanması eğitim-öğretimin kalitesine olumlu yönde etki yapmaktadır. METEB'lerde MYO'larla ilişkilendirilen MTOÖ okullarının öğretmenlerinden yararlanılması da MYO öğretim elemanı sıkıntısını nispeten hafifleten bir uygulama olarak görülmektedir.

Teknik programlarda, (teknik öğretmen) öğretim elemanları ile akademik çıkışlı (mühendis) öğretim elemanları arasında makul bir denge olmasına dikkat edilmektedir.

MYO'larda yeni bir programın açılabilmesi ve öğrenci alınabilmesi için kadrolu, tam zamanlı, branşında 3 öğretim elemanı bulunması şartının aranması Yükseköğretim Kurulu'nun üzerinde önemle durduğu hususlardan biridir.

MYO'lardaki öğretim elemanlarının sayı olarak yetersizliği, pedagojik formasyon eğitimlerinin noksanlığı ve bilhassa sanayi deneyimlerinin azlığı gibi konularda aşamalar kaydedilebilirse, MYO'ların kısa zamanda önemli gelişmeler kaydedebilecekleri değerlendirilmektedir. MYO öğretim elemanlarının endüstri deneyiminin noksanlığı, YÖK-İSOV Protokolü çerçevesinde, her yıl planlanan "Öğretim Elemanı Endüstri Deneyimini Artırma Çalışmaları" ile nispeten hafifletilmeye çalışılmaktadır.

MYO öğretim elemanlarının hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinin geliştirilmesinde açılması planlanan Sürekli Eğitim ve Teknoloji Merkezlerinin (SETEM) önemli katkıları olacağı değerlendirilmektedir. Mali kaynak temin edilebildiği takdirde gelişmiş MYO'ların bünyesinde kurulması planlanan SETEM'lerin faaliyete geçmesi ile zaman içinde MYO'larda pedagojik ve teknolojik eğitim almamış öğretim elemanı kalmayacaktır (YÖK, 2007).

Nisan 2004 itibariyle meslek yüksekokullarındaki öğretim elemanı sayıları aşağıdaki tablo ve grafikte gösterilmiştir:

Tablo 3: Meslek Yüksekokullarındaki Öğretim Elemanı Sayıları

Prof. Dr.	Doç. Dr.	Yrd.Doç. Dr.	Öğr. Gör.	Okutman	Arş. Gör.	Uzm.	Toplam
61	61	610	4293	246	361	155	5787

Kaynak: Yükseköğretim Kurumu, 2007

Tablo 3 'e bakıldığında Meslek yüksekokullarında görev yapan 5787 öğretim elemanından sadece 61 kişinin profesör doktor, 61 kişinin doçent doktor olduğu buna karşılık 4293 kişinin öğretim elemanı olduğu görülmektedir.

2.1.12.4. Eğitim-Öğretim Programları

2002–2003 eğitim-öğretim yılı itibariyle 474 MYO'da toplam 262 programda eğitim-öğretim yapılmaktadır. Bunlar; Teknik Programlar, İktisadi ve İdari Programlar ve Sağlık Programları olmak üzere başlıca 3 ana grupta toplanmaktadırlar. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesinde ön lisans eğitimi yapılan program sayısı ise 13'tür. Devlet üniversitelerinde ağırlıklı olarak teknik programlar, vakıf üniversitelerinde ve açıköğretim ön lisans programlarında ise daha çok sosyal, iktisadi ve idari programlar uygulanmaktadır (YÖK, 2007).

4702 Sayılı Kanun'un en önemli amaçlarından biri de mesleki ve teknik eğitimde bütünlüğü sağlamaktır. Türk eğitim dokusu içinde mesleki ve teknik eğitimin ilk kademesi, mesleki ve teknik orta öğretim, ikinci kademesi ise meslek yüksekokullarında ön lisans düzeyinde verilen eğitimidir. Bu iki kademenin eğitim programlarının birbirinin devamı ve tamamlayıcısı şeklinde olması gerekir. Ancak bugünkü yapıda MYO programlarının önemli bir bölümü mesleki ve teknik orta öğretim programları ile bütünlük ve devamlılık içinde değildir. Ayrıca bazı programların piyasada çok tutulmasına karşın, bazıları ise iş hayatının gerçeklerinden uzak ve istihdam olanakları sınırlı olan programlardır (YÖK, 2007).

Bu kopuklukları ortadan kaldırmak, mesleki ve teknik orta öğretim okullarından meslek yüksekokullarına sınavsız geçişin program açısından tutarlılığını sağlamak için, ileride modüler sisteme geçişe de imkan verecek ve aynı zamanda istihdam kesiminin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde eğitim programlarının geliştirilmesi hedeflenmiştir (YÖK, 2007).

Sınavsız geçiş uygulamasının getirdiği aciliyet de göz önüne alınarak MYO'larda en yaygın olan ve en çok öğrencisi bulunan 15 program geliştirilerek 30 Mayıs 2002 tarihinde kullanıcıların hizmetine sunulmuştur. 6 aylık bir çalışma sonucunda tamamlanan bu projede 130 uzman çalışmıştır. Geliştirilen programlar mesleki ve teknik orta öğretim ile sanayiinin ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmıştır (YÖK, 2007).

Geliştirilen 15 MYO programı, yeni program adlarıyla, şu şekildedir: Bilgisayar Teknolojisi ve Programcılığı, Endüstriyel Elektronik, Elektronik Haberleşme, Elektrik, Endüstriyel Otomasyon, Makine, İklimlendirme-Soğutma, İnşaat, Otomotiv, Tekstil, İşletme, Muhasebe, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Turizm ve Seyahat İşletmeciliği, Büro Yönetimi ve Sekreterlik, Pazarlamadır. Belirtilen 15 programın alt dalları da saptanmış olup, Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda yayınlanması düşünülmektedir. Bu 15 MYO programına ilave olarak 2003–2004 yılında MYO'larda ilk kez açılan Çocuk Gelişimi, Kuaförlük, Cilt Bakımı ve Güzellik programları da hazırlanmıştır. Çok yoğun talep gören bu programlara ÖSS–2003 birinci yerleştirmede (Genel yerleşme) % 100 yerleşme olmuştur (YÖK, 2007).

Geliştirilen programların ders içeriklerine uygun kitap ve ders notu hazırlama faaliyetleri devam etmektedir. Anılan eğitim programları 3 yılda bir gözden geçirilecek, 5 yılda bir ise esastan geliştirilecektir. Programların ders içeriklerine uygun deney setlerinin oluşturulmasına başlanmıştır. Geliştirilen 15 programın uluslararası akreditasyon çalışmaları devam etmektedir. Geliştirilen programların izlenmesi ve üniversite-sanayi işbirliği protokolleriyle işyerlerinde eğitim yöntemleri denenmektedir. Başta tarım programları olmak üzere geriye kalan programların geliştirilmesi hazırlıklarına başlanmış bulunmaktadır (YÖK, 2007).

2.1.13. Sınavsız Geçiş Projesi

Teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler, pazarların küreselleşmesi, iletişimin artması, bilgi alışverişinin ve ulaşımın kolaylaşması, serbest ticaret engellerinin kaldırılması yönündeki gelişmeler ülkelerin ulusal ekonomilerini etkilemiş ve rekabeti ön plana çıkarmıştır. İşletmelerin ürettikleri çok çeşitli mal ve hizmeti zamanında ve kaliteli olarak teslim etmek konusunda daha duyarlı olmaları, teknolojiyi anlayan, uygulayabilen, verimli ve kaliteli mal ve hizmet üretebilen yüksek nitelikli iş gücünü, kaynakların etkili ve verimli kullanımını, en az kaynak kullanarak en çok yarar sağlama ilkesinin hayata geçirilmesini ön plana çıkarmıştır.

Ülkemizde de uluslararası rekabet koşullarına uyum sağlayabilecek mal ve hizmetlerin üretilmesinde görev alacak iş gücünün yetiştirilmesinde bugüne kadar uygulanmakta olan yaklaşımlardan daha farklı yaklaşımlara ihtiyaç olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Beş Yıllık Kalkınma Planları ve hükümet programlarında yer alan amaç, ilke, hedef ve politikalar doğrultusunda 16'ncı Milli Eğitim Şurasında çok önemli kararlar alınmış ve 8 yıllık ilköğretim üzerine mesleki ve teknik eğitim ağırlıklı bir eğitim sistemi oluşturulması ve hayata geçirilmesi görüşü benimsenmiştir.

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planında 2001–2002 öğretim yılı okullaşma oranlarının zorunlu sekiz yıllık eğitimde %100, orta öğretimde genel liselerde %40.5, meslek liselerinde %34.5 olmak üzere % 75 ve yükseköğretimde ise %31 olması hedeflenmiştir. Ülkemizin giderek artan mesleki-teknik eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı'nca yapılan planlamalarda; Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde olduğu gibi sistemin mesleki-teknik eğitim ağırlıklı bir yapıya kavuşturulması ve orta öğretimde okullaşma oranlarının genel eğitimde %35, mesleki eğitimde %65 olması öngörülmüştür. Ancak şimdiye kadar alınmış ve alınmakta olan tüm önlemlere rağmen plan hedeflerinin gerisinde kalınmıştır.

Mesleki ve teknik eğitimin yükseköğretim boyutunun da gerek nicelik gerekse nitelik olarak yeterli bir düzeyde olmadığı bir gerçektir. Sayıları her geçen gün artmakta olan meslek yüksekokulları (MYO) iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli ara insan gücünün yetiştirilmesi amacıyla olumlu gelişmeler kaydetmeye devam etmektedirler. 2000–2001 eğitim-öğretim yılı itibarıyla 555 MYO’dan 415’i faal durumdadır. Tüm yurt sathına dağılmış bulunan bu okullarda halkın ve yerel yönetimlerin ilgi ve desteği artarak devam etmektedir. Bu okullarda teknik, sağlık, iktisadi ve idari alanlarında 300 program türünde eğitim-öğretim yapılmaktadır.

Mevcut meslek yüksekokullarının bazılarının kendilerine ait binaları bulunmamaktadır. Bir kısmı devlet dairelerinin kullandığı binalarda görev yapmakta, bazıları ise başka okul ve kurumlarla aynı binayı paylaşmaktadırlar. Bu okulların, atölye ve laboratuvarları endüstrinin uyguladığı teknolojiye uygun olarak donatılamamıştır. Meslek yüksekokullarının bazıları kendilerine alt yapı teşkil eden mesleki ve teknik liselerden tesis, araç ve gereç bakımından daha üstün bir düzeye henüz ulaşamamıştır.

Bununla birlikte türk Yükseköğretim Sisteminin genelinde olduğu gibi meslek yüksekokullarında da öğretim elemanı sıkıntısı vardır. 2000–2001 eğitim-öğretim yılı itibarıyla MYO’larda görev yapan öğretim elemanı sayısı 5 307 olup öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı 46’dır. Bu oran Almanya’da 5, Avustralya’da 8, Belçika’da 10, Hollanda’da 14, Japonya’da 9, Kore ve ABD’de 21, Macaristan’da 11’dir. Artan öğrenci sayısına paralel olarak bu yüksek oranın korunması durumunda dahi 2005 yılında yaklaşık 10 000 yeni öğretim elemanının, oranın 46’dan 35’e düşürülmesi hedeflendiğinde ise yaklaşık 14 000 yeni öğretim elemanının istihdamı gerekecektir.

Meslek yüksekokullarında 2000–2001 eğitim-öğretim yılında 239 271 öğrenci öğrenim görmüş ve 45 188 öğrenci mezun olarak iş dünyasının hizmetine sunulmuştur.

Mesleki ve teknik eğitimdeki okullaşma oranı henüz çağdaş ülkeler seviyesine çıkarılamamıştır. Hâlihazırda meslek yüksekokullarının örgün öğretimdeki payı %24,2 toplam içindeki payı ise %14,7 olup çok düşük düzeydedir. Bu oran gelişmiş ülkelerin çoğunda %30'un üzerinde olup Avustralya'da %66, Singapur'da %63, Japonya'da %44, ABD'de %37'dir.

Mesleki ve teknik eğitimdeki bilinen dar boğazları aşmak ve beş yıllık kalkınma planları ve hükümet programlarındaki plan hedeflerine ulaşabilmek için birçok çözüm önerisi geliştirilmiştir. Çözüm önerilerinden bazıları; meslek yüksekokulu sayısının artırılması, ikinci öğretime daha fazla öğrenci alınması, büyük illerde MYO kurulması, uzaktan öğretimin mesleki ve teknik eğitimde yaygınlaştırılması, Dünya Bankası fonlarından istifade edilerek mesleki eğitim sisteminin geliştirilmesi, iş dünyası ile ilişkilerin geliştirilmesi, vakıf üniversitelerinin daha fazla MYO açmaya teşvik edilmesi, vakıflara bir üniversiteye bağlı olmaksızın MYO açma olanağının tanınması, mesleki ve teknik liselerden meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş projesinin hayata geçirilmesidir.

Yapılan çalışmalar sonunda Mesleki ve Teknik Orta ve Yükseköğretim Kurumları Arasında Program Bütünlüğünün ve Devamlılığının Sağlanması Projesi veya diğer adıyla Sınavsız Geçiş Projesi'nin meslek yüksekokullarında okuyan öğrenci sayılarının artırılmasına ve dolayısıyla mesleki ve teknik eğitimde okullaşma oranının yükseltilerek çağdaş ülkeler seviyesine yaklaştırılmasına önemli katkılarda bulunacağı değerlendirilmiştir. Bu projeye 1998 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu'nun oluşturduğu çalışma grupları ile başlanmış, bunların hazırladıkları öneriler tartışılarak geliştirilmiş ve yasa taslağı haline getirilerek Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yasalaşmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuştur. Tasarı, 4702 Sayılı Kanun olarak 10 Temmuz 2001'de yasalaşmış ve 24458 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 4702 Sayılı Kanunun tam olarak uygulama alanına sokulması ile ülkemizin mesleki ve teknik eğitim alanında önemli başarılarla imza atacağı ve bunun sonunda mesleki ve teknik eğitimde reform niteliğinde sonuçlara ulaşılacağı umulmaktadır (YÖK, 2007).

2.1.13.1. Sınavsız Geçişin Amaçları

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları mezunlarının meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilmeleri, aşağıdaki amaçların gerçekleşmesine yardımcı olacaktır:

- Ülkemizin sahip olduğu kaynakları verimli ve etkin bir şekilde kullanmak.
- Mesleki ve teknik eğitimde, orta öğretimle yükseköğretim arasında bugüne kadar kurulamamış olan ilişkiyi kurmak ve güçlendirmek.
- Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarıyla yükseköğretim kurumlarında mevcut olan fiziki yapı ile öğretmen ve öğretim elemanı kaynaklarını ortak kullanmak suretiyle ek kapasiteler yaratmak.
- Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları ile meslek yüksekokulları arasında program bütünlüğü ve devamlılığını sağlamak.
- Çağımızda kaliteli üretimi gerçekleştirebilecek, bilimsel ve teknolojik gelişime uyum sağlayabilecek, iş hayatının ihtiyaç duyduğu yüksek nitelikli ara kademe insan gücünü yetiştirmek.
- Mesleki ve teknik eğitimi teşvik ederek bu alandaki çok düşük olan okullaşma oranını artırmak, daha çok gencimize önlisans düzeyinde mesleki ve teknik eğitime imkân sağlamak.
- Mesleki ve teknik orta öğretim okul mezunlarının kendi alanlarında ileri meslek eğitimi almalarını sağlamak.
- Yükseköğretimdeki dört yıllık programlar üzerindeki talebi azaltmak (YÖK,2004).

2.1.13.2. Sınavsız Geçişin Ana İlkeleri

Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi (METEB), bir veya daha fazla meslek yüksekokuluyla öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilmiş mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından oluşan eğitim bölgesidir. Her ilde en az bir METEB kurulabilir. METEB’lerde, çağdaş bilim ve teknolojiadaki değişme ve gelişmelere uygun olarak ekonominin gereksinim duyduğu alanlarda yüksek nitelikli iş gücü yetiştirmek üzere, bir veya daha fazla meslek yüksekokulu ile mesleki ve teknik orta öğretim kurumları, öğretim programları bütünlüğü ve devamlılığı içinde ilişkilendirilecektir (YÖK,2007).

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olan öğrenciler, istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki, meslek yüksekokullarına sınavsız olarak yerleştirilirler. Sınavsız olarak meslek yüksekokullarına yerleştirilip mezun olanlar, mezunların yüzde onundan az olmamak üzere ayrılacak kontenjanlara göre alanlarındaki lisans programlarına dikey geçiş yapabileceklerdir (YÖK,2007).

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından birini bitirip de sınavsız geçişle herhangi bir meslek yüksekokulu veya açıköğretim önlisans programına girmek istemeyen öğrenciler, üniversite sınavlarına girmek ve kazanmak suretiyle arzu ettikleri lisans programlarına devam edebilirler. Başka bir deyişle, mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından herhangi birini bitirip de METEB kapsamı dışındaki bir yükseköğretim programına girmek isteyen öğrenciler, üniversite giriş sınavlarına başvurmak ve sınavlarda başarılı olmak suretiyle fakülte ve yüksekokulların lisans programlarına devam edebilirler. Bu öğrencilerin yerleştirilmeleri mevcut ve yürürlükte olan usullere göre ÖSYM tarafından yapılmaya devam edilecektir (YÖK,2007).

2.1.13.3. Sınavsız Geçiş Başvurma Koşulları

Türkiye Cumhuriyeti veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) uyruklu olanlardan durumları aşağıdaki bentlerden birine uyanlar, Meslek Yüksekokulları ile Açıköğretim Önlisans Programlarına Sınavsız Geçiş (MSG) başvurabilirler:

- a) 2001–2002 öğretim yılında mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarının son sınıfındaki öğrenciler veya bu okullardan mezun olanlar,
- b) Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarının son sınıflarında beklemeli durumda bulunanlar,
- c) Mesleki yaygın eğitim kurumlarının meslek lisesi programlarını tamamlayarak mesleki ve teknik orta öğretim diploması alanlar,
- d) Lise mezunu olup telafi eğitimi sonunda mesleki ve teknik orta öğretim diploması alanlar,
- e) Açıköğretim lisesinin mesleki ve teknik eğitim programlarından mezun olanlar,
- f) Ortaöğrenimlerini yabancı ülkelerde yapanlardan durumları yukarıdaki bentlerden birine uyanlar.

Yukarıdaki koşullardan herhangi birine durumunun uymadığı tespit edilen adaylar, yerleştirilmiş olsalar bile bu durumdan doğabilecek hiçbir haktan yararlandırılmazlar (YÖK,2007).

Türk Cumhuriyetleri ve akraba toplulukları ile diğer ülkelerden gelecek olan mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun yabancı uyruklu adayların, kendi alanlarındaki meslek yüksekokulları ve açıköğretim önlisans programlarına yerleştirilmeleri, bu cumhuriyetler, akraba toplulukları veya diğer ülkeler ile T.C Yükseköğretim Kurulu arasında imzalanacak anlaşma hükümlerine göre yapılacaktır (YÖK,2007).

2.1.13.4. Sınavsız Geçişle İlgili Yerleştirme Esasları

4702 Sayılı Kanun uyarınca mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olacakların/olanların istedikleri taktirde, bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı, öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi içinde yer alan veya bölgesi dışındaki meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına sınavsız olarak yerleştirme işlemleri ÖSYM tarafından yürütülmektedir.

2002-ÖSS'ye başvurmamış olan adaylar için sınavsız geçişle ilgili 2002-MSG Kılavuzu hazırlanmıştır. Bu kılavuz sadece 2002-ÖSS'ye başvurmayan mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olacak/olan adaylara hitap etmektedir.

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş (MSG), öğretim yılı sonunda sınavsız olarak önce genel yerleştirme, sonra ek yerleştirme olmak üzere iki defa uygulanacaktır. Genel yerleştirmede sadece meslek yüksekokulları ve açıköğretim önlisans programlarına sınavsız geçiş hakkı olanların yerleştirilmeleri yapılacaktır. Mesleki ve teknik orta öğretim kurumu mezunu olmayan genel lise mezunları (fen lisesi, Anadolu lisesi vb.) genel yerleştirme için meslek yüksekokulları programları arasında tercih yapamayacaklardır.

Ek yerleştirme, sınavsız yerleştirme yapılan meslek yüksekokullarında kayıtlar tamamlandıktan sonra boş kalan kontenjanlar için yapılacaktır. Ek yerleştirmede meslek yüksekokulları programlarına sınavsız geçiş hakkı olan adaylara öncelik tanınacak kontenjanlar dolmazsa genel lise mezunlarından 105,000 ve daha fazla ÖSS puanı alan adaylar yüksek puan alanlardan başlamak üzere yerleştirilebilecektir.

MSG'de mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olacaklar/olanlar, bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya buna en yakın programların uygulandığı belirlenen meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans

programlarına 2002-MSG Kılavuzunda belirtilen önceliklere göre bilgisayarla yerleştirileceklerdir.

Adayların meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına sınavsız geçiş işlemlerinde kullanılacak mesleki orta öğretim başarı puanları (MOBP) 2002-MSG Kılavuzunun 3. bölümünde açıklandığı gibi hesaplanacaktır.

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarının hangi alan/kol/bölümlerinden mezun olacak/olan adayların sınavsız olarak meslek yüksekokullarıyla açıköğretim önlisans programlarına yerleştirilebilecekleri 2002-MSG Kılavuzunda yer almaktadır. Bu tabloda mezun olabilecekleri/oldukları alan/kol/bölümü karşısında meslek yüksekokulu ve açıköğretim önlisans programı bulunmayan adayların başvuru yapmalarına gerek yoktur. MSG’de adaylar öncelikle, varsa kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesi (METEB) içinde yer alan meslek yüksekokullarına yerleştirileceklerdir.

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından mezun olacak/olan adayların 2002–2003 öğretim yılı için meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına yerleştirilebilmeleri, bu programlarda sağlanan kontenjanlara bağlı olacaktır. 2002–2003 öğretim yılı için meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına adaylar;

- a) Mezuniyet yılları,
- b) Öğrenim süreleri,
- c) Okul türleri,
- d) METEB’leri,
- e) Mesleki ve teknik orta öğretimi bitirme yılına göre hesaplanan MOBP’leri,
- f) Sınavsız yerleştirilip öğrenim görmek istedikleri yükseköğretim önlisans programları ile ilgili tercihleri,

- g) Yükseköğretim önlisans programlarının kontenjanları ve koşulları göz önünde tutulmak suretiyle sınavsız olarak yerleştirileceklerdir.

Mesleki ve teknik orta öğretim kurumları dışında kalan orta öğretim kurumlarından mezun olan adaylar, 2001–2002 öğretim yılında bu kurumlardan mezun olacak öğrenciler, meslek yüksekokulları ile açıköğretim önlisans programlarına sınavsız yerleştirme için başvuramazlar.

Özürlü adaylar kendi alanlarındaki bir yükseköğretim önlisans programına yerleştirileceklerinden, bu adayların yerleştirilmeleri sırasında diğer adaylardan farklı bir uygulama yapılmayacaktır. Bu durumdaki adayların, yükseköğretim önlisans programlarından tercih yaparken hem kendi özür durumlarını hem de ilgili yükseköğretim önlisans programlarının koşullarını göz önünde bulundurmaları gerekmektedir.

Sınavsız geçişte göz önünde tutulacak Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgeleri (METEB), meslek yüksekokullarıyla bu okulların koşul ve kontenjanları 2002-ÖSYS Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzunda yer almıştır. Bu kılavuzda, sınavsız geçiş için yapılacak tercihler ve yerleştirmede uygulanacak kurallar ile ilgili ayrıntılı açıklamalar da bulunmaktadır. Bu yıl ilk kez adaylara istedikleri takdirde 24 tercihi de bir tablodan yapabilmeleri olanağı sağlanmıştır.

2002-ÖSS'ye başvurmuş olan mesleki ve teknik orta öğretim kurumu çıkışlı adaylar, sınavda başarısız olsalar veya sınava girmeseler bile kendi alanlarındaki sınavsız geçiş programlarından tercih yapabileceklerdir. 2002-ÖSS'ye girerek geçerli ÖSS puanı almış mesleki ve teknik orta öğretim kurumu çıkışlı adaylar ise tercihlerini hem sınavsız geçiş programlarından hem de diğer yükseköğretim programlarından yapabileceklerdir.

Yabancı dilde eğitim-öğretim yapan üniversitelere bağlı MYO'larla ilişkilendirilen MTOÖ okullarındaki eğitim-öğretim dili Türkçe olacaktır (YÖK,2007).

2.2. İlgili Literatür

Bu bölümde Meslek Yüksekokulları, bu okullarda okuyan öğrenciler ve sınavsız geçiş projesi üzerine yapılan çeşitli araştırmalar incelenmiştir. Ayrıca yapılan bu araştırmaların amaçları, veri toplama araçları ve bulguları verilmeye çalışılmıştır.

2.2.1. İlgili Araştırmalar

Mirici, Özhavzalı ve Saka 'nın (2004), “ Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Projesi Hakkında Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Görüşleri” adlı araştırmalarında Meslek Yüksekokulu öğretim elemanları ve öğrencilerinin Sınavsız Geçiş Projesi hakkındaki bilgi düzeylerini, projenin uygulanmasında karşılaştıkları sorunları ve proje hakkındaki bilgi, görüş ve önerilerini incelemişlerdir. Araştırmanın bulgularına göre, projenin uygulanmasıyla birlikte aynı sınıfta sınavsız geçenlerle birlikte ÖSS'ye girerek gelen öğrencilerin bir arada eğitim görmelerinin iyi olmadığı ve sınavsız geçiş yapan öğrencilerin üniversiteye kolayca uyum sağlayamadığı tespit edilmiştir. Sınavsız geçiş yapan öğrenciler başarı, bilgi seviyesi, bölümüyle ilgili bilinç seviyesi, derse katılım, öğretim elemanı, öğrenci, personel iletişimi gibi farklı kategorilerde sınavla gelen öğrencilere göre daha yetersiz bulunmuştur. Bu proje kapsamında bazı bölümlerin tek bir bölüm altında birleştirilmesi olumlu karşılanmazken, belirlenen 15 programın alt yapısının da yeterli olmadığı ve öğretim programlarının etkili olmadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca Meslek Lisesi öğretim programları ile Meslek Yüksekokulu programlarının uyumlu olmadığı belirlenmiştir.

Sınavsız Geçiş Projesi anketine katılan öğrencilerden büyük bir kısmı bölümlerini bilinçli tercih etmişlerdir. Aynı çoğunluk Meslek Yüksek Okulunu Meslek Lisesinin devamı olarak nitelendirilmişlerdir. Öğretim elemanlarının aksine, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Projenin bilgi merkezi olan web sitesini bilmediği, bilenlerin büyük çoğunluğunun ise bu siteyi hiç ziyaret etmediği görülmüştür. Ayrıca, Sınavsız Geçiş Projesi'nin uygulanmasıyla birlikte aynı sınıfta sınavsız geçenlerle ÖSS'ye girerek gelen öğrencilerin bir arada eğitim görmelerini olumsuz bulmuşlardır. Proje'yle gelen öğrencilerin Yüksek Okuldaki eğitim

kalitesini düşürdükleri tespit edilmiştir. Aynı zamanda, düşük eğitim seviyesinden kaynaklanan derslere ve üniversite ortamına uyumsuzluk, iletişim bozukluğu gibi konularda sınavsız gelen öğrencilerin okulda sorunlar yaşadıkları belirtilmiştir.

Çelik ve Dinçel'in (2005), “ Meslek Yüksekokullarına Sınavla ve Sınavsız Gelen Öğrencilerin Bazı Yapı Karşılaştırmaları” adlı araştırmalarının sonucunda Meslek Yüksekokullarına sınavsız geçişin, öğrencilerin belli bir yöreye ait olmasını beraberinde getirmekte olduğunu, öğrencilerin insan ilişkileri ve davranış kalıpları konusunda grup davranışı gösterdiklerini, farklı gelir gruplarına mensup ailelerin, tüketim farklılaşması olan çocuklarının MYO'ya gelerek tüketim davranışlarında değişim yaşamalarını engellediğini saptamışlardır. Ayrıca Meslek yüksekokullarına yerleştirmelerin Mesleki Teknik Eğitim Bölgesi Projesi(METEB) çerçevesinde yapılmasından dolayı, ailelerinde çalışan ve öğrenci sayısı farklı olan öğrencilerin bir araya gelmesine de imkan vermediğini, METEB bölgesindeki öğrencileri bir araya toplamakta, bunlarda, ailelerinin yanında kaldıklarından, yurt yada başka yerde kalarak bağımsız davranmalarını ve birey olma konusunda davranış geliştirme kabiliyetinden yoksun kaldıklarını bulmuşlardır.

Ünal ve Çınar (2005), “ Sınavsız Geçiş Programındaki Öğrencilerin Programa Giriş ve Çıkıştaki Beklentilerin Karşılaştırılması” isimli araştırmalarında; 4702 sayılı yasa ile yürürlüğe giren sınavsız geçiş projesi ile Teknik Bilimler Meslek Yüksekokuluna kayıt olan öğrencilerinin önemli bir bölümünün yaklaşık bir dönem devam ettikten sonra çeşitli nedenlerle okula devam etmemeye başladıklarını ve bunda öğrencilerin okudukları programa devam etme zorunluluğunun, uygulamadaki değerlendirmenin (sınavların) etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca öğrencilerin büyük bir kısmının bulgulara göre; ümitsizlik, kalitesizlik, ilgi ve bilgi eksikliği, boşa harcanan zaman vb. çeşitli karamsarlık tablosu çizen fikirleresahip oldukları ve teknolojik olanakları yetersiz buldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Güler ve Uzun 'un (2005), “Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş, Getirdikleri ve Çözüm Önerileri” isimli araştırmasında, Meslek Yüksekokullarının daha önceki yıllardaki olumlu ve saygın yapısının, sınavsız meslek okullarından

geçişle gelen eğitim, kültür ve sosyal yönden yeterli olmayan öğrencilerle bozulduğu, öğrencilerin hiç çaba sarf etmeden Meslek Yüksekokuluna geldikleri ve Meslek Yüksekokullarından, aynı kolaylıkla mezun olmayı bekledikleri ve hatta kitapsız deftersiz derse geldikleri sonuçları görülmüştür. Ayrıca bu araştırma çerçevesinde bu okullardaki öğrenci profilinin ulusal olmak yerine yöresel hale geldiği, öğrencilerin disiplinsiz davranışları nedeniyle disiplin soruşturmalarında büyük artışlar olduğu saptanmıştır.

Akıncı, Kaynakçı, Altun, Dikmen ve Elinç (2005), “Sınavla ve Sınavsız Öğrenci alan Benzeş İki Programın Karşılaştırılması ve Öneriler” isimli araştırmalarında ÖSS sonucu öğrenci alan Akdeniz Üniversitesi Serik Meslek Yüksekokulu Grafik Tasarımı öğrencileri ile aynı MYO’ nun Sınavsız geçiş ile öğrenci alan Grafik Programındaki öğrencilerin diploma notları, yüksekokul ders başarıları ve ÖSYM puanları karşılaştırılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda sınavla gelen öğrencilerin diploma notlarının ortalaması 72.3 iken sınavsız gelen öğrencilerin not ortalamalarının 74.5 olduğu, sınavla gelen öğrencilerin ÖSYM puanlarının 255.7 iken sınavsız gelen öğrencilerin ÖSYM puanlarının 150.8 de kaldığı, yüksekokul ders başarısı bakımından da sınavla gelen öğrencilerin büyük farkla sınavsız gelen öğrencilere göre daha başarılı oldukları saptanmıştır.

Babacan (2005), “Öğrenci Penceresinden Sınavsız Geçiş Sistemine Bir Bakış” adlı çalışmasında Meslek yüksekokullarında sınavsız geçiş sistemiyle kayıt yaptırıp eğitim gören öğrencilerden kolayda ve kasıtlı örnekleme yoluyla oluşturulan bir gruba tek bir soru sorularak cevapların açık uçlu ve kompozisyon biçiminde, serbest formda yazmalarını istemiştir. Bu çalışmanın sonucunda öğrencilerin sınavsız geçişi bir fırsat olarak gördükleri, sınavsız geçiş olmasa üniversitede okuma şanslarının olmadığı ve bu sayede lise mezunlarına göre daha avantajlı durumda olduklarını düşünenlerin yanında, iki yıllık eğitimin yetersiz olduğu, sınavsız geçişin hiçbir olanak sağlamadığı, MYO’lara emek sarf etmeden girdikleri için MYO’ların değerini bilemedikleri, bu sistemin tembelliğe yol açtığı, üniversitelerin lise gibi olduğu, sınavsız geçiş ile gelen birçok öğrencinin MYO’ların imajını zedelediği,

yüksekokul öğrencisine yakışmayacak davranışlar sergilendiği gibi olumsuz görüşlerde ortaya konmuştur.

Henden ve Tunç (2005), “ Mesleki ve Teknik Öğretimde Sınavsız Geçiş Uygulamaları” isimli araştırmaları sonucunda; meslek yüksekokulları ile meslek liselerinin sınıf geçme sistemlerinin uyumlu hale getirilmesi, meslek yüksekokulları ile meslek liselerinin programlarının uyumlu hale getirilmesi, öğrencilerin üniversite kültürü almaları için gerekli önlemlerin alınması, meslek yüksekokulları ile ilişkilendirilen meslek liselerinde okuyan MYO öğrencilerine verilen derslerin üniversite öğretim elemanlarınca yürütülmesi, programlar arası ilişkilendirmelerde, yürütücü konumundaki MYO’larının görüşlerinin alınması ve ilişkilendirmelerin yeniden gözden geçirilerek yeniden düzenlenmesi, meslek yüksekokullarını genel lise çıkışlı öğrencilerinin de tercih edebilmelerinin önü açılması, meslek yüksekokullarında öğretim elemanlarına birinci ve ikinci öğretimde girdiği derslerin uygulamalarının toplamının haftada 10 saatten fazla olamaz denmesi, uygulama ağırlıklı olarak düşünülen bu okullarda sıkıntılara ve mağduriyete neden olmadığı, MYO’larla ilişkilen meslek liselerinde olduğu gibi öğretim elemanlarına bir fiil yaptıkları derslerin ücretlerinin ödenebilmesi için yasal düzenlemeler yapılması, önerilerinde bulunmuşlardır.

Kelecioğlu ‘nun (2006), “Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Sisteminde Öğrenci Başarısına İlişkin öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Görüşleri” isimli araştırmasında Mesleki Sınavsız Geçiş ile MYO’lara yerleştirilen öğrencilerin başarıları ve başarılarını etkileyen faktörlere ilişkin öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerini belirlemek üzere, 20 farklı devlet üniversitesindeki meslek yüksekokullarından seçilen 1587 son sınıf öğrencisi ve 288 öğretim elemanı üzerinde anket uygulanmıştır. Araştırmada MYO’lara sınavsız yerleşen öğrencilerin sınavla yerleşenlere göre birinci sınıfta daha fazla dersten başarısız olduğu görülmüştür. Öğrencilerin lisedeki alanlarının MYO’da istedikleri programa girmeleri, derslere uyum sağlamaları, ders başarılarının artması, derslere olan ilgilerinin artması mesleğe dönük yeni bilgi ve beceriler edinmeleri ve mesleğe bağlanmalarına ilişkili olduğunu düşündükleri görülmüştür. Ancak öğretim elemanları öğrencilerin lisedeki

alanları ile ders gruplarındaki başarıları arasında bir ilişki olmadığını düşünmektedirler. Öğretim elemanları ÖSS ile yerleşen öğrencilerin birinci sınıfta sınavsız yerleşenlere göre daha başarılı olduğunu; mesleki sınavsız geçişten sonra konuya ayırdıkları sürede artış olduğunu; öğrencilerin ön bilgisinde, derslere olan ilgilerinde, derslere katılımında, başarılarında, öğrenme güçlerinde, derse hazırlıklı gelmelerinde azalma olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca öğretim elemanları, en başarılı öğrenci grubunun Anadolu teknik lisesi mezunları olduğunu, bunları Anadolu meslek lisesi ve teknik lise mezunu öğrencilerin izlediğini, en başarısız grubun da meslek lisesi mezunları olduğunu ifade etmişlerdir.

Arslanoğlu 'nun (2006), “Meslek Yüksekokullarında Sınavsız Geçiş İle Birlikte Ortaya Çıkan Sorunlar” adlı araştırmasında Meslek Yüksekokullarındaki sorunları ölçmeye yarayan bir anket geliştirilmiştir ve araştırma kapsamında seçilen Meslek Yüksekokullarında eğitim görmekte olan öğrenciler ve öğretim elemanlarına bu anket uygulanmıştır. Veri toplama araçlarının analizleri sonucunda, sınavsız geçiş sistemi etkili bir uygulama olmadığı, dikey geçiş konusunda yeniden yapılanmalara ihtiyaç bulunduğu, MYO’lar için geçici binaların uygun olmadığı, MYO’lar açılmasında daha titiz davranılması gerektiği, MYO’ların günün teknolojik şartlarına göre ihtiyaç duyulan donanım sağlanması gerektiği, sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla ağırlık verilmesi gerektiği, öğrenci harçları yeniden gözden geçirilmesi gerektiği, öğretim elamanı ücretlerinin yeniden değerlendirilmesi gerektiği, üniversite yönetimlerince MYO ’larına yeterli ödenek ayrılması gerektiği, eğitim-öğretim müfredatları yeniden gözden geçirilmesi, bölümlere göre ilgili sektörlerle ilişkiler arttırılması, yerel yönetimlerin desteği alınması gerektiği, öğretim elemanları yeterlilikleri arttırılması gerektiği, MYO’ların mesleki orta öğretimde daha iyi tanıtılmaları gerektiği, sınıf başına düşen öğrenci sayısı azaltılması, mezuniyet sonrası belirsizliklerin giderilmesi gerektiği, MEB mesleki ortaöğretim kurumlarında öğrenci yetiştirilmesi konusunu yeniden gözden geçirilmesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Güney'in (2007), "Sınavsız Geçiş Uygulamalarından Sonra Öğrenci Başarısı" isimli çalışmasında Meslek Yüksekokullarına sınavsız geçiş yapan öğrencilerin başarı durumları, bu öğrencilerin yüksekokula kayıt yaptırdıkları yıl temel alınıp, başarılı ve ders tekrarına kalan öğrenci sayıları incelenerek ilk yıldaki başarı düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda Güney, meslek yüksekokulundan mezun öğrenci sayısının sınavsız geçiş sonrasında düştüğünü aynı zamanda da öğrencilerin başarı oranlarının da değiştiğini ifade etmiştir.

Subaşı, Aslan ve Demir'in (2007), "Sınavsız geçiş Öncesi ve Sonrasında Meslek Yüksekokulu Muhasebe Programı Öğrenci Profili ve Başarısındaki Değişimin Değerlendirilmesi" adlı çalışmalarında 1994–2005 akademik yılları arasındaki, öğrencilerin profili ve başarıları tarama yoluyla araştırılmıştır. Bu araştırma sonucunda sınavsız geçiş öncesi ve sonrasında meslek yüksekokulu muhasebe programına kayıt yaptıran öğrencilerin çoğunluğunun kız öğrenci olduğu, Sınavsız geçiş sonrasında (öncesine göre);yaş ortalaması düştüğü, öğrencilerin tamamının ticaret meslek lisesinden geldiği, öğrencilerin tamamının liseden mezun oldukları yıl meslek yüksekokuluna kayıt yaptırdıkları, METEB'den dolayı öğrencilerin büyük bir çoğunluğu Bilecik ilinden geldiği ve iki yılsonunda mezun olan öğrencilerin sayısının azaldığı görülmüştür.

Sınavsız geçiş öncesi öğrencilerin farklı illerden gelmiş olması, öğrenciler arasındaki etkileşimi, başarıyı ve motivasyonlarını olumlu etkilediği düşünüldüğünden sınavsız geçiş sonrasında öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun METEB içinden gelmesinin, öğrencilerin arasındaki kültürel ve sosyal etkileşimi azalttığı söylenebilir. Öğrencilerin ÖSS'ye girmeden yerleştirilmelerinin öğrenci niteliğini olumsuz yönde etkilediği, öğrencilerin sınavsız olarak yükseköğretime devam etme imkânına sahip olmalarına rağmen, bu fırsatı iyi değerlendiremedikleri, ileride muhasebe elemanı olacak bu öğrencilerin mesleği en iyi şekilde icra edebilmeleri için sınavla yerleştirilmelerinin daha uygun olacağı sonuçlarına varılmıştır.

Türel ve Çağlar'ın (2007) “ Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş ve ÖSS Puanı ile Gelen Öğrencilerin Genel Başarı Oranlarının Karşılaştırılması(Isparta MYO Örneği)” çalışmalarında 4702 sayılı yasa ile Isparta Meslek Yüksekokulu'na sınavsız geçişle gelen öğrencilerle ÖSS puanı ile gelen öğrencilerin başarı ortalamalarının karşılaştırılmaları tarama yoluyla yapılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda ÖSS puanı ile gelen öğrencilerin sınavsız geçişle gelen öğrencilere göre daha başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Duranlar'ın (2007) “Ülkemizde Meslek Yüksekokulları ve Sınavsız Geçiş Sürecinde Başarı Durumlarının Analizi” adlı araştırmasında 4702 sayılı kanunun 2. maddesi ile değiştirilen 2547 sayılı kanunun 45. maddesi ile MYO'larına sınavsız olarak yerleştirilebileceği hükmünün getirilmesi ile başarı durumuna etkisi araştırılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda, sınavsız geçiş uygulaması üniversitelere herhangi bir programa yerleştirilen öğrencilerin genelde başarısız olduğu gözlemlenmekte ve eğitimlerini yarıda bırakmak zorunda kalmaktadırlar. Üniversitelerin kalitesini düşürmekte, iş hayatının beklentilerini sonuçsuz bırakmakta, bu da üniversitelerin topluma hizmet görevini yerine getirmesini engellemektedirler. Sınavsız geçiş sistemine bir an önce son verilmelidir.

Güler ve Uzun (2007) “ Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişle Gelen Öğrencilerden Ne Bekledik Ne Bulduk, Öğrenciler Meslek Yüksekokullarından Ne Beklediler Ne Buldular” isimli araştırmalarının amacı öğrenci ve öğretim elemanlarına uygulanan anketler sonucunda sınavsız geçiş sonrasında öğrenci profilinden ne kadar uzaklaşıldığını belirlemektir. Bu çalışmanın sonucunda meslek yüksekokullarındaki öğrenci kalitesinin son derece yetersiz olduğunu söylemenin pek mümkün olmadığı ve öğrencilerin altyapılarının bazı küçük düzenlemelerle Mesleki Yüksek Öğretime daha uygun hale getirilebileceği sonuçlarına varılmıştır. Bu sonuçlar neticesinde sınavsız geçişte ısrar edilmesi yerine öğrencilerden ön lisans tamamlayabilecek olanların çeşitli yöntemlerle seçimini yapılmasının uygun olacağı veya meslek yüksekokullarına kaynak teşkil eden meslek liselerindeki öğrenci kalitesinin yükseltilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin elde edilmesi ve verilerin analizi üzerinde durulmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada araştırmanın amacına uygun olarak tarama modeli kullanılmıştır. Belgesel tarama tekniği ile toplanan veriler sonucunda Meslek Yüksekokuluna sınavla (n=133) ve sınavsız (n=200) yerleştirilen öğrencilerin Matematik I-II, Türk Dili I-II, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, İngilizce I-II derslerinden aldıkları notları ve İşletme, Muhasebe bölümlerine sınavlı (n=47) sınavsız (n=47) yerleştirilen öğrencilerin 1. sınıf meslek dersleri not ortalamaları ile İnşaat, İklimlendirme ve Soğutma bölümleri öğrencilerinin 1. sınıf meslek dersleri, Teknolojinin Bilimsel İlkeleri ve Bilgisayar I-II dersleri ortalamaları karşılaştırılarak akademik başarıları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı saptanmaya çalışılmıştır. Ayrıca anket survey tekniği ile Meslek Yüksekokulunda görev yapan öğretim görevlilerinin ve MYO’da okuyan öğrencilerin sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin başarı durumları üzerine görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Varolan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamaya da belgesel tarama denir. Belgesel tarama, belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsar. Belgesel tarama, hemen her araştırma için kaçınılmaz olan bir veri toplama tekniğidir (Karasar, 2005).

Kaptan (1998; 59)'a göre survey yöntemi olayların, objelerin, varlıkların, kurumların ne olduğunu betimlemeye çalışan incelemelerdir. Bu yöntemle mevcut durumlar, koşullar, özellikler aynen ortaya konmaya çalışılır. Ayrıca surveyler bazen uygulanan test tekniklerine göre anket survey, mülakat survey, gözlem survey gibi isimlendirilmektedirler.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini; Düzce ilinde bulunan (Düzce Meslek Yüksekokulu, Akçakoca Meslek Yüksekokulu) Meslek Yüksekokulları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, Düzce Meslek Yüksekokulunda okuyan 2005 yılı girişli öğrenciler ve Düzce MYO'da görev yapan öğretim elemanları oluşturmaktadır.

Düzce Meslek Yüksekokuluna sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin akademik başarılarının karşılaştırılmasında 2005 girişli 133 sınavlı, 200 sınavsız öğrencinin başarı notları ve demografik özellikleri kullanılmıştır.

Mesleki sınavsız geçiş sisteminin öğrenci başarısına etkisini ortaya çıkarmak için uygulanan ankete 2005 yılı girişli 833 öğrenci dahil edilmiş olup, dağıtılan anketlerden sadece 551 tanesi geri döndüğünden, 551 tanesi araştırma kapsamına alınmıştır. Mesleki sınavsız geçiş sisteminin öğrenci başarısına etkisini ortaya çıkarmak üzere öğretim elemanlarına 31 adet anket dağıtılmış olup dağıtılan anketlerin tamamı araştırma kapsamına alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Bu araştırma sırasında; öncelikle Meslek Yüksekokullarına sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin başarı düzeylerinin karşılaştırılması için belgesel tarama tekniği kullanılmıştır.

MYO'ya sınavla veya sınavsız yerleştirilen öğrencilerin başarı düzeylerinin tespit edilebilmesi için belgesel tarama tekniği ile 2004 ve 2005 yılı girişli 1891 öğrenci dosyası Ek 1 ve Ek 2'de görülen Düzce Meslek Yüksekokulu Müdürlüğünden alınan izin sonrasında 25 Kasım–28 Aralık.2006 tarihleri arasında incelenmiş, öğrencilerin demografik özellikleri (adı, soyadı, numarası, doğum tarihi, mezun olduğu okul türü, mezun olduğu bölüm, mezuniyet yılı, diploma ortalaması, okumakta olduğu bölüm ve bu bölümü tercih sırası, meslek yüksekokuluna yerleşme durumu, ikamet ettiği il gibi) değişkenler bir veri formunda toplanmıştır. 2005 yılı girişli 943 öğrenci arasından sınavla gelen 139 öğrenci tespit edilmiş, bu öğrencilerden 133' ü, geriye kalan 804 öğrenci arasından random yöntemiyle seçilen 200 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır. Ayrıca belgesel tarama tekniği ile 2005 yılı girişli 133'ü sınavlı, 200'ü sınavsız yerleşen öğrencilerin Türk Dili I-II, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, İngilizce I-II, Matematik I-II, derslerinin harf notları ve İşletme, Muhasebe bölümleri öğrencilerinin 1. sınıf meslek dersleri not ortalamaları ile İnşaat, İklimlendirme ve Soğutma bölümleri öğrencilerinin 1. sınıf meslek dersleri, Teknolojinin Bilimsel İlkeleri ve Bilgisayar I-II dersleri ortalamaları internet üzerinden öğrenci otomasyon sisteminden elde edilerek veri formuna eklenmiştir.

Ayrıca, Kelecioğlu'nun (2006) “Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Sisteminde Öğrenci Başarısına İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Görüşleri” isimli makalesi için hazırlamış olduğu öğretim elemanı ve öğrenci anketleri gerekli izinler alınarak kullanılmıştır (bakınız EK 3). Öğrenci anketi Ek 4'te görüldüğü gibi 37 maddeden oluşmaktadır, bu maddeler öğrencinin mezun olduğu ortaöğretim kurumu ile okumakta olduğu meslek yüksekokulu ile ilgili konuları içermektedir (Örneğin; Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu hangisidir? Lisedeki alanınızın derslere uyum sağlamada nasıl bir etkisi olmuştur? MYO' da 1. sınıfta başarılı olmadığınız dersiniz var mı?). Öğretim elemanı anketi; öğretim elemanlarının vermekte olduğu ders grubuna göre sınavsız geçiş, öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumları, öğrencilerin mezun oldukları alanlar ve mezun oldukları mesleki ve teknik eğitim bölgelerine göre başarılarını karşılaştırmaya yönelik 29 maddeden oluşmaktadır (bakınız EK 5).

Çok zaman anketlerin güvenilirliği üzerinde fazla durulmamaktadır. Bunun nedeni, anketlerde güvenilirlik derecesini gerçeğe yakın olarak saptamanın güçlüğüdür. Testlerde güvenirliliğin hesaplanması için uygulanan bazı yolları anketlere uygulamak olanaksızdır. Ankette sorular, nispeten birbirinden bağımsızdır. Ayrıca anket sonuçları çoğu kez matematiksel olarak toplama, çıkarma, çarpma işlemlerine uygun değildir (Kaptan; 1998, 143). Bu sebepten dolayı çalışma sırasında anket sorularının birbirinden bağımsız olması dolayısıyla güvenirliliğini hesaplama yoluna gidilmemiştir.

Kelecioğlu'nun (2006) “ Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Sisteminde Öğrenci Başarısına İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Görüşleri” isimli çalışması için hazırlamış ve 20 farklı devlet üniversitesindeki meslek yüksekokullarındaki öğrencilere ve öğretim elemanlarına uygulamış olduğu anketlerin sorularının Ankara Hacettepe ve Orta Doğu Teknik Üniversitelerine bağlı Meslek Yüksekokulları müdürleri ile yapılan görüşmeler ve ÖSYM(2002) ile MEB(2002) klavuzlarından MSG ve yerleştirme ile ilgili ölçütler incelenerek oluşturulduğu belirtilmektedir. Bu da çalışmada kullanılan anketlerin görünüş ve kapsam geçerliliklerini sağladığını göstermektedir.

Öğretim elemanı ve öğrenci anketleri, MSG sistemi ile yerleştirilen öğrenciler ile sınav ile yerleştirilen öğrencilerin meslek yüksekokulundaki başarı durumları üzerine görüşlerini belirlemede kullanılmıştır. Öğrenci anketleri Düzce Meslek Yüksekokulundaki koordinatörler aracılığıyla 14 bölüme dağıtılmış sadece 2005 yılı girişli öğrencilere 12–28 Mart 2007 tarihlerinde uygulanmıştır. Toplam 833 öğrenciye dağıtılan anketlerden sadece 551 tanesi araştırmada kullanılmıştır. Öğretim elemanı anketleri Düzce Meslek Yüksekokulundaki öğretim elemanlarına dağıtılmış olup, bu anketlerden 31 tanesi araştırma kapsamına alınmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Meslek yüksekokullarına sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin akademik başarılarının karşılaştırılması belgesel tarama tekniği ve sınav ile sınavsız yerleştirilen öğrencilerin başarıları üzerine öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan anket survey tekniği ile elde edilen veriler SPSS 14.0 (Statistical Package for Social Sciences) veri analizi paket programı kullanılarak yorumlamaya çalışılmıştır. Verilerin analizinde; standart sapma, ortalama, frekans, yüzde ve t testi değerleri kullanılmış ve t- testinde anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Bu çalışma sırasında veri analizleri ve SPSS programında veri analizi konusunda (Büyüköztürk, 2006;Ural ve Kılıç 2005) ek kaynaklardan da faydalanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmada ele alınan ana problem ve alt problemlerin çözümü için toplanan verilerin istatistiksel çözümlemesi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulguların yorumları bulunmaktadır.

Araştırmadan elde edilen veriler; araştırmacı tarafından, Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular, Öğrencilerin Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular, Öğrencilerin MYO'lardaki Başarı Durumları İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular, Öğretim Elemanı Görüşlerine İlişkin Bulgular olarak dört ana başlık altında toplanmıştır.

4.1. Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu çalışma sırasında öğrencilerin başarı düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan belgesel taramaya 333 öğrenci dahil edilmiş olup bu öğrencilerin 133' ü Düzce Meslek Yüksekokulu'na ÖSS sınavı (sınavlı) ile yerleştirilmiş, geriye kalan 200 öğrenci Mesleki Sınavsız Geçiş sisteminden yararlanarak (sınavsız) gelen öğrenciler arasından seçilmiştir. Bu araştırmada öğrencilerin kişisel özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11'de verilmiştir. Bu bağlamda öncelikle öğrencilerin kişisel özellikleri ile ilgili kişisel bulgular bu bölümde sunulmuştur. Bununla ilişkili olarak öncelikle çalışmaya katılan öğrencilerin MYO'ya yerleşme durumları, cinsiyet, doğum tarihi, mezuniyet yılı, mezun olunan ilin bulunduğu bölge, mezun olunan okul türü, diploma notu, MYO'da okuduğu program ve bu programı tercih sırası gibi çeşitli değişkenler frekans ile yüzde değerleri verilerek incelenecektir.

Tablo 4: MYO' ya Yerleşme Durumuna Göre Cinsiyet Değişkeni Dağılımı

Cinsiyet	MYO'ya Yerleşme Durumu				Toplam	
	Sınavlı		Sınavsız			
	f	%	f	%	f	%
Erkek	92	38.2	149	61.8	241	100.0
Kız	41	44.6	51	55.4	92	100.0
Toplam	133	39.9	200	60.1	333	100.0

Tablo 4'e bakıldığında araştırmanın yapıldığı meslek yüksekokuluna sınavla gelen öğrencilerin % 38.2'sinin (n=92) erkek öğrenci, sınavsız gelen öğrencilerin % 61.8'inin (n=149) erkek öğrenci olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çalışmaya katılan erkek öğrencilerin sayısının toplamının, kız öğrencilerin sayısının toplamının iki katından fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda MYO'larda okuyan öğrencilerin çoğunluğunu erkek öğrencilerin oluşturduğu sonucunu çıkartmak mümkündür.

Tablo5: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Mezun Olunan Okulun Bulunduğu İlin Bölgesi Dağılımı

Bölgeler	MYO'ya Yerleşme Durumu				Toplam	
	Sınavlı		Sınavsız			
	f	%	f	%	f	%
Karadeniz	19	13.4	123	86.6	142	100.0
Marmara	91	55.2	74	44.8	165	100.0
Akdeniz	3	100.0	0	0.0	3	100.0
Ege	5	83.3	1	1	6	100.0
İç Anadolu	12	85.7	2	16.7	14	100.0
Doğu Anadolu	1	100.0	0	0.0	1	100.0
G.Doğu Anadolu	2	100.0	0	0.0	2	100.0
Toplam	133	39.9	200	60.1	333	100.0

Tablo 5 incelendiğinde Düzce Meslek Yüksekokuluna sınavla yerleştirilen öğrencilerin %55.2'sinin (n=91) Marmara Bölgesinden buna karşın, sınavsız yerleştirilen öğrencilerin % 86.6'sının (n=123) çoğunlukla Karadeniz Bölgesinden geldikleri görülmektedir. Toplam öğrenci sayısı incelendiğinde en fazla öğrencinin geldiği bölgenin Marmara Bölgesi olduğu görülmektedir. Bu tablo sonuçlarına göre araştırmanın yapıldığı MYO'da okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun kendi (METEB) mesleki ve teknik eğitim bölgelerinde okuduklarını diğer öğrencilerin büyük kısmının yakın bölgelerden geldiklerini belirtmek mümkündür.

Tablo 6: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Doğum Tarihi Dağılımı

Doğum Tarihi	MYO'ya Yerleşme Durumu				Toplam	
	Sınavlı		Sınavsız			
	f	%	f	%	f	%
1989	1	12.5	7	87.5	8	100.0
1988	8	7.0	107	93.0	115	100.0
1987	21	30.4	48	69.6	69	100.0
1986	58	73.4	21	26.6	79	100.0
1985	30	76.9	9	23.1	39	100.0
1984	11	91.7	1	8.3	12	100.0
1983 ve öncesi	4	36.4	7	63.6	11	100.0
Toplam	133	39.9	200	60.1	333	100.0

Tablo 6' ya bakıldığında MYO'lara sınavla yerleştirilen öğrencilerin %76.9'unun (n=30) ve % 73.4'ünün (n=58) büyük kısmının 1985-1986 yıllarında doğmuş oldukları buna karşılık sınavsız yerleştirilen öğrencilerin %69.6'sının (n=48) ve % 93.0'ünün (n=107) 1987-1988 yıllarında doğmuş oldukları tespit edilmiştir.

Bu bulgular ışığında MYO'lara sınavla yerleştirilen öğrencilerin yaşlarının sınavsız yerleştirilen öğrencilerin yaşlarına göre daha büyük olduğu sonucunu çıkartmak mümkündür. Ayrıca MYO'lara sınavla gelen öğrencilerin yaşlarının, MYO'lara sınavsız gelen öğrencilere göre büyük olmasının nedeni olarak da üniversite sınavında istedikleri başarıyı yakalayamamış olmaları gösterilebilir.

Tablo 7: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Program Değişkeni Dağılımı

Program	MYO'ya Yerleşme Durumu				Toplam	
	Sınavlı		Sınavsız			
	f	%	f	%	f	%
İktisadi ve İdari Programlar	50	52.6	45	47.4	95	100.0
Teknik Programlar	83	34.9	155	65.1	238	100.0
Toplam	133	39.9	200	60.1	333	100.0

Tablo 7'e göre araştırmaya katılan öğrencilerin %52.6 'sının (n=50) İktisadi ve İdari Programlara sınavla yerleştirilmiş olduğu, %47.4 'ünün (n=45) ise sınavsız olarak yerleşmiş olduğu görülmektedir. Ayrıca Teknik Programlara sınavla yerleştirilen öğrencilerin oranının %34.9 (n=83) iken, sınavsız yerleştirilenlerin oranının %65.1 (n=155) olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular ışığında genel lise mezunlarının çoğunlukla iktisadi ve idari programları tercih ettikleri sonucuna varılabilir.

Tablo 8: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Mezun Olunan Okul Dağılımı

Mezun Olunan Okul Türü	MYO'ya Yerleşme Durumu				Toplam	
	Sınavlı		Sınavsız			
	f	%	f	%	f	%
Genel Lise	119	100.0	0	0.0	119	100.0
Çok Programlı Lise	3	7.9	35	92.1	38	100.0
Endüstri Meslek Lisesi	0	0.0	104	100.0	104	100.0
Ticaret Meslek Lisesi	0	0.0	28	100.0	28	100.0
Açık Öğretim Lisesi	0	0.0	3	100.0	3	100.0
Anadolu Meslek Lisesi	0	0.0	9	100.0	9	100.0
Ticaret Lisesi	0	0.0	3	100.0	3	100.0
Anadolu Lisesi	11	100.0	0	0.0	11	100.0
Meslek Lisesi	0	0.0	2	100.0	2	100.0
Kız Meslek Lisesi	0	0.0	13	100.0	13	100.0
Anadolu Ticaret Lisesi	0	0.0	3	100.0	3	100.0
Toplam	133	39.9	200	60.1	333	100.0

Tablo 8'e göre; sınavla yerleşen öğrencilerin büyük çoğunluğunun Genel Lise %100 (n=119), sınavsız yerleşen öğrencilerin büyük çoğunluğunun Endüstri Meslek Lisesi %100 (n=104), mezunu oldukları tespit edilmiştir. Sınavla yerleşen öğrencilerden Meslek Lisesi, Ticaret Lisesi, Anadolu Meslek Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi, Anadolu Ticaret Lisesi, Kız Meslek Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi, Açık Öğretim Lisesi mezunu öğrenci bulunmadığı belirlenmiştir. Bu tabloda sınavla yerleşen öğrencilerden meslek lisesi, ticaret lisesi, anadolu meslek lisesi, ticaret meslek lisesi, anadolu ticaret lisesi, kız meslek lisesi, endüstri meslek lisesi, açık öğretim lisesi mezunu bulunmamasının, MYO'lara Sınavsız Geçiş Sisteminin bir sonucu olduğu düşünülmektedir.

Tablo 9: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Diploma Notu Dağılımı

Lise Diploma Notu	MYO'ya Yerleşme Durumu				Toplam	
	Sınavlı		Sınavsız			
	f	%	f	%	f	%
2.00-3.00	39	50.0	39	50.0	78	100.0
3.00-4.00	75	34.6	142	65.4	217	100.0
4.00-5.00	18	51.4	17	48.6	35	100.0
Toplam	132	40.0	198	60.0	330	100.0

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan sınavla ve sınavsız gelen öğrencilerden lise diploma notu 2.00-3.00 arasında olanların sayısının aynı olduğu görülmektedir. Sınavla yerleştirilen öğrencilerin %34.6'sının (n=75), buna karşın sınavsız yerleştirilen öğrencilerin %65.4 'ünün (n=142) diploma notlarının 3.00-4.00 aralığında olduğu görülmektedir. Diploma aralığı 4.00-5.00 olan sınavla yerleştirilmiş öğrenci oranı %51.4 (n=18) iken bununla birlikte sınavsız yerleştirilmiş öğrencilerin oranının %48.6 (n=17) olduğu belirlenmiştir.

Bu bulgular Akıncı ve arkadaşlarının (2005) “Sınavlı ve Sınavsız Öğrenci Alan Benzeş İki Programın Karşılaştırılması ve Öneriler” adlı araştırmalarının bulgularıyla paralellik gösterdiği söylenebilir. Akıncı ve arkadaşları (2005) araştırmalarının sonucunda sınavsız geçiş ile öğrenci alınan Grafik programına kayıt yaptıran öğrencilerin diploma aritmetik not ortalaması 74.5 iken, ÖSS sınavı sonucu ile Grafik Tasarım programına yerleştirilen öğrencilerin diploma aritmetik not ortalaması 72.3 olarak bulmuşlardır.

Akıncı ve arkadaşlarının (2005) yaptıkları çalışmaların ve bu çalışmanın sonucunda MYO'lara sınavla yerleştirilen öğrenciler ile sınavsız yerleştirilen öğrencilerin diploma notlarının çok farklılık göstermediğini söylemek mümkündür.

Tablo 10: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Mezuniyet Yılı Dağılımı

Mezuniyet Yılı	MYO'ya Yerleşme Durumu				Toplam	
	Sınavlı		Sınavsız			
	f	%	f	%	f	%
2005	18	10.3	156	89.7	174	100.0
2004	61	70.9	25	29.1	86	100.0
2003	38	77.6	11	22.4	49	100.0
2002	12	80.0	3	20.0	15	100.0
2001	2	50.0	2	50.0	4	100.0
2000 ve Öncesi	2	40.0	3	60.0	5	100.0
Toplam	133	39.9	200	60.1	333	100.0

Tablo 10 incelendiğinde MYO'lara sınavsız yerleştirilen öğrencilerin %89.72'sinin (n=156) 2005 yılında mezun oldukları aynı zamanda sınavla yerleştirilen öğrencilerin büyük bölümünün %70.9'unun (n=61) 2004 yılında mezun oldukları görülmektedir. MYO'lara sınavsız yerleştirilen öğrencilerin liseyi bitirdikleri yıl mesleki sınavsız geçiş sisteminden yararlanarak yıl kaybı yaşamadan Meslek yüksekokullarına geçiş yaptıkları, MYO'lara sınavla yerleşen öğrencilerin ise üniversite sınavına girmek suretiyle istedikleri bölüm için uğraştıkları, olumlu bir sonuç alamadıklarında MYO'lara yıl kaybı yaşayarak girdikleri düşünülebilir.

Tablo 11: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Tercih Sırası Dağılımı

Tercih Sırası	MYO'ya Yerleşme Durumu				Toplam	
	Sınavlı		Sınavsız			
	f	%	f	%	f	%
1 -- 8	64	26.4	178	73.6	242	100.0
9 -- 16	37	67.3	18	32.7	55	100.0
17 -- 24	31	86.6	4	11.4	35	100.0
Toplam	132	39.8	200	60.2	332	100.0

Tablo 11'e bakıldığında, MYO'ya sınavla yerleştirilen öğrencilerle sınavsız yerleştirilen öğrencilerin büyük bir bölümünün MYO'da okudukları programı Üniversite Yerleştirme Sınavında 1 - 8 sırada tercih ettikleri görülmektedir. Buna karşılık sınavla yerleştirilen öğrencilerin yarısından fazlasının okudukları programı 9 – 24 sırada tercih ettikleri saptanmıştır. Bu bulgu sınavla yerleştirilen öğrencilerin okudukları programı açıkta kalmamak için tercih ettikleri şeklinde yorumlanabilir.

4.2. Öğrencilerin Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Bu araştırmaya katılan öğrencilerin başarı düzeylerinin karşılaştırılmasına ilişkin olarak yapılan belgesel taramaya (n=333) öğrenci dahil edilmiştir. Belgesel taramaya dahil edilen bu öğrencilerin (n=133) %39.9'u Düzce Meslek Yüksekokulu'na ÖSS sınavı (sınavla) ile yerleştirilmiş, kalan öğrencilerin %60.1'i (n=200) Düzce Meslek Yüksekokuluna mesleki sınavsız geçiş sisteminden yararlanarak (sınavsız) yerleştirilen öğrenciler arasından seçilmiştir. Bu kısımda MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Diploma Notları, Doğum Tarihi, Mezun Olunan Okul Türü, Mezun Olunan Yıl, Mezun Olunan Okulun Bulunduğu İl, MYO'da Okuduğu Programı ve MYO'da Okuduğu Programı Tercih Sırası arasında anlamlı bir fark olup olmadığına bakılmıştır. Ayrıca Öğrencilerin MYO'ya yerleşme durumlarına göre Türk Dili I-II, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II, Matematik I-II, İngilizce I-II dersleri ve İşletme, Muhasebe bölümleri sınavlı (n=47) sınavsız

(n=47) yerleştirilen öğrencilerin 1. sınıf meslek dersleri not ortalamaları ile İnşaat, İklimlendirme ve Soğutma bölümleri öğrencilerinin 1. sınıf meslek dersleri, Teknolojinin Bilimsel İlkeleri ve Bilgisayar I-II dersleri ortalamaları karşılaştırılarak akademik başarıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı t- testi ile incelenmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 12:MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Diploma Notları, Doğum Tarihi, Mezun Olunan Okul Türü, Mezun Olunan Yıl, Mezun Olunan Okulun Bulunduğu İl, Programı ve Programı Tercih Sırasına İlişkin t-testi Tablosu

Değişken	Grup	N	Ortalama	S.d.	t	df	p
Doğum tarihi	Sınavlı	133	4.2030	1.19189	10.037	331	0.00
	Sınavsız	200	2.7700	1.32888			
Mezun Olunan Okulun Bulunduğu İl	Sınavlı	133	2.3308	1.23535	7.809	178	0.00
	Sınavsız	200	1.4250	0.62957			
Mezun Olunan Okul Türü	Sınavlı	133	1.6015	1.9343	9.706	306.9	0.00
	Sınavsız	200	3.8250	2.20652			
Lise Mezuniyet Yılı	Sınavlı	133	2.4361	0.98745	9.646	270.9	0.00
	Sınavsız	200	1.3950	0.92913			
Lise Diploma Notu	Sınavlı	132	3.3819	0.58764	127	231.3	0.89
	Sınavsız	198	3.3896	0.45323			
MYO'da Devam Ettikleri Program	Sınavlı	133	1.6241	0.4862	2.93	252.4	0.00
	Sınavsız	200	1.7750	0.41863			
MYO'da Devam Ettikleri Programı Tercih Sırası	Sınavlı	132	10.6364	7.12085	10.125	188.1	0.00
	Sınavsız	200	3.7150	4.07884			

P<0.05

Tablo 12' ye bakıldığında öğrencilerin MYO'ya yerleşme durumları ile öğrencilerin doğum tarihleri, mezun oldukları okulun bulunduğu il, mezun oldukları okulun türü, mezuniyet yılı, MYO'da devam ettikleri program ve MYO'da devam ettikleri programın ÖSS 'de tercih sırası ile ilgili yapılan t-testi sonuçları arasında sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bir ilişki bulunmuş olmasına karşın öğrencilerin MYO'ya yerleşme durumları ile lise mezuniyet diploma notları arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir.

Tablo 13: MYO’ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Türk Dili I-II Dersi Başarı Notlarına İlişkin t-testi Tablosu

Ders	Grup	N	Ortalama	S.d.	t	df	p
Türk Dili I	Sınavlı	133	77.34	8.88994	16.418	331	0.00
	Sınavsız	200	60.08	9.71802			
Türk Dili II	Sınavlı	132	85.55	11.0656	17.929	326	0.00
	Sınavsız	196	61.13	11.9483			

P<0.05

Tablo 13’ de, MYO’ya yerleşme durumuna göre öğrencilerin Türk Dili I dersi başarıları t testi sonuçları sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bulunmuştur [t(331)=16,418, p<0,05)]. Buna göre, Sınavla gelen öğrencilerin Türk Dili I dersi başarı düzeylerinin (X=77,34), sınavsız gelen öğrencilerin başarı düzeylerinden (X=60,08) daha yüksek olduğu görülmektedir. MYO’ya sınavlı ve sınavsız yerleşen 2005 yılı girişli öğrencilerin Türk Dili II dersi başarılarına bakıldığında da anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir [t(326)= 17,929,p<0,05]. Sınavla yerleşen öğrencilerin ortalamaları (X= 85,55) iken, sınavsız yerleşen öğrencilerin ortalamalarının (X=61,13) olduğu görülmektedir.

Güler ve Uzun (2005) “Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş, Getirdikleri ve Çözüm Önerileri” adlı araştırmalarının bulgularıyla da Sınavsız Geçiş Projesi öncesi Makine, Makine (İ.Ö.), İklimlendirme ve Soğutma ve Elektrik programları öğrencilerinin Türkçe dersinden aldıkları not ortalamalarının, Sınavsız Geçiş Projesinin uygulandığı yıla göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Sonuç olarak sınavla yerleştirilen öğrencilerin Türk Dili I ve II derslerinde sınavsız gelen öğrencilerden daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

Tablo 14: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II Dersi Başarı Notlarına İlişkin t-testi Tablosu

Ders	Grup	N	Ortalama	S.d.	t	df	p
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	Sınavlı	133	75.51	13.7701	13.272	199.3	0.00
	Sınavsız	200	54.76	8.52957			
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	Sınavlı	131	77.45	13.0933	12.107	247	0.00
	Sınavsız	189	60.56	10.9774			

P< 0.05

MYO'ya yerleşme durumuna göre öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap tarihi I dersi başarı düzeyleri arasında sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu Tablo 14'de görülmektedir [$t(199.3)=13.272, p<0.05$]. Sınavsız gelen öğrencilerin bu dersten aldıkları not ortalamalarının ($X= 54,76$) iken sınavla yerleşen öğrencilerin not ortalamaları ($X= 75.51$) olduğu saptanmıştır. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II dersine bakıldığında da anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$t(247)=12.107, p<0.05$]. Sınavla yerleşen öğrencilerle sınavsız yerleşen öğrencilerin bu dersten aldıkları notların ortalamaları arasındaki farkın ($X= 16.89$) olarak bulunmuştur.

Tablo 14'e göre sınavla yerleştirilen öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II dersi başarılarının, sınavsız yerleşen öğrencilerin başarılarına göre çok daha iyi olduğu saptanmıştır. Bu bulgular ışığında genel lise mezunu öğrencilerinin, endüstri meslek lisesi mezunu öğrencilere kıyasla Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi I-II derslerinde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Tablo 15: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin İngilizce I-II Dersi Başarı Notlarına İlişkin t-testi Tablosu

Ders	Grup	N	Ortalama	S.d.	t	df	p
İngilizce I	Sınavlı	133	73.39	14.5179	11.023	223.1	0.00
	Sınavsız	198	57.24	10.5318			
İngilizce II	Sınavlı	131	66.77	14.1593	10.492	169.2	0.00
	Sınavsız	183	52.85	6.47778			

P< 0.05

Tablo 15' e göre MYO'ya yerleşme durumuna göre öğrencilerin İngilizce I ve İngilizce II derslerinden başarıları arasında anlamlı sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bir fark tespit edilmiştir [$t(223.1)=11.023, p<0.05$]. Tabloya göre İngilizce I dersinden Sınavla yerleştirilen öğrencilerin ortalaması ($X=73,39$) sınavsız yerleştirilen öğrencilerin ortalamasının ($X=57,24$) olduğu görülmektedir. İngilizce II derslerinden sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin aldıkları not ortalamaları karşılaştırıldığında da MYO'ya sınavla yerleştirilen öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmektedir. Bu bulgular doğrultusunda genel lise mezunu öğrencilerinin, endüstri meslek lisesi mezunu öğrencilerine göre İngilizce I-II derslerinde daha başarılı oldukları söylenebilir.

Tablo 16: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Matematik I-II Dersi Dersi Başarı Notlarına t-testi Tablosu

Ders	Grup	N	Ortalama	S.d.	t	df	p
Matematik I	Sınavlı	83	73.24	16.4418	8.749	127.2	0.00
	Sınavsız	154	55.44	11.6316			
Matematik II	Sınavlı	83	68.95	15.9419	6.405	140.7	0.00
	Sınavsız	144	55.89	12.5474			

$p < 0.05$

Tablo 16' da, MYO'ya yerleşme durumuna göre öğrencilerin Matematik I dersi başarıları t-testi sonuçlarında sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bir fark bulunmuştur [$t(127.2)=8.749$, $p < 0.05$]. Buna göre, sınavla gelen öğrencilerin Matematik I dersi başarı düzeylerinin ($X=73.24$), sınavsız gelen öğrencilerin başarı düzeylerinden ($X=55.44$) daha yüksek olduğu görülmektedir. MYO'ya sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin Matematik II dersi başarılarına bakıldığında da sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir [$t(140.7)=6.405$, $p < 0.05$]. Sınavla yerleşen öğrencilerin ortalamaları ($X=68.95$) iken, sınavsız yerleşen öğrencilerin ortalamalarının ($X=55.89$) olduğu görülmektedir.

Tablo 16'ya göre sınavla yerleştirilen öğrencilerin Matematik I ve II derslerinde sınavsız gelen öğrencilerden daha başarılı oldukları saptanmıştır. Ayrıca konu alanı ile ilgili olarak yapılan araştırmaların (Akıncı ve arkadaşları,2005; Güler ve Uzun,2005; Henden ve Tunç,2005) bu bulguyu destekledikleri görülmektedir.

Güler ve Uzun (2005) "Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş, Getirdikleri ve Çözüm Önerileri" adlı araştırmalarının bulgularında da Sınavsız Geçiş Projesi öncesi Makine, Makine (İ.Ö.), İklimlendirme ve Soğutma ve Elektrik programları öğrencilerinin Matematik dersinden aldıkları not ortalamalarının, Sınavsız Geçiş Projesinin uygulandığı yıla göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 17: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre İşletme ve Muhasebe Bölümleri Öğrencilerinin I. Sınıf Meslek Dersleri Not Ortalamaları t-testi Tablosu

Ders	Grup	N	Ortalama	S.d.	t	df	p
I. Sınıf Meslek Dersleri Ortalaması	Sınavlı	47	70.25	5.3833	7.849	92	0.00
	Sınavsız	47	61.13	5.8724			

P<0.05

Tablo 17' ye göre MYO'ya yerleşme durumuna göre İşletme ve Muhasebe bölümü öğrencilerinin I. sınıf meslek dersleri not ortalamaları arasında sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [t (92) =7.849, p<0. 05]. İşletme ve Muhasebe bölümü öğrencilerinin I. sınıf meslek derslerinden aldıkları notların ortalamalarına bakıldığında sınavla yerleştirilen öğrencilerin ortalamaları (X=70.25) iken, sınavsız yerleştirilen öğrencilerin ortalamalarının (X=61.13) olduğu görülmektedir. İşletme ve Muhasebe bölümlerine sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. sınıf meslek derslerinde sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucu çıkarılabilir.

Tablo 18: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre İnşaat ve İklimlendirme Soğutma Bölümleri Öğrencilerinin Teknolojinin Bilimsel ilkeleri ve Bilgisayar I-II Dersleri Not Ortalamaları t-testi Tablosu

Ders	Grup	N	Ortalama	S.d.	t	df	p
Teknolojinin Bilimsel İlkeleri	Sınavlı	32	67.71	16.759	3.891	55.04	0.00
	Sınavsız	32	53.71	11.554			
Bilgisayar I-II	Sınavlı	32	74.12	8.955	3.356	62	0.00
	Sınavsız	32	66.51	9.184			

P<0.05

Tablo 18' de, MYO'ya yerleşme durumuna göre İnşaat ve İklimlendirme ve Soğutma bölümlerine sınavla yerleştirilen öğrenciler ile sınavsız yerleştirilen öğrencilerin Teknolojinin Bilimsel ilkeleri ve Bilgisayar I-II dersleri başarıları t testi

sonuçları sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bulunmuştur [$t(55.04)=3.891$, $p<0.05$]. Buna göre, İklimlendirme ve soğutma ve İnşaat bölümlerine sınavla gelen öğrencilerin Teknolojinin Bilimsel İlkeleri dersi başarı düzeylerinin ($X=67.71$), sınavsız gelen öğrencilerin başarı düzeylerinden ($X=53.71$) daha yüksek olduğu görülmektedir. MYO'ya sınavlı ve sınavsız yerleşen 2005 yılı girişli İklimlendirme Soğutma ve İnşaat Bölümü öğrencilerinin Bilgisayar I-II dersi başarı ortalamalarına bakıldığında da sınavla yerleşen öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir [$t(62)=3.356$, $p<0.05$]. Sınavla yerleşen öğrencilerin ortalamaları ($X=74.12$) iken, sınavsız yerleşen öğrencilerin ortalamalarının ($X=66.51$) olduğu görülmektedir.

Bu bağlamda İnşaat ve İklimlendirme ve soğutma bölümüne sınavla yerleştirilen öğrencilerin sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucuna varılabilir.

Tablo 19: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre İnşaat Bölümü Öğrencilerinin 1. Sınıf Meslek Dersleri Not Ortalamaları t-testi Tablosu

Ders	Grup	N	Ortalama	S.d.	t	df	p
1. Sınıf Meslek Dersleri Ortalaması	Sınavlı	18	65.42	6.7507	7.873	21.19	0.00
	Sınavsız	18	52.13	2.3887			

$P<0.05$

Tablo 19' ye göre MYO'ya yerleşme durumuna göre İnşaat bölümü öğrencilerinin I. sınıf meslek dersleri not ortalamaları arasında sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bir fark saptanmıştır [$t(21.19)=7.873$, $p<0.05$]. İnşaat bölümü öğrencilerinin I. sınıf meslek derslerinden aldıkları notların ortalamalarına bakıldığında sınavla yerleştirilen öğrencilerin ortalamaları ($X=65.42$) iken, sınavsız yerleştirilen öğrencilerin ortalamalarının ($X=52.13$) olduğu görülmektedir. İnşaat bölümüne sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. sınıf meslek derslerinde sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucu çıkarılabilir.

Tablo 20: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre İklimlendirme ve Soğutma Bölümü Öğrencilerinin 1. Sınıf Meslek Dersleri Not Ortalamaları t-testi Tablosu

Ders	Grup	N	Ortalama	S.d.	t	df	p
1. Sınıf Meslek Dersleri Ortalaması	Sınavlı	14	68.23	7.2771	3.132	26	0.00
	Sınavsız	14	59.49	7.4902			

$P < 0.05$

MYO'ya yerleşme durumuna göre İklimlendirme ve Soğutma bölümü öğrencilerinin I. sınıf meslek dersleri not ortalamaları arasında sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu tablo 20'de görülmektedir [$t(26)=3.132, p<0.05$]. Sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. Sınıf meslek dersinden aldıkları notların ortalamaları ($X=68.23$) iken sınavsız yerleştirilen öğrencilerin ortalamalarının ($X= 59.49$) olduğu saptanmıştır. İklimlendirme ve Soğutma bölümüne sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. sınıf meslek derslerinde sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucu çıkarılabilir.

Akıncı ve arkadaşlarının (2005) “Sınavlı ve Sınavsız Öğrenci Alan Benzeş İki Programın Karşılaştırılması ve Öneriler” adlı araştırmaların da sınavsız yerleşen öğrencilerin 2004 güz yarıyılı başarı oranı % 68.6 olarak ÖSS ile yerleşen öğrencilerin 2004 güz yarıyılı başarı oranları % 80.5 olarak bulunmuştur.

Henden ve Tunç (2005) “Mesleki Teknik Öğretimde Sınavsız Geçiş Uygulamaları” adlı araştırmalarında 2002–2003 öğretim yılı sonunda programlara göre başarı oranları hesaplanmış, mesleki sınavsız geçiş sistemi ile yerleştirilen öğrencilerin başarı oranlarının sınav ile yerleştirilen öğrencilerin başarı oranlarından düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 ve 20'deki bulgulara ve bu alanda yapılmış araştırmalara (Akıncı ve arkadaşları, 2005; Güler ve Uzun, 2005; Henden ve Tunç, 2005) bakılarak, sınavla yerleştirilen öğrencilerin, sınavsız yerleştirilen öğrencilere oranla daha başarılı oldukları saptanmıştır.

4.3. Öğrencilerin MYO'lardaki Başarı Durumları İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu araştırmada sınav ile yerleştirilen öğrenciler ile sınavsız yerleştirilen öğrencilerin mesleki sınavsız geçiş sistemi sonucu MYO'lardaki başarı durumları üzerine görüşleri saptanmaya çalışılmış olup, öğrenci görüşlerinin belirlenmesi üzerine uygulanan ankete 2005 girişli öğrenciler dahil edilmiş, 833 öğrenciye dağıtılan anketlerden sadece 551 tanesi araştırma kapsamına alınmıştır.

Bu kısımda öğrencilerin MYO'ya yerleşme durumlarına göre sınavsız geçiş projesi hakkındaki görüşlerini yansıtan frekans ile yüzde değerleri ve t testi sonuçları incelenecektir. Ankete katılan öğrencilerin %22.3 'ünün (n=123) sınavla, % 77.5 'inin (n=428) sınavsız yerleştirildikleri belirlenmiştir.

Tablo 21: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Birinci Sınıfta Başarısız Oldukları Ders Olup Olmadığına İlişkin Bulguların Frekans Yüzde ve t-testi Tablosu

	Sınavlı		Sınavsız		Toplam		t	p
	f	%	f	%	f	%		
Evet	71	16.8	351	83.2	422	100.0	4.907	0.00
Hayır	52	40.9	71	59.1	128	100.0		

P<0.05

Tablo 21'ye göre, MYO'ya sınavla yerleşen öğrencilerden birinci sınıfta başarısız olduğu dersi bulunduğunu belirtenlerin oranı % 16.8 (n=71) iken, sınavsız yerleşenlerden birinci sınıfta başarısız olduğu dersi bulunduğunu belirtenlerin oranının %83.2 (n=351) olduğu belirlenmiştir. MYO'ya sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin 1. sınıfta başarısız dersi olup olmadığı sorusuna verilen cevaplara göre t testi sonuçları sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine manidar bulunmuştur. Bu sonuçlara göre sınavsız yerleşenlerden başarısız dersi olduğunu belirtenlerin, sınavla yerleşenlere göre daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda sınavla yerleşen öğrencilerin, sınavsız yerleşenlere göre 1. sınıftaki derslerinde daha başarılı oldukları sonucu çıkarılabilir.

Tablo 22: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Birinci Sınıfta Başarısız Oldukları Ders Sayısına Göre Frekans Yüzde ve t-testi Tablosu

Başarısız Ders Sayısı	Sınavlı		Sınavsız		Toplam		t	p
	f	%	f	%	f	%		
1	15	19.2	63	80.8	78	100.0	2.840	0.00
2	17	22.1	60	77.9	77	100.0		
3	11	17.2	53	82.8	64	100.0		
4	3	7.3	38	92.7	41	100.0		
5	11	29.7	26	70.3	37	100.0		
6	6	18.2	27	81.8	33	100.0		
7	1	7.1	13	92.9	14	100.0		
8	0	0	16	100	16	100.0		
9	0	0	7	100	7	100.0		
10	0	0	8	100	8	100.0		
11	1	33.3	2	66.7	3	100.0		
12	0	0	2	100	2	100.0		
13	0	0	2	100	2	100.0		
14	0	0	3	100	3	100.0		
15	0	0	1	100	1	100.0		
Toplam	65	16.8	321	83.2	386	100.0		

p<0.05

Tablo 22'ye göre, MYO'ya sınavla yerleşen öğrencilerden birinci sınıfta başarısız olduğu ders sayısının en fazla 11 olarak saptanmış, sınavsız yerleşen öğrencilerde ise bu rakamın 15'e kadar yükseldiği görülmektedir. MYO'ya sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin I. sınıfta başarısız oldukları ders sayısı t testi sonuçları sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı bulunmuştur. Bu sonuçlara göre sınavsız yerleştirilenlerin başarısız ders sayısı olduğunu belirtenlerin sayısı, sınavla yerleştirilenlerin başarısız ders sayısına göre daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular ışında sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. sınıfta sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucuna varılabilir.

Tablo 23: MYO’ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Başarmakta Güçlük Çektiği Ders Grubuna Göre Frekans Yüzde Değerleri ve t-testi Tablosu

	Sınavlı		Sınavsız		Toplam		t	p
	f	%	f	%	f	%		
Hiçbir derste güçlük çekmiyorum	41	33.9	80	66.1	121	100.0	2.413	0.01
Teorik derslerde güçlük çekiyorum	47	18.2	211	81.8	258	100.0		
Uygulamalı derslerde güçlük çekiyorum	27	21.8	97	78.2	214	100.0		
Bütün derslerde güçlük çekiyorum	6	15.4	32	82.1	38	100.0		
Toplam	121	22.3	420	77.5	541	100.0		

$P < 0.05$

Tablo 23’e bakıldığında, sınavla gelen öğrencilerin % 33.9 ‘u (n=41)hiçbir derste güçlük çekmediklerini belirtirken, sınavsız yerleştirilen öğrencilerden % 66.1 ‘i (n=80) hiçbir derste güçlük çekmediklerini belirtmişlerdir. “Teorik derslerde güçlük çekiyorum” seçeneğini sınavla yerleştirilen öğrencilerden % 18.2 ‘si (n=47), buna karşın sınavsız yerleştirilen öğrencilerden % 81.8’inin (n=211) işaretlediği saptanmıştır. Uygulamalı derslerde güçlük çekiyorum seçeneğine bakıldığında sınavla yerleştirilen öğrencilerden sadece %21.8’inin (n=27) buna karşılık sınavsız yerleştirilen öğrencilerde de %78.2’sinin (n=97) işaretlediği görülmektedir. Sınavla yerleştirilen öğrencilerden sadece %15.4’ü (n=6), sınavsız yerleştirilen öğrencilerden %82.1’i (n=32) bütün derslerden güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Verilen cevaplara göre t testi sonucu sınavla yerleşen öğrenciler lehine anlamlı bulunmuştur.

Bu tabloya göre sınavla yerleştirilen öğrencilerin, sınavsız yerleşen öğrencilere göre derslerde daha az güçlük çektikleri ve hem sınavlı hemde sınavsız yerleşen öğrencilerin özellikle teorik derslerde daha fazla güçlük çektiklerini söylemek mümkündür.

Tablo 24: Liseden Mezun Olunan Alan ile MYO'daki Alan Arası Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu

ALANI	f	%
Tamamen Aynı Alan	235	42.6
Benzer Alan	187	33.9
Tamamen Farklı Alan	125	22.7
Toplam	547	99.3
Kayıp Değer	4	0.7
Toplam	551	100.0

Tablo 24' e bakıldığında öğrencilerin % 42.6 'sının (n=235) liseden tamamen aynı alandan, % 33.9 'unun (n=187) benzer alanlardan, % 22.7 'sinin (n=125) ise tamamen farklı alanlardan geldikleri tespit edilmiştir.

Tablo 23 ve 24 'e bakılarak, öğrencilerin büyük çoğunluğunun MYO'da, lisede okudukları programa veya benzer bir programa devam etmelerine rağmen uygulamalı ve teorik derslerde güçlük çektikleri saptanmıştır. MYO'ya sınavla yerleşen öğrenciler farklı alanlardan geldikleri halde, sınavsız yerleşenlere göre daha az dersten başarısız oldukları görülmektedir. Bu bulgular ışığında sınavla gelen (farklı alanlardan) öğrencilerin MYO'da daha başarılı oldukları sonucu çıkartılabilir.

Tablo 25: Öğrencilerin Liseden Mezun Oldukları Alanlarının MYO'daki Etkileri Konusundaki Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu

	Etki Durumu	Aynı Alan		Benzer Alan		Farklı Alan		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	f	%
MYO' da istediğim programa girmemi sağlamada	Olumlu	184	50.3	130	35.5	52	14.2	366	100.0
	Hiç	40	29.2	43	31.4	54	39.4	137	100.0
	Olumsuz	10	27.0	12	32.4	15	40.5	37	100.0
	Toplam	234	43.3	185	34.3	121	22.4	540	100.0
Derslere uyum sağlamada	Olumlu	179	50.1	129	36.1	49	13.7	357	100.0
	Hiç	53	34.2	48	31.0	54	34.8	155	100.0
	Olumsuz	3	9.7	10	32.3	18	58.1	31	100.0
	Toplam	235	43.3	187	34.4	121	22.3	543	100.0
Ders başarımlı arttırmada	Olumlu	137	47.1	102	35.1	52	17.9	291	100.0
	Hiç	93	41.3	73	32.4	59	26.2	225	100.0
	Olumsuz	5	16.7	12	40.0	13	43.3	30	100.0
	Toplam	235	43.0	187	34.2	124	11.7	546	100.0
Derslere olan ilgimi arttırmada	Olumlu	128	46.7	100	36.5	46	16.8	274	100.0
	Hiç	97	41.3	73	31.1	65	27.7	235	100.0
	Olumsuz	6	20.0	10	33.3	14	46.7	30	100.0
	Toplam	231	42.9	183	34.0	125	23.2	539	100.0
Mesleğe dönük yeni bilgi ve beceriler edinmemde	Olumlu	190	45.9	147	35.5	77	18.6	414	100.0
	Hiç	39	34.8	33	29.5	40	35.7	112	100.0
	Olumsuz	3	18.8	6	37.5	7	43.8	16	100.0
	Toplam	232	42.8	186	34.3	124	22.9	542	100.0
Mesleğe bağlanmamda	Olumlu	144	46.3	112	36.0	55	17.7	311	100.0
	Hiç	73	40.3	56	30.9	52	28.7	181	100.0
	Olumsuz	9	28.1	9	28.1	14	43.8	32	100.0
	Toplam	226	43.1	177	33.8	121	23.1	524	100.0

Tablo 25 incelendiğinde; liseden mezun olduğu alan ile MYO'da okuduğu alan ile aynı olan öğrencilerden MYO'ya istediğim programa girmemi sağlamada olumlu etkisi oldu diyen araştırmaya katılan toplam öğrencilerin oranı %50.3 (n=184) iken, farklı alandan gelen öğrencilerden hiç etkisi olmadı diyen araştırmaya katılan toplam öğrencilerin oranı %39.4 (n=54) tür. Mesleğe dönük yeni bilgi ve beceriler edinmemde olumlu etkisi oldu diyen benzer alandan gelen öğrenci oranı %35.5 (n=147) iken farklı alandan gelen öğrencilerden bu seçeneği işaretleyen öğrenci oranı %18.6 (n=77) di. Derslere olan ilgimi arttırmada hiç etkilemedi

seçeneğini işaretleyen farklı alandan gelen öğrenci oranı %27.7 (n=65) iken, aynı alandan gelen olumlu etkiledi seçeneğini işaretleyen öğrenci oranının %46.7 (n=128) olduğu saptanmıştır.

Öğrenci anketinde, öğrencilerin lisedeki alanlarının yüksekokuldaki etkileri hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla altı soru yer almıştır. Tablo 25 incelendiğinde, öğrencilerin MYO’ da istedikleri programa girmelerinin, derslere uyum sağlamalarının, ders başarılarının artmasının, derslere olan ilgilerinin artmasının, mesleğe dönük yeni bilgi ve beceriler edinmelerinin ve mesleğe bağlanmalarının lisedeki alanları ile ilişkili olduğunu düşündükleri belirlenmiştir. Lisedeki alanı ile MYO’ daki alanı aynı olan öğrenciler ile MYO alanları lise ile benzer olan öğrenciler, bu durumlarının hem okul hem de mesleki geleceklerine olumlu etkisi olduğu görüşünde oldukları saptanmıştır.

Tablo 26: MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Aynı ya da Farklı METEB'de Okuyor Olmalarının Etkileri Konusundaki Görüşleri
Frekans ve Yüzde Değerleri ve t Testi Tablosu

	Etki Durumu	Sınavlı		Sınavsız		Toplam		t	p
		f	%	f	%	f	%		
Tanıdık bir çevrede olmanın verdiği güven duygusuna	Olumlu	28	14.2	169	85.8	197	100.0	2.656	0.01
	Hiç	72	28.3	182	71.7	254	100.0		
	Olumsuz	18	22.5	62	77.6	80	100.0		
	Toplam	118	22.2	413	77.6	531	100.0		
Yüksekokula uyum sağlamama	Olumlu	25	15.9	132	84.1	157	100.0	3.307	0.00
	Hiç	63	21.6	229	78.4	292	100.0		
	Olumsuz	29	35.4	53	64.6	82	100.0		
	Toplam	117	22.0	413	78.0	531	100.0		
Arkadaş çevremin gelişmesine	Olumlu	78	21.7	281	78.3	359	100.0	0.711	0.48
	Hiç	32	22.2	112	77.8	144	100.0		
	Olumsuz	10	7.8	25	27.1	35	100.0		
	Toplam	120	22.3	418	77.7	538	100.0		
Sosyal etkinliklerimin artmasına	Olumlu	35	21.0	132	79.0	167	100.0	1.12	0.26
	Hiç	62	21.3	229	78.7	291	100.0		
	Olumsuz	22	28.6	55	71.4	77	100.0		
	Toplam	119	22.2	415	77.8	535	100.0		
Kalacak yer sorununun çözümüne	Olumlu	35	20.2	138	79.8	173	100.0	1.325	0.19
	Hiç	64	21.9	228	78.0	292	100.0		
	Olumsuz	20	29.0	49	71.0	69	100.0		
	Toplam	119	22.3	415	77.7	534	100.0		
Ailemin yükseköğretim görmeme izin vermesine	Olumlu	45	18.9	193	81.1	238	100.0	1.764	0.08
	Hiç	66	24.9	199	75.1	265	100.0		
	Olumsuz	6	28.6	15	71.4	21	100.0		
	Toplam	117	22.3	407	77.7	524	100.0		

P< 0.05

Tablo 26 incelendiğinde, tanıdık bir çevrede olmanın verdiği güven duygusuna hiç etkisi olmadı diyen, sınavla yerleşen öğrenci oranı %28.3 (n=72), sınavsız yerleşen öğrenci oranı %71.7 (n=182) iken, arkadaş çevremin gelişmesine olumlu etkisi oldu seçeneğini işaretleyen sınavlı öğrenci oranı %21.7 (n=78), sınavsız yerleşen öğrenci oranı %78.3 (n=281) olduğu saptanmıştır. Sosyal etkinliklerimin artmasına hiç etkisi olmadı diyen toplam öğrenci sayısı (n=291) iken, olumlu etkisi oldu diyen toplam öğrenci sayısı (n=167) olduğu görülmektedir.

Öğrenci anketinde, öğrencilerin aynı ya da farklı METEB’de okuyor olmalarının etkileri konusundaki görüşlerini saptamak üzere altı soru yer almıştır. Tablo 26’ya göre “öğrencilerin tanıdık bir çevrede olmanın verdiği güven duygusu” ve “yüksekokula uyum sağlamama” maddeleri için yapılan t testi sonuçları manidar bulunmuştur. Buna karşılık “arkadaş çevremin gelişmesine”, “sosyal etkinliklerimin artmasına”, “kalacak yer sorunumun çözümüne”, “ailemin yükseköğretim görmeme izin vermesine” maddelerine uygulanan t testi sonuçlarında anlamlı bir fark saptanamamıştır.

MYO’larına girişte uygulanan sınavsız geçiş projesi ile birlikte öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesindeki okullara yerleştirme yapılması, öğrencilerin kendilerini tanıdık bir çevrede hissetmeleri ve yüksekokula kolay uyum sağlamaları açısından sınavlı yerleştirilen öğrenciler için olumsuz etkisi ve hiç etkisi olmadığı, sınavsız öğrenciler için ise olumlu etkisi ve hiç etkisi olmadığı seçeneklerini işaretledikleri görülmektedir. Bu bulgulardan sınavlı yerleştirilen öğrenciler için bu durumun bir etkisi olmadığı sınavsız yerleştirilen öğrencileri de çok etkilemediği sonucu çıkarılabilir.

Tablo 27:MYO'ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Başarılarını Etkileyen Olguların Etkileri Konusundaki Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri ve t Testi Tablosu

	Etki Durumu	Sınavlı		Sınavsız		Toplam		t	p
		f	%	f	%	f	%		
Öğretim elemanlarının sayısı	Arttırdı	28	19.6	115	80.4	143	100.0	0.229	0.82
	Etkilemedi	87	24.1	274	76.3	361	100.0		
	Düşürdü	6	15.4	33	84.6	39	100.0		
	Toplam	121	22.3	421	77.7	543	100.0		
Öğretim elemanlarının niteliği	Arttırdı	65	28.1	166	71.8	231	100.0	3.01	0.00
	Etkilemedi	47	19.1	199	80.9	246	100.0		
	Düşürdü	8	13.1	53	47.3	61	100.0		
	Toplam	120	22.3	418	77.7	538	100.0		
Okuldaki araç-gereç durumu	Arttırdı	43	25.1	128	74.9	171	100.0	1.23	0.22
	Etkilemedi	58	22.1	205	78.0	263	100.0		
	Düşürdü	21	18.9	90	81.1	111	100.0		
	Toplam	122	22.4	422	77.6	545	100.0		
Okuldaki uygulama alanlarının durumu	Arttırdı	41	22.5	141	77.5	182	100.0	0.152	0.88
	Etkilemedi	55	21.8	197	78.2	252	100.0		
	Düşürdü	25	23.6	81	76.4	106	100.0		
	Toplam	121	22.4	419	77.6	540	100.0		
Okul çevresinde alanıyla ilgili staj yapılacak işlerinin bulunma durumu	Arttırdı	22	18.8	95	81.2	117	100.0	0.549	0.58
	Etkilemedi	88	24.7	268	75.3	356	100.0		
	Düşürdü	11	19.6	45	80.4	56	100.0		
	Toplam	121	22.9	408	77.1	529	100.0		
Staj yerlerinin staj öğrencilere olan tutumu	Arttırdı	21	17.2	101	82.8	122	100.0	1.178	0.08
	Etkilemedi	79	23.9	252	76.1	331	100.0		
	Düşürdü	15	27.8	39	72.2	54	100.0		
	Toplam	115	22.7	392	77.3	507	100.0		
Öğretim elemanlarının öğrencilerle kurduğu iletişim	Arttırdı	62	25.4	182	74.6	244	100.0	0.81	0.42
	Etkilemedi	41	18.9	176	81.1	217	100.0		
	Düşürdü	19	24.4	59	75.6	78	100.0		
	Toplam	122	22.6	417	77.4	539	100.0		
Okul yönetiminin öğrencilerle kurduğu iletişim	Arttırdı	25	26.6	69	73.4	94	100.0	0.44	0.66
	Etkilemedi	73	25.0	283	79.5	356	100.0		
	Düşürdü	21	24.4	65	75.6	86	100.0		
	Toplam	119	22.2	417	77.8	536	100.0		
Sınıftaki öğrenci sayısı	Arttırdı	22	22.0	78	78.0	100	100.0	1.66	0.10
	Etkilemedi	78	25.8	224	74.1	302	100.0		
	Düşürdü	21	15.0	119	85.0	140	100.0		
	Toplam	121	22.3	421	77.7	542	100.0		
Verilen eğitimin seviyeme uygun olma durumu	Arttırdı	50	23.1	166	76.9	216	100.0	0.231	0.82
	Etkilemedi	49	20.4	191	79.6	240	100.0		
	Düşürdü	22	25.9	63	74.1	85	100.0		
	Toplam	121	22.4	420	77.6	541	100.0		
Ders sayısı	Arttırdı	24	21.6	87	78.4	111	100.0	0.01	0.99
	Etkilemedi	57	23.2	189	76.8	246	100.0		
	Düşürdü	41	21.9	146	78.1	187	100.0		
	Toplam	122	22.4	422	77.6	544	100.0		
Derslerin içeriklerinin yoğunluğu	Arttırdı	15	16.0	79	84.0	94	100.0	0.439	0.66
	Etkilemedi	56	26.2	158	73.8	214	100.0		
	Düşürdü	46	20.8	175	79.2	221	100.0		
	Toplam	117	22.1	412	77.9	529	100.0		

P< 0.05

Öğrenci anketinde, öğrencilerin başarılarını etkileyen olguların etkileri konusundaki görüşlerini saptamak üzere on iki soru yer almıştır. Tablo 27'ye bakıldığında MYO'ya sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin verdiği cevaplar doğrultusunda bu on iki maddeden sadece, “öğretim elemanlarının niteliği” seçeneği t testi sonucu sınavla yerleşen öğrenciler lehine manidar bulunmuştur.

Öğretim elemanı sayısının ders başarılarını etkilemediğini belirten sınavsız yerleşen öğrencilerin sayısı % 76.3 (n=274) iken sınavla yerleşen öğrencilerde bu seçeneği işaretleyenlerin % 24.1 (n=87) kişi olduğu belirlenmiştir.

MYO'ya yerleşme durumuna göre; okuldaki araç gereç durumu, okuldaki uygulama alanlarının durumu, okul çevresinde alanımla ilgili staj yapacak işyerinin bulunma durumu, staj yerlerinin stajer öğrencilere olan tutumu, okul yönetiminin öğrencilerle kurduğu iletişim, sınıftaki öğrenci sayısı, verilen eğitim seviyeme uygun olma durumu ve ders sayısı seçeneklerini işaretleyen öğrenci sayısının daha çok olduğu ve bu kriterlerin başarılarını etkilemediği görüşünde oldukları saptanmıştır.

Öğretim elemanlarının öğrencilerle kurduğu iletişim, kriterini işaretleyen öğrenci sayısının hem sınavlı hemde sınavsız öğrencilerde fazla olduğu belirlenmiştir. Buradan öğrencilerin, öğretim elemanlarının öğrencilerle kurduğu iletişimin öğrenci başarısı üzerinde etkili olduğu düşüncesinde oldukları saptanmıştır. Ders içeriklerinin yoğunluğunun başarılarını etkilemediğini düşünen sınavlı öğrenci sayısı fazlayken, sınavsız öğrencilerin ders içeriklerinin yoğunluğunun başarılarını düşürdüğüne inandıkları belirlenmiştir.

4.4. Öğretim Elemanı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Meslek Yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının, Mesleki Sınavsız Geçiş sistemi ile yerleşen öğrencilerin başarı durumlarına ilişkin görüşlerini belirlemek üzere uygulanan ankete 33 öğretim elemanı dahil edilmiştir. Öğretim elemanlarının %75.8 'inin (n=25) Teknik Programlarda, % 24.2 'sinin(n=8) İktisadi ve İdari Programlarda görev yaptıkları belirlenmiştir.

Tablo 28: Mesleki Sınavsız Geçiş Sisteminin Başarıya Etkisine İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu

Temel Bilimler Dersleri(TBD)	Arttı		Azaldı		Değişmedi		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrencinin ön bilgisi	2	20.0	8	80.0	0	0.0	10	100.0
Öğrencinin ilgisi	2	20.0	7	70.0	1	10.0	10	100.0
Konuya ayırdığınız süre	7	70.0	1	10.0	2	20.0	10	100.0
Öğrencinin derse katılımı	1	10.0	8	80.0	1	10.0	10	100.0
Öğrencinin başarısı	0	0.0	9	90.0	1	10.0	10	100.0
Öğrencinin öğrenme gücü	2	20.0	7	70.0	1	10.0	10	100.0
Öğrencinin derse hazırlıklı gelmesi	0	0.0	7	70.0	3	30.0	10	100.0
Teorik Meslek Dersleri (TMD)	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrencinin ön bilgisi	3	11.1	21	77.8	3	11.1	27	100.0
Öğrencinin ilgisi	1	3.7	22	81.5	4	14.8	27	100.0
Konuya ayırdığınız süre	18	66.7	1	3.7	8	29.6	27	100.0
Öğrencinin derse katılımı	1	3.7	25	92.6	1	3.7	27	100.0
Öğrencinin başarısı	25	92.6	0	0.0	2	7.4	27	100.0
Öğrencinin öğrenme gücü	2	7.4	23	85.2	2	7.4	27	100.0
Öğrencinin derse hazırlıklı gelmesi	0	0.0	24	88.9	3	11.1	27	100.0
Uygulama Dersleri (UD)	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrencinin ön bilgisi	3	13.6	16	72.7	3	13.6	22	100.0
Öğrencinin ilgisi	2	9.1	18	81.8	2	9.1	22	100.0
Konuya ayırdığınız süre	14	63.6	2	9.1	6	27.3	22	100.0
Öğrencinin derse katılımı	2	9.1	18	81.8	2	9.1	22	100.0
Öğrencinin başarısı	1	4.5	20	90.9	1	4.5	22	100.0
Öğrencinin öğrenme gücü	2	6.1	18	81.8	2	6.1	22	100.0
Öğrencinin derse hazırlıklı gelmesi	1	4.5	20	90.9	1	4.5	22	100.0
Kültür Dersleri (KD)	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrencinin ön bilgisi	0	0.0	4	100.0	0	0.0	4	100.0
Öğrencinin ilgisi	0	0.0	3	75.0	1	25.0	4	100.0
Konuya ayırdığınız süre	4	100.0	0	0.0	0	0.0	4	100.0
Öğrencinin derse katılımı	0	0.0	3	75.0	1	25.0	4	100.0
Öğrencinin başarısı	0	0.0	4	100.0	0	0.0	4	100.0
Öğrencinin öğrenme gücü	0	0.0	4	100.0	0	0.0	4	100.0
Öğrencinin derse hazırlıklı gelmesi	0	0.0	3	75.0	1	25.0	4	100.0

Tablo 28 incelendiğinde, öğretim elemanları görüşlerine göre; temel bilimler derslerinde öğrencinin ön bilgisi ve derse katılımının azaldığı %80 (n=8), teorik meslek derslerinde öğrencinin derse katılımının %92.6 (n=25) azaldığı, uygulama derslerinde öğrencinin başarısının %90.9 (n=20) azaldığı görülmektedir. Tablo 28' e göre temel bilimler dersleri, teorik meslek dersleri, uygulama dersleri ve kültür derslerinde öğretim elemanlarının, öğrencinin ön bilgisinin, öğrencinin ilgisinin, öğrencinin derse katılımının, öğrencinin başarısının, öğrencinin öğrenme gücünün ve öğrencinin derse hazırlıklı gelmesinin frekans ve yüzde değerlerinin azaldığı yönüyle ve konuya ayırdıkları sürenin frekans ve yüzde değerlerinin arttı yönünde olduğu saptanmıştır.

Bu bulgular ışığında mesleki sınavsız geçiş sisteminin öğrenci başarısını olumsuz etkilediği sonucuna varılmaktadır. Mesleki sınavsız geçiş sonrası öğrencilerin ilgi, başarı, derse katılım, öğrenme gücü ve derse hazırlıklı gelme konularında olumsuz olarak etkilenmiş olduğu sonucu çıkarılabilir.

Tablo 29: MYO Öğrencilerinin Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumuna Göre Öğrenci Derslerindeki Başarı Durumları Hakkında Öğretim Elemanlarının Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu

Temel Bilimler Dersleri(TBD)	Çok Başarılı		Başarılı		Başarısız		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Anadolu Teknik Lisesi	3	33.3	4	44.4	2	22.3	9	100.0
Teknik Lise	1	11.1	4	44.4	4	44.5	9	100.0
Anadolu Meslek Lisesi	1	10.0	6	66.0	3	30.0	10	100.0
Meslek Lisesi	0	0.0	1	10.0	9	90.0	10	100.0
Teorik Meslek Dersleri (TMD)	f	%	f	%	f	%	f	%
Anadolu Teknik Lisesi	4	16.0	18	72.0	3	12.0	25	100.0
Teknik Lise	2	8.0	16	64.0	7	28.0	25	100.0
Anadolu Meslek Lisesi	3	11.5	12	45.1	11	41.4	26	100.0
Meslek Lisesi	0	0.0	5	18.5	22	81.5	27	100.0
Uygulama Dersleri (UD)	f	%	f	%	f	%	f	%
Anadolu Teknik Lisesi	2	9.6	17	80.9	2	9.6	21	100.0
Teknik Lise	0	0.0	17	80.8	4	19.2	21	100.0
Anadolu Meslek Lisesi	0	0.0	12	57.3	9	42.7	21	100.0
Meslek Lisesi	0	0.0	4	18.2	18	81.8	22	100.0
Kültür Dersleri (KD)	f	%	f	%	f	%	f	%
Anadolu Teknik Lisesi	1	25.0	3	75.0	0	0.0	4	100.0
Teknik Lise	0	0.0	4	100.0	0	0.0	4	100.0
Anadolu Meslek Lisesi	1	25.0	3	75.0	0	0.0	4	100.0
Meslek Lisesi	0	0.0	0	0.0	4	100.0	4	100.0

Tablo 29' a bakıldığında teorik meslek derslerinde %72 (n=18) ile Anadolu teknik lise öğrencilerinin başarılı oldukları, uygulama derslerinde yine Anadolu teknik lise öğrencilerinin %80.9 (n=17) başarılı oldukları belirlenmiştir. Temel Bilimler Derslerinde %44.4 (n=4) Anadolu Teknik ve %44.4 (n=4)Teknik Lise öğrencilerinin başarılı oldukları görülmektedir.

Öğretim elemanlarının; öğrencilerden Anadolu Teknik ve Teknik liselerden mezun olan öğrencilerin Teorik Meslek Derslerinde ve Uygulama Derslerinde daha başarılı oldukları görüşünü savundukları ve Kültür Derslerinde Anadolu Teknik, Teknik ve Anadolu Meslek Liselerinden gelen öğrencilerin başarı düzeylerinin aynı olduğu görüşünü savundukları saptanmıştır.

Tüm bu bulgular ışığında Meslek Lisesi öğrencilerinin temel bilimler dersleri, teorik meslek dersleri, uygulama dersleri ve kültür derslerinde diğer liselere göre daha başarısız oldukları, temel bilimler dersleri, teorik meslek dersleri, uygulama dersleri ve kültür derslerinde en başarılı öğrencilerin Anadolu Teknik ve Teknik Liselerden mezun öğrenciler olduğu sonucuna varılabilir.

Tablo 30: Öğrencinin Kendi METEB’ inde Bir MYO’da Okumasına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu

	Fikrim Yok		Olumlu		Olumsuz		Hiç Etkisi Yok		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders Başarısına	2	6.1	2	6.1	19	57.6	10	30.3	33	100.0
Derslere Duyduğu İlgiye	4	12.1	1	3.0	20	60.6	8	24.2	33	100.0
Öğretim Elemanlarıyla kurduğu İletişime	1	3.0	5	15.2	20	66.6	7	21.2	33	100.0
Arkadaşlarıyla kurduğu İletişime	3	9.1	5	15.2	23	69.7	2	6.1	33	100.0
Üniversite Öğrencisi Olmanın Verdiği Hoşnutluğa	4	12.1	4	12.1	19	57.6	6	18.2	33	100.0
Öğrencinin Kendine Duyduğu Güvene	4	12.1	4	12.1	14	42.4	11	33.3	33	100.0
Sosyal Etkinliklere Katılmaya	5	15.2	5	15.2	12	36.4	11	33.3	33	100.0

Tablo 30 incelendiğinde; öğretim elemanlarının %57.6’sının (n=19) öğrencilerin kendi mesleki ve teknik eğitim bölgelerindeki bir meslek yüksekokulunda okumalarının ders başarısına olumsuz etkilediği görüşünde oldukları, %60.6’nın (n=20) derslere duyduğu ilgiyi olumsuz yönde ekilediğini, %69.7’sinin (n=23) arkadaşlarıyla kurduğu iletişime olumsuz etkisi olduğunu düşündükleri görülmektedir.

Tablo 26’ ya bakıldığında Öğretim elemanlarını görüşlerine göre, öğrencilerin kendi METEB’lerindeki bir MYO’da okumaları ders başarılarını, derslere duyduğu ilgiyi, öğretim elemanlarıyla ve arkadaşlarıyla kurduğu iletişimi, üniversite öğrencisi olmanın verdiği hoşnutluğu, öğrencinin kendine duyduğu güveni ve öğrencinin sosyal etkinliklere katılmasını olumsuz etkilediğini söylemek mümkündür.

Tablo 31: MYO’ya Yerleşme Durumuna Göre Öğrencilerin Başarılarına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri Frekans ve Yüzde Değerleri Tablosu

	TBD		TMD		UD		KD	
	f	%	f	%	f	%	f	%
ÖSS puanı ile yerleşenler daha başarılı	14	100.0	27	96.4	18	85.7	4	100.0
ÖSS puanı ile yerleşenler daha başarısız	0	0.0	0	0.0	2	9.5	0	0.0
Fark yok	0	0.0	1	3.6	1	4.8	0	0.0
Toplam	14	100.0	28	100.0	21	100.0	4	100.0

Not: Fikrim yok seçeneği çıkartılmıştır.

Tablo 31’ e göre, Öğretim elemanlarının; Temel Bilimler Derslerinde %100 (n=14), Teorik Meslek derslerinde %96,4 (n=27), Uygulama derslerinde %85,7 (n=18) ve Kültür Derslerinde %100 (n=4) oranlarıyla ÖSS puanı ile yerleştirilen öğrencilerin daha başarılı oldukları görüşünde oldukları saptanmıştır.

Öğretim elemanları ve öğrencilere uygulanan anketlerden elde edilen bulgular ile Kelecioğlu’nun (2006) “Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Sisteminde Öğrenci Başarısına İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Görüşleri” isimli araştırmasında elde edilmiş olan bulgular büyük oranda paralellik göstermekte ve birbirini desteklemekte olduğunu, sadece Tablo 27 ‘de MYO’ya yerleşme durumuna göre öğrencilerin başarılarına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri farklılık göstermekte olduğunu söylemek mümkündür. Kelecioğlu (2006) araştırmasından elde ettiği bulgulara dayalı olarak farklı alanlardan gelen öğrencilerin daha başarısız olduklarını belirtmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu araştırmayla, Meslek Yüksekokullarına sınavsız yerleşen öğrencilerle, sınav ile yerleşen öğrencilerin başarı düzeyleri arasında fark olup olmadığı ve öğrenciler ile öğretim elemanlarının Sınavsız Geçiş Projesi hakkındaki görüşleri elde edilen verilerin istatistiksel analizlerine ilişkin sonuçlar üç ana başlıkta ele alınmıştır. Bu araştırmanın sonuçları literatürde yapılmış benzer araştırmalarla karşılaştırılarak tartışılmış ve yorumlanmıştır.

5.1. Öğrencilerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın yapıldığı Meslek Yüksekokuluna sınavla yerleşen erkek öğrenci sayısı (n=92) iken, sınavsız yerleşen erkek öğrenci sayısının (n=149) olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda çalışmaya katılan erkek öğrencilerin sayısının toplamının, kız öğrencilerin sayısının toplamının iki katından fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda MYO'larda okuyan öğrencilerin çoğunluğunu erkek öğrencilerin oluşturduğu sonucunu çıkartmak mümkündür.

Sınavla yerleştirilen öğrencilerin en fazla Marmara Bölgesinden (n=91) bu karşın sınavsız yerleştirilen öğrencilerin ise Karadeniz Bölgesinden (n=123), geldikleri görülmektedir. Bununla birlikte toplam öğrenci sayısı incelendiğinde; en fazla öğrenci gelen bölgenin Marmara Bölgesi olduğu saptanmıştır. Araştırmanın yapıldığı Meslek Yüksekokulunda okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (METEB) okumakta oldukları, MYO'nun bulunduğu ilin sınırlarında bulunan bir ortaöğretim kurumundan mezun oldukları, geri kalan büyük kısmın okudukları MYO'ya yakın illerden geldikleri sonucunu çıkartmak mümkündür.

Düzce Meslek Yüksekokuluna sınavla yerleştirilen öğrencilerin %76.9'unun (n=30) ve % 73.4'ünün (n=58) büyük kısmının 1985-1986 yıllarında doğmuş oldukları buna karşılık sınavsız yerleştirilen öğrencilerin %69.6'sının (n=48) ve % 93.0'ünün (n=107) 1987-1988 yıllarında doğmuş oldukları tespit edilmiştir. MYO'lara sınavla yerleştirilen öğrencilerin yaşlarının sınavsız yerleştirilen öğrencilerin yaşlarına göre daha büyük olduğu sonucunu çıkartmak mümkündür. Ayrıca MYO'lara sınavla gelen öğrencilerin yaşlarının, MYO'lara sınavsız gelen öğrencilere göre büyük olmasının nedeni olarak da üniversite sınavında istedikleri başarıyı yakalayamamış olmaları gösterilebilir.

Sınavla yerleşen öğrencilerin büyük çoğunluğunun Genel Lise (n=119), sınavsız yerleşen öğrencilerin büyük çoğunluğunun Endüstri Meslek Lisesi (n=104) mezunu oldukları tespit edilmiştir. Sınavla yerleşen öğrencilerden Meslek Lisesi, Ticaret Lisesi, Anadolu Meslek Lisesi, Ticaret Meslek Lisesi, Anadolu Ticaret Lisesi, Kız Meslek Lisesi, Endüstri Meslek Lisesi, Açık Öğretim Lisesi mezunu öğrenci bulunmadığı belirlenmiştir. Bu tabloda sınavla yerleşen öğrencilerden meslek lisesi, ticaret lisesi, anadolu meslek lisesi, ticaret meslek lisesi, anadolu ticaret lisesi, kız meslek lisesi, endüstri meslek lisesi, açık öğretim lisesi mezunu bulunmamasının, MYO'lara Sınavsız Geçiş Sisteminin bir sonucu olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan sınavla ve sınavsız gelen öğrencilerin diploma notlarının çok farklılık göstermediği saptanmıştır. Akıncı ve arkadaşlarının (2005) yaptıkları çalışmaların ve bu çalışmanın sonucunda MYO'lara sınavla yerleştirilen öğrenciler ile sınavsız yerleştirilen öğrencilerin diploma notlarının çok farklılık göstermediğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda Akıncı ve arkadaşlarının (2005) araştırmalarından elde ettikleri sonuçlarında bu bulguyu destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Sınavsız yerleştirilen öğrencilerin büyük çoğunluğunun 2005 yılında mezun oldukları, sınavla yerleştirilen öğrencilerin büyük bölümünün 2004 yılında mezun oldukları görülmektedir. MYO'lara sınavsız yerleştirilen öğrencilerin liseyi

bitirdikleri yıl, mesleki sınavsız geçiş sisteminden yararlanarak yıl kaybı yaşamadan Meslek yüksekokullarına geçiş yaptıkları, MYO'lara sınavla yerleşen öğrencilerin ise üniversite sınavına girmek suretiyle istedikleri bölüm için uğraştıkları, olumlu bir sonuç alamadıklarında MYO'lara yıl kaybı yaşayarak girdikleri düşünülebilir.

Sınavla yerleştirilen öğrencilerle sınavsız yerleştirilen öğrencilerin büyük bölümünün okudukları programı 1 – 8 sırada tercih ettikleri görülmektedir. Sınavla yerleştirilen öğrencilerin yarısından fazlası okudukları programı 9 – 24 sıra tercih ettikleri saptanmıştır. Bu bağlamda sınavla yerleştirilen öğrencilerin okudukları programı açıkta kalmamak için tercih ettikleri sonucu çıkarılabilir.

5.2. Öğrencilerin Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Sonuçlar

Öğrencilerin MYO'ya yerleşme durumlarına göre doğum tarihi, Mezun olunan okulun bulunduğu il, mezun olunan okul türü, mezuniyet yılı, MYO'da okumakta olduğu program, programı tercih sırası sonuçları arasında sınavla yerleştirilen öğrencilerin lehine anlamlı fark görülmektedir. Sadece diploma notları arasında manidar bir fark tespit edilememiştir. Bu bulgular ışığında; lise mezuniyet diploma notlarının MYO'lara sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin başarılarının karşılaştırılmasında belirleyici bir değişken olmadığı anlaşılmaktadır. MYO'lara sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin diploma notları arasında anlamlı bir fark olmamasının sebebi, MYO'ları ortaöğretimde çok başarılı olmayan öğrenci grubunun tercih etmesi olduğu söylenebilir.

MYO'ya yerleşme durumuna göre öğrencilerin Türk Dili I dersi başarıları t testi sonuçları manidar bulunmuştur [$t(331)=16.418, p<0.05$]. Buna göre, Sınavla gelen öğrencilerin Türk Dili I dersi başarı düzeylerinin ($X=77.34$), sınavsız gelen öğrencilerin başarı düzeylerinden ($X=60.08$) daha yüksek olduğu saptanmıştır. Türk Dili II dersi başarılarına arasında da manidar bir fark tespit edilmiştir [$t(326)=17.929, p<0.05$]. Sınavla yerleşen öğrencilerin ortalamaları ($X=85.55$) iken, sınavsız yerleşen öğrencilerin ortalamalarının ($X=61.13$) olduğu görülmektedir. Sınavla yerleşen öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmektedir. Bu bağlamda Güler ve

Uzun'un (2005) araştırmalarından elde ettikleri sonuçlarında bu bulguyu destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Sonuç olarak sınavla yerleştirilen öğrencilerin Türk Dili I ve II derslerinde sınavsız gelen öğrencilerden daha başarılı oldukları belirlenmiştir.

MYO'ya yerleşme durumuna göre öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I dersi başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu görölmektedir [$t(199.3)=13.272, p<0.05$]. Sınavsız gelen öğrencilerin bu dersten aldıkları not ortalamaları ($X= 54.76$) iken Sınavla yerleşen öğrencilerin not ortalamaları ($X= 75.51$) olduğu saptanmıştır. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II dersine başarıları arasında manidar farklılık tespit edilmiştir. [$t(247)= 12.107, p<0.05$]. Sınavla yerleşen öğrencilerle sınavsız yerleşen öğrencilerin bu dersten aldıkları notların ortalamaları arasındaki farkın ($X= 16.89$) olarak görölmektedir. Tablo 14'e göre sınavla yerleştirilen öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I-II dersi başarılarının, sınavsız yerleşen öğrencilerin başarılarına göre çok daha iyi olduğu saptanmıştır. Bu bulgular ışığında Genel Lise mezunu öğrencilerinin, Endüstri Meslek Lisesi mezunu öğrencilere kıyasla (sözel derslerde) özellikle Atatürk ilkeleri ve İnkılap Tarihi ve Türk Dili derslerinde daha başarılı olduğu sonucuna varılabilir.

MYO'ya yerleşme durumuna göre öğrencilerin İngilizce I ve İngilizce II derslerinden başarıları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. İngilizce I dersinde sınavla yerleştirilen öğrencilerin ortalaması ($X=73,39$) iken sınavsız yerleştirilen öğrencilerin ortalamasının ($X=57,24$) olduğu görölmektedir. İngilizce II derslerinden sınavla ve sınavsız yerleştirilen öğrencilerin aldıkları not ortalamaları karşılaştırıldığında da MYO'ya sınavla yerleştirilen öğrencilerin daha başarılı oldukları görölmektedir. Bu bulgular doğrultusunda genel lise mezunu öğrencilerinin, endüstri meslek lisesi mezunu öğrencilerine göre İngilizce I-II derslerinde daha başarılı oldukları söylenebilir.

MYO'ya yerleşme durumuna göre öğrencilerin Matematik I dersi başarıları t testi sonuçları manidar bulunmuştur [$t(127.2)=8.749, p<0.05$]. Buna göre, Sınavla gelen öğrencilerin Matematik I dersi başarı düzeylerinin ($X=73.24$), sınavsız gelen öğrencilerin başarı düzeylerinden ($X=55.44$) daha yüksek olduğu görölmektedir.

Matematik II dersi başarıları arasında da manidar bir fark olduğu tespit edilmiştir [$t(140.7)=6.405, p<0.05$]. Sınavla yerleşen öğrencilerin ortalamaları ($X=68.95$) iken, sınavsız yerleşen öğrencilerin ortalamalarının ($X=55.89$) olduğu görülmektedir. Bu bağlamda Güler ve Uzun (2005), Akıncı ve arkadaşlarının (2005) Henden ve Tunç'un (2005) araştırmalarından elde ettikleri sonuçların bu bulguları destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

İşletme ve Muhasebe bölümüne sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. sınıf meslek derslerinden aldıkları notların ortalamaları ($X=70.25$) iken, sınavsız yerleştirilen öğrencilerin ortalamalarının ($X=61.13$) olduğu görülmektedir. İşletme ve Muhasebe bölümlerine sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. sınıf meslek derslerinde sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucu çıkarılabilir.

İklimlendirme ve Soğutma ve İnşaat bölümlerine sınavla gelen öğrencilerin Teknolojinin Bilimsel İlkeleri dersi başarı düzeylerinin ($X=67.71$), sınavsız gelen öğrencilerin başarı düzeylerinden ($X=53.71$) daha yüksek olduğu görülmektedir. MYO'ya sınavlı ve sınavsız yerleşen 2005 yılı girişli İklimlendirme Soğutma ve İnşaat Bölümü öğrencilerinin Bilgisayar I-II dersi başarı ortalamalarına bakıldığında da sınavla yerleşen öğrencilerin lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. [$t(62)=3.356, p<0.05$]. Sınavla yerleşen öğrencilerin ortalamaları ($X=74.12$) iken, sınavsız yerleşen öğrencilerin ortalamalarının ($X=66.51$) olduğu görülmektedir. Bu bağlamda İnşaat ve İklimlendirme ve soğutma bölümüne sınavla yerleştirilen öğrencilerin sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucuna varılabilir.

İnşaat bölümüne sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. sınıf meslek derslerinden aldıkları notların ortalamalarının ($X=65.42$), sınavsız yerleştirilen öğrencilerin ortalamalarının ($X=52.13$) olduğu belirlenmiştir. İnşaat bölümüne sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. sınıf meslek derslerinde sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucu çıkarılabilir.

İklimlendirme ve Soğutma bölümüne sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. Sınıf meslek dersinden aldıkları notların ortalamaları ($X=68.23$) iken sınavsız yerleştirilen öğrencilerin ortalamalarının ($X= 59.49$) olduğu saptanmıştır. İklimlendirme ve Soğutma bölümüne sınavla yerleştirilen öğrencilerin I. sınıf meslek derslerinde sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucu çıkarılabilir.

Güler ve Uzun (2005) “Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş, Getirdikleri ve Çözüm Önerileri” adlı araştırmalarının bulgularında da Sınavsız Geçiş Projesi öncesi Makine, Makine (İ.Ö.), İklimlendirme ve Soğutma ve Elektrik programları öğrencilerinin Matematik dersinden aldıkları not ortalamalarının, Sınavsız Geçiş Projesinin uygulandığı yıla göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Akıncı ve arkadaşlarının (2005) “Sınavlı ve Sınavsız Öğrenci Alan Benzeş İki Programın Karşılaştırılması ve Öneriler” adlı araştırmaların da sınavsız yerleşen öğrencilerin 2004 güz yarıyılı başarı oranı % 68,6 olarak ÖSS ile yerleşen öğrencilerin 2004 güz yarıyılı başarı oranları % 80,5 olarak bulunmuştur.

Henden ve Tunç (2005) “Mesleki Teknik Öğretimde Sınavsız Geçiş Uygulamaları” adlı araştırmalarında 2002–2003 öğretim yılı sonunda programlara göre başarı oranları hesaplanmış, mesleki sınavsız geçiş sistemi ile yerleştirilen öğrencilerin başarı oranlarının sınav ile yerleştirilen öğrencilerin başarı oranlarından düşük olduğu belirlenmiştir. Tüm bu bulgular ışığında sınavsız geçiş projesinin öğrenci başarısını olumsuz yönde etkilediği sonucu ortaya çıkmaktadır.

5.3. Öğrenci Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

MYO’ya sınavla yerleşen öğrencilerden birinci sınıfta başarısız olduğu dersi bulunduğunu belirtenler, % 16.8 iken, sınavsız yerleşenlerden birinci sınıfta başarısız olduğu dersi bulunduğunu belirtenlerin %83.2 olduğu belirlenmiştir. . Bu sonuçlara göre sınavsız yerleşenlerden başarısız dersi olduğunu belirtenlerin, sınavla yerleşenlere göre daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda

sınavla yerleşen öğrencilerin, sınavsız yerleşenlere göre 1. sınıftaki derslerinde daha başarılı oldukları sonucu çıkarılabilir.

MYO'ya sınavla yerleşen öğrencilerden birinci sınıfta başarısız olduğu ders sayısı en fazla 11 olarak belirlenmiş, sınavsız yerleşen öğrencilerde ise bu rakamın 15'e kadar yükseldiği görülmektedir. Bu sonuçlara göre sınavsız yerleştirilenlerin başarısız ders sayısı olduğunu belirtenlerin sayısı, sınavla yerleştirilenlerin başarısız ders sayısına göre daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Bu bulgular ışında sınavla yerleştirilen öğrencilerin 1. sınıfta sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları sonucuna varılabilir.

Sınavla gelen öğrencilerin % 39.9 'u hiçbir derste güçlük çekmediklerini belirtirken, sınavsız yerleşen öğrencilerden % 61.1 'i hiçbir derste güçlük çekmediklerini belirtmişlerdir. "Teorik derslerde güçlük çekiyorum" seçeneğini sınavla yerleştirilen öğrencilerden % 18.2 'si, sınavsız yerleştirilen öğrencilerden ise % 81.8'inin işaretlediği saptanmıştır. Uygulamalı derslerde güçlük çekiyorum seçeneğine bakıldığında sınavsız yerleştirilen öğrencilerde 97 'si, sınavla yerleştirilen öğrencilerden sadece 27' sinin işaretlediği görülmektedir. Sınavla yerleştirilen öğrencilerden sadece 6 'sı, sınavsız yerleştirilen öğrencilerden 32'si bütün derslerden güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Sınavla yerleştirilen öğrencilerin, sınavsız yerleşen öğrencilere göre derslerde daha az güçlük çektikleri ve hem sınavlı hemde sınavsız yerleşen öğrencilerin özellikle teorik derslerde daha fazla güçlük çektikleri görülmektedir. Bu tabloya göre sınavla yerleştirilen öğrencilerin, sınavsız yerleşen öğrencilere göre derslerde daha az güçlük çektikleri ve hem sınavlı hemde sınavsız yerleşen öğrencilerin özellikle teorik derslerde daha fazla güçlük çektiklerini söylemek mümkündür.

Öğrencilerin % 42.4 'sının liseden tamamen aynı alandan, % 33.9 'unun benzer alanlardan, % 22.7 'sinini ise tamamen farklı alanlardan geldikleri görülmektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun MYO'da, lisede okudukları programa veya benzer bir programa devam etmelerine rağmen uygulamalı ve teorik derslerde güçlük çektikleri saptanmıştır. MYO'ya sınavla yerleşen öğrenciler farklı

alanlardan geldikleri halde, sınavsız yerleşenlere göre daha az dersten başarısız oldukları görülmektedir. Bu bulgular ışığında sınavla gelen (farklı alanlardan) öğrencilerin MYO’da daha başarılı oldukları sonucu çıkartılabilir.

Öğrencilerin MYO’ da istedikleri programa girmelerinin, derslere uyum sağlamalarının, ders başarılarının artmasının, derslere olan ilgilerinin artmasının, mesleğe dönük yeni bilgi ve beceriler edinmelerinin ve mesleğe bağlanmalarının lisedeki alanları ile ilişkili olduğunu düşündükleri görülmektedir. Lisedeki alanı ile MYO’ daki alanı aynı olan öğrenciler ile MYO alanları lise ile benzer olan öğrenciler, bu durumlarının hem okul hem de mesleki geleceklerine olumlu etkisi olduğu görüşünde oldukları saptanmıştır.

“Öğrencilerin tanıdık bir çevrede olmanın verdiği güven duygusu” ve “yüksekokula uyum sağlamama” maddelerine uygulanan t testi sonuçları manidar bulunmuştur. “Arkadaş çevremi gelişmesine”, ”sosyal etkinliklerimin artmasına”, “kalacak yer sorununun çözümüne”, “ailemin yükseköğretim görmeme izin vermesine” maddelerine uygulanan t testi sonuçlarında anlamlı bir fark saptanamamıştır. MYO’larına girişte uygulanan sınavsız geçiş projesi ile birlikte öncelikle kendi mesleki ve teknik eğitim bölgesindeki okullara yerleştirme yapılması, öğrencilerin kendilerini tanıdık bir çevrede hissetmeleri ve yüksekokula kolay uyum sağlamaları açısından sınavlı yerleştirilen öğrenciler için olumsuz etkisi ve hiç etkisi olmadığı, sınavsız öğrenciler için ise olumlu etkisi ve hiç etkisi olmadığı seçeneklerini işaretledikleri görülmektedir. Bu bulgulardan sınavlı yerleştirilen öğrenciler için bu durumun bir etkisi olmadığı sınavsız yerleştirilen öğrencileri de çok etkilemediği sonucu çıkarılabilir.

MYO’ya yerleşme durumuna göre; öğretim elamanı sayısının ders başarılarını etkilemediğini belirten sınavsız yerleşen öğrencilerin sayısı 274 iken sınavla yerleşen öğrencilerde bu seçeneği işaretleyenlerin 87 kişi olduğu görülmektedir. Okuldaki araç gereç durumu, okuldaki uygulama alanlarının durumu, okul çevresinde alanıyla ilgili staj yapacak işyerinin bulunma durumu, staj yerlerinin stajer öğrencilere olan tutumu, okul yönetiminin öğrencilerle kurduğu iletişim,

sınıftaki öğrenci sayısı, verilen eğitim seviyeme uygun olma durumu ve ders sayısı seçeneklerini işaretleyen öğrenci sayısının daha çok olduğu ve bu kriterlerin başarılarını etkilemediği görüşünde oldukları görülmektedir.

Öğretim elemanlarının öğrencilerle kurduğu iletişim, kriterini işaretleyen öğrenci sayısının hem sınavlı hemde sınavsız öğrencilerde fazla olduğu belirlenmiştir. Buradan öğrencilerin, öğretim elemanlarının öğrencilerle kurduğu iletişimin öğrenci başarıları üzerinde etkili olduğu düşüncesinde oldukları sonucu çıkarılabilir.

Ders içeriklerinin yoğunluğunun başarılarını etkilemediğini düşünen sınavlı öğrenci sayısı fazlayken, sınavsız öğrencilerin ders içeriklerinin yoğunluğunun başarılarını düşürdüğüne inandıkları belirlenmiştir. Öğrenci görüşlerinden elde edilen sonuçların tümü Kelecioğlu'nun (2006) araştırmasında elde ettiği sonuçlar ile örtüşmekte ve birbirini destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

5.4. Öğretim Elemanı Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının %75.8 'inin (n=25) Teknik Programlarda, % 24.2 'sinin (n=8) İktisadi ve İdari Programlarda görev yaptıkları belirlenmiştir.

Sınavsız Geçiş Projesi ile birlikte Temel bilimler dersleri, teorik meslek dersleri, uygulama dersleri ve kültür derslerinde öğretim elemanlarının, öğrencinin ön bilgisinin, öğrencinin ilgisinin, öğrencinin derse katılımının, öğrencinin başarısının, öğrencinin öğrenme gücünün ve öğrencinin derse hazırlıklı gelmesinin azaldığı ve konuya ayırdıkları sürenin arttığı görüşünde oldukları saptanmıştır.

Öğretim elemanlarının; öğrencilerden Anadolu Teknik ve Teknik liselerden gelenlerin Teorik Meslek Derslerinde, Uygulama Derslerinde daha başarılı oldukları görüşünü savundukları saptanmıştır. Kültür Derslerinde ise Anadolu Teknik, Teknik

ve Anadolu Meslek Liselerinden gelen öğrencilerin başarı düzeylerinin aynı olduğu görüşü görülmektedir.

Meslek Lisesi öğrencilerinin temel bilimler dersleri, teorik meslek dersleri, uygulama dersleri ve kültür derslerinde diğer liselere göre daha başarısız oldukları görülmektedir.

Öğretim elemanlarını görüşlerine göre, öğrencilerin kendi METEB'lerindeki bir MYO'da okumaları ders başarılarını, derslere duyduğu ilgiyi, öğretim elemanlarıyla ve arkadaşlarıyla kurduğu iletişimi, üniversite öğrencisi olmanın verdiği hoşnutluğu, öğrencinin kendine duyduğu güveni ve öğrencinin sosyal etkinliklere katılmasını olumsuz etkilediği saptanmıştır.

Öğretim elemanlarının; Temel Bilimler Derslerinde, Teorik Meslek derslerinde, Uygulama derslerinde ve Kültür Derslerinde ÖSS puanı ile yerleştirilen öğrencilerin daha başarılı oldukları görüşünde oldukları görülmektedir. Öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen sonuçlar ile Kelecioğlu'nun (2006) araştırmasında elde ettiği sonuçların birbirini destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Kelecioğlu'nun(2006) araştırmasına göre farklı alanlardan gelen öğrencilerin daha başarısız oldukları sonucuna varılmıştır.

Tüm bu sonuçlar doğrultusunda öğretim elemanları sınavsız geçiş projesi ile birlikte öğrencilerin başarılarının düştüğünü, bununla birlikte kendilerine daha fazla görev düştüğü, ayrıca tüm derslerde Anadolu teknik ve teknik liselerin diğer meslek liselerine oranla daha başarılı oldukları görüşünü, sınavla yerleştirilen öğrencilerin sınavsız yerleştirilen öğrencilere göre daha başarılı oldukları görüşünü savundukları sonucuna ulaşılmaktadır.

BÖLÜM VI

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına dayanarak hazırlanan önerilerin, mesleki eğitimin ve meslek yüksekokullarının geleceği açısından yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın sonuçlarına bağlı olarak aşağıda belirtilenleri önermek mümkündür.

6.1. Elde Edilen Bulgulara Yönelik Öneriler

- Meslek Yüksekokulları Sınavsız Geçiş Projesi uygulaması gözden geçirilmeli, giriş şartları yeniden düzenlenmelidir.
- Meslek liselerinden MYO'lara geçişte seviye tespit sınavı yapılmalıdır.
- Sınavsız geçişten ancak orta öğretim başarı ortalaması yüksek olan öğrenciler yararlanmalı, başarı düzeyi çok düşük olan öğrencilerin meslek yüksekokullarına girişleri sınırlandırılmalıdır.
- MYO'lara sınavsız geçiş yapmak isteyen öğrenciler için mutlaka bir baraj puanı belirlenmeli, ortaöğretim başarı puanı bu puanın altında olanlar sınavsız geçişten yararlanmamalıdır.
- MYO'lara sınavsız geçen öğrenciler ÖSS ile birlikte ek puan uygulaması ile MYO programlarına yerleştirilmelidirler.
- Meslek liselerinde başarı düzeyi çok düşük olan öğrencilerin meslek yüksekokullarına girişleri sınırlandırılmalıdır.

- Sınavsız geçiş uygulamasına devam edilecekse mesleki ve teknik orta öğretimde sınıf geçme sistemi değiştirilmeli ve mesleki ve teknik orta eğitimin seviyesi mutlaka yükseltilmelidir.
- Yerleştirmelerde “kendi METEB’i” önceliği kardırılmalı, farklı METEB’lerden ğrenci gelmesi sağlanmalıdır.
- METEB sınırları 3–4 komşu ili kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.
- Birçok Avrupa ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de meslek liselerinden meslek yüksekokullarına geçiş sürecinde bir yılı kapsayan bir hazırlık dönemi uygulanmalıdır. Bu hazırlık dönemi adaptasyon dönemi olarak düşünölmeli sınavsız yerleştirilen öğrencilerin temel eksikliklerini bu süreçte okulda ve işletmelerde tamamlamaları sağlanmalıdır.
- Meslek lisesi ğrencilerinin daha bilinçli yetiştirilmesinin sağlanması için mesleki rehberliğe daha etkin biçimde yer verilmelidir.
- Meslek yüksekokulları ile meslek liselerinin sınıf geçme sistemleri ve programları uyumlu hale getirilmelidir.

6.2. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Araştırma Düzce üniversitesi Düzce Meslek Yüksekokulu 2005 yılı girişli öğrenciler ile sınırlandırılmıştır. Bünyesinde MYO bulunduran diğer üniversitelerde de yapılabilir.
- Araştırmada başarı düzeylerinin karşılaştırılması 1. sınıf dersleri ile sınırlandırılmıştır. Araştırma kapsamına 2. sınıf alan dersleride katılarak özellikle uygulama dersleri açısından ğrenci başarıları karşılaştırılabilir.

- Araştırma sadece tek bölüm üzerinde hem 1. hem de 2. sınıf derslerini kapsayacak şekilde genişletilebilir.
- MYO öğrencilerinin kültür dersleri ve temel bilimler dersleri başarıları ile fakülte öğrencilerinin kültür dersleri ve temel bilimler dersleri başarılarının karşılaştırıldığı çalışmalar yapılabilir.
- MYO öğrencilerinin akademik başarıları sosyal yapıları(aile yapısı,kardeş sayısı)göz önünde bulundurularak karşılaştırılabilir.
- MYO öğrencilerinin ÖSS puanları, akademik başarıları ve mezuniyet başarıları karşılaştırılarak farklı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

Akça, Sema; “ Mesleki ve Teknik Eğitim Reformu”

www.egitim.aku.edu.tr/meslekiteknik1.ppt 10.06.2007

Akkutay, Ülker. **Enderun Mektebi**. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayını,1984 ss.19-20

Akyüz, Yahya. **Türk Eğitim Tarihi**. İstanbul: Alfa Yayınları, 7. Baskı 1999,s. 45

Alkan, Cevat. “ Türk Milli Eğitim Sisteminin Mesleki ve Teknik Eğitim Boyutu,” **75 Yılda Eğitim**, Tarih Vakfı Yayınları, 1999, s. 226.

Alkan, Cevat, Hıfzı Doğan ve İlhan S. Sezgin. **Mesleki ve Teknik Eğitimin Prensipleri**, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No; 90, 1980.

Alkan, Cevat, Hıfzı Doğan ve İlhan S. Sezgin. **Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları**, Ankara; Gazi Büro Kitapevi, 3. Baskı, 1996

Anonim, “Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihçesi”

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?savfa_id=100&konu=tarihce,
26.06.2007

Anonim, **Meslek yüksekokullarının bugünkü durumu ve Mesleki ve Teknik Öğretim Okullarından Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişin Değerlendirilmesi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi YÖK,2004.

Babacan, Muazzez. “ Öğrenci Penceresinden Sınavsız Geçiş Sistemine Bir Bakış,” **Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Meslek Yüksekokulu III. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu**, 28–30 Eylül 2005. Burdur. ss. 108–112

Balcı ve ark. **Meslek Yüksekokulları Mevcut Durum ve Öngörüler**, Ankara: YÖK Yayını,2006.

Binici, Hanifi , Arı, Necdet. “Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar” **Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 24, Sayı 3, 2004, ss.383–396

Büyüköztürk, Şener. **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2006.

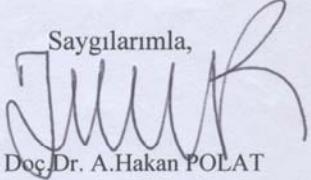
- Corradini, Milena. “Türkiye’de Mesleki Eğitim ve Öğretim: Analiz ve Karşılaştırma”
AB Kopenhag Süreci ve Mastriht Bildirgesi Açısından Türkiye’de Mesleki Öğretim ve Eğitimi Bekleyen Zorluklar Uluslararası Konferansı, 7–8 Haziran 2005 Ankara, Yayın/Pub No: 06-3TR/Eng Ankara 2006
- Çelik, Faik ve Güler Dinçel. “ Meslek Yüksekokullarına Sınavla ve Sınavsız Gelen Öğrencilerin Bazı yapı Karşılaştırmaları,” **Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Meslek Yüksekokulu III. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu**, 28–30 Eylül 2005. Burdur. ss.546–549
- Doğan, Hıfzı. **Mesleki ve Teknik Eğitimin İlkeleri ve Gelişmesi**. Ankara: Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayını No: 126,1983.
- Duranlar, Selçuk. “Ülkemizde Meslek Yüksekokulları ve Sınavsız Geçiş Sürecinde Başarı Durumlarının Analizi” **4.Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu** 14-16 Mayıs 2007 Bergama İzmir, Sözlü Bildiriler Kitabı, 5 Eğitim Kurumu- İşletme Diyalogu Uluslararası Konferansı, Türkiye İşveren Sertifikaları Konfederasyonu Diyalogu Uluslararası Konferansı, Türkiye İşveren Sertifikaları Konfederasyonu Yayın No: 247, Ankara Ağustos 2004 42-544
- Erdoğan, İrfan. **Çağdaş Eğitim Sistemleri**. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1997
- Ergün, Mustafa “ Medreseden Mektebe Osmanlı Eğitim Sisteminde Değişme”,
<http://www.egitim.aku.edu.tr/ergun3.htm> 10.06.2007
- Ergün, Mustafa; “ Sivil Eğitim ve Sivil Eğitimin Batılılaşması”
www.egitim.aku.edu.tr/tet04.htm, 10.06.2007
- Ertürk, Selahattin. **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Basımevi Yelken Tepe Yayınları,1972
- Güler, Ali. **Eğitim Tarihi ve Sosyal Temelleri**. Bolu: Abant İzzet Baysal Yayını No: 1, 1997, ss. 24–25
- Güler, Fatih ve Uzun İbrahim. “Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş, Getirdikleri ve Çözüm Önerileri,” **Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Meslek Yüksekokulu III. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu**, 28–30 Eylül 2005. Burdur. ss.456–460

- Güler, Fatih ve Uzun İbrahim. “Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişle Gelen Öğrencilerden Ne Bekledik Ne Bulduk, Öğrenciler Meslek Yüksekokullarından Ne Beklediler Ne Buldular” **Türkiye’de Yaygın Eğitim Sisteminin Sorunları ve Çözüm Önerileri Sempozyumu** 11–12 Haziran 2007 Başkent Öğretmenevi Ankara, Bildiriler , 213-217
- Güney, Aysel “ Sınavsız Geçiş Uygulamalarından Sonra Öğrenci Başarısı” **4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu** 14–16 Mayıs 2007 Bergama İzmir, Poster Bildiriler Kitabı, 83–87
- Henden, Rıfkı ve Diğerleri. “ Mesleki ve Teknik Öğretimde Sınavsız Geçiş Uygulamaları,” **Milli Eğitim**, say:165,2005,s.59
- İşsever, C ve ark. **Mesleki ve Eğitimin Tarihçesi**. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü, 2005. ss. 11–31
- Kaptan, Saim. **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. Ankara: Tekışık Web Ofset, 1998. s. 59
- Karaçam, Filiz. “ İşsizlikle Mücadeleye Yönelik Sosyal politikalarında Mesleki Eğitimin Yeri ve Türkiye’deki Önemi” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi,1996.
- Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2005. s. 183
- Kaya, Y. Kemal. **İnsan Yetiştirme Düzenimiz Politika, Eğitim, Kalkınma**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve İdari Bilimler Fakültesi Yayını,1977 s. 65
- Kelecioğlu, Hülya. “ Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Sisteminde Öğrenci Başarısına İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanlarının Görüşleri,” **Eurasian Journal of Educational Research**. Sayı:24, 2006, ss.123–133
- Kemahloğlu, K ve Diğerleri. “Sınavsız Geçişin Mesleki ve Teknik Eğitime Etkileri”. Ege Üniversitesi Ege Meslek Yüksekokulu. **II. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu** 15–17 Ekim 2003
- MEB. Sınavsız Geçiş Projesi Bilgi Klavuzu. Ankara: MEB Yayınları.2002
- Mirici, Hakkı , Özhavzalı, Müzeyyen ve Saka,Özlem. “ Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Projesi Hakkında Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Görüşleri,” **Çağdaş Eğitim**, sayı:308, 2004,ss.20–26

- Nurettin, Fidan ve Erden Münire. **Eğitim Bilimine Giriş**. Ankara: Repa Yayınları, 1989, s.5
- Özkaya, Yücel. **XVIII. Yüzyılda Osmanlı kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı**. Ankara: 1985, s. 65
- Pakalın, Z. Mehmet. **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**. İstanbul: 1993 s. 369).
- Rolla, Reinhard. “Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi” **II. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısı**, 2006, s.65
- Temel, Mehmet. “Orta Kademedeki Mesleki ve Teknik Eğitim ile Meslek Yüksekokulları Arasındaki Uyum Sorunları”, **21. Yüzyıla Doğru Meslek Yüksekokullarını Yeniden Yapılanması Sempozyumu**, Çankırı, 1996, s.6
- Tılak, B.G. Jandhyala. “ Vocational Education and Training in Asia”, **The Handbook on Educational Research in The asia Pasific Region**, India, 2002 John P Kenneves and Rye Watanabe, Kluwer Academic Publisher. www.norrag.org/wg/documents/Vocationa_Technical_educat.doc. 24.08.2007
- Ural, Ayhan ve İbrahim Kılıç. **Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi**. Ankara: Detay Yayıncılık, 2005.
- Ültanır, Gürçan. **Karşılaştırmalı Eğitim Bilimi**. Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi, 2000.
- Ünal, Semra ve Ayşe Çınar. “ Sınavsız Geçiş Programındaki Öğrencilerin Programa Giriş ve Çıkıştaki Beklentilerinin Karşılaştırılması,” **Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Meslek Yüksekokulu III. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu**, 28–30 Eylül 2005. Burdur. ss.32–37
- Subaşı, Şerife, Ümmühan Aslan ve Berna Demir. “Sınavsız geçiş Öncesi ve Sonrasında Meslek Yüksekokulu Muhasebe Programı Öğrenci Profili ve Başarısındaki Değişimin Değerlendirilmesi” **4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu** 14-16 Mayıs 2007 Bergama İzmir, Poster Bildiriler Kitabı, 101-104
- Şen, Murat; “Tanzimat Öncesi (Kalsık Dönem) Osmanlı Devleti’inde Sosyal Güvenlik”, www.e-akademi.org/makaleler/mese-1htm-210k, 10.06 2007

- Şimşek, Ali. **Mesleki ve Teknik Eğitimin Yeniden Yapılandırılması**. Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği Yayın No. TÜSİAD-T/99–2/252, İstanbul: 1999
- Türel, Nesrin ve Çağlar, Nedret. “Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş ve ÖSS Puanı ile Gelen Öğrencilerin Genel Başarı Oranlarının Karşılaştırılması (Isparta MYO Örneği)” **4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu** 14-16 Mayıs 2007 Bergama İzmir, Sözlü Bildiriler Kitabı, 418-421
- YÖK. Sınavsız Geçiş Bilgi Klavuzu. Ankara:2005,
http://www.vok.gov.tr/egitim/endustrivel/snavsiz_gecis_bilgi.doc
27.01.2007
- YÖK. Meslek Yüksek Okullarının Günümüzdeki Durumu. Ankara:2005,
http://www.vok.gov.tr/egitim/endustrivel/myo_durumu.doc **27.01.2007**
- YÖK. Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçişin Değerlendirilmesi. Ankara: 2005,
<http://www.vok.gov.tr/egitim/endustrivel/hepsi.zip> **27.01.2007**
- YÖK. Sınavsız Geçiş Uygulama Esasları. Ankara:2005
http://www.vok.gov.tr/egitim/endustrivel/snavsiz_gecis.doc **27.01.2007**
- YÖK. II. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısı Sonuç Raporu. Muğla: 2006
- YÖK. **I. Ulusal Meslek Yüksekokulları Müdürler Toplantısı Sonuç Raporu**. Ankara: 2004,
http://www.myo.eunev.edu.tr/web_2003/Tplt_2004/Tplt_index_tr.htm
27.01.2007

EKLER**EK-1**

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ DÜZCE MESLEK YÜKSEKOKULU Teknik Programlar Bölüm Başkanlığı	
SAYI: B.30.2.DZC.0.76.03.00- 587 KONU: Yüksek Lisans Çalışması	Düzce,24.11.2006
Öğr.Elm.Filiz DURSUN	
Yürütmekte olduğumuz, Meslek Yüksekokullarına sınavlı ve sınavsız geç işte öğrenci başarılarının değerlendirilmesi konusundaki yüksek lisans tez çalışmalarının sürdürürken gerek duyduğumuz bilgilere, yüksek okullarımız kayıtlarından yararlanabilmemiz için Müdürlük oluru olur ve izin yazısı yazımız ekinde sunulmuştur. Bilgilerinize rica ederim.	
Saygılarımla, Yrd. Doç. Dr. A.Hakan POLAT Teknik Programlar Bölüm Başkanı	
Ekler : 1- Müdürlük ona yazısı	

EK-2

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
Düzce Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü

SAYI : B.30.2.DZC.0.76.03.00/211-834

Düzce, 22.11.2006

KONU :Yüksek Lisans Çalışması..

TEKNİK PROGRAMLAR BÖLÜM BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ: 16.11.2006 tarih ve B.30.2.DZC.076.03.00-584 sayılı yazınız.

Yüksekokulumuz Tekstil programında dışarıdan bölüm derslerine giren ve A.İ.B.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları Ana Bilim dalında, Meslek Yüksekokullarına sınavlı ve sınavsız geçişte öğrenci başarılarının değerlendirilmesi konusunda Yüksek Lisans tez çalışmalarını sürdüren öğretim elemanı Filiz DURSUN'un tez çalışmalarında gerek duyduğu bilgilere, Yüksekokulumuz kayıtlarından yararlanabileceği, Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize rica ederim.

Saygılarımla,

Doç.Dr.Murat DÖŞOĞLU
Müdür

EK-3

----- Orjinal Mesaj -----

Kimden: filiz Dursun <filizdursun2003@gmail.com>

Tarih: Friday, February 16, 2007 6:14 pm

Konu: Ölçek İsteği

- > Hocam Merhaba,
- > Daha önce size mail yazmıştım hatırlarsınız belki ama ben yinede
- > kendimi tanıtayım.
- > Abant izzet Baysal Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretimi
- Anabilim dalında master yapmaktayım. Tez Danışmanın Yrd. Doç. Dr.
- Raşit Özen.
- > Master Tezim *"Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Başarı Düzeylerinin
- > Karşılaştırılması" . * Tezimde sınavla ve sınavsız gelen öğrencileri bazı
- > derslerden aldıkları notlarına bakarak bir kıyaslama yapacağım. Çıkacak
- sonuçları desteklemek üzere sizin hazırlamış olduğunuz "Meslek
- Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Sisteminde Öğrenci başarısına İlişkin
- Öğrenci ve Öğretim elemanlarının Görüşleri" makalesinde kullanmış
- olduğunuz anketleri eğer gönderirseniz ve tabiki kullanmama izin verirsiniz
- tezim için kullanmak istiyorum. İlginiz ve alakanız için şimdiden
- teşekkürler!
- > İyi Çalışmalar
- > Filiz Dursun

Kimden : Hulya KELECIOGLU <hulyaebb@hacettepe.edu.tr>

Kime : filiz Dursun <filizdursun2003@gmail.com> ,

Tarih : Feb 18, 2007 7:31 PM

Konu Cevap: Ölçek İsteği

mailed-byhacettepe.edu.tr

Filiz Merhaba,

Anketleri ekte yolluyorum. Çalışmanın sonuçlarından beni de haberdar edersen sevinirim.

Yrd. Doç. Dr. Hülya Kelecioğlu

Hacettepe Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

Eğitim Bilimleri Bölümü

Tel: 0312-2978571

3 attachments — Download all attachments

Öğrenci.doc

87K View as HTML Open as a Google document Download

ÖğretimElAnketi.doc

62K View as HTML Open as a Google document Download

hulyaebb.vcf

1K Download

EK-4**Sevgili Öğrenciler;**

Bu anket, “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılması” isimli bir tez araştırmasının gereği olarak uygulanmaktadır. Bu anket ile sizlerden elde edilecek olan verilere dayanarak Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin; okuldaki başarı durumları, hakkındaki bazı görüşleri belirlenmeye çalışılacaktır.

Anket sonuçlarının, sizlerle ilgili kişisel kararlarda kullanılmasına hiçbir şekilde izin verilmeyecektir. Araştırma kapsamında, ortaöğretim ve yükseköğretim başarılarınızla bu ankete verilen yanıtların karşılaştırılabilmesi için isimlerinize de ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak isim vermek istemiyorsanız aşağıdaki bölümü boş bırakarak anketi yanıtlamaya başlayabilirsiniz.

Araştırmaya yaptığınız katkılar için teşekkür eder, esenlikler dileriz.

Adınız, Soyadınız:

MESLEK YÜKSEKOKULLARI ÖĞRENCİ ANKETİ

- 1) Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu hangisidir?
- 2) Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumunun bulunduğu İl ve ilçe neresidir?
İl:
İLÇE :
- 3) Ortaöğretimden hangi yılda mezun oldunuz?
- 4) Yükseköğreniminize hangi yıl başladınız?
- 5) MYO'daki bölüm/kol/alanınız nedir?
.....
- 6) MYO'da hangi öğretim programındasınız?
A) Birinci öğretim B) İkinci öğretim
- 7) Cinsiyetiniz
A) Kız B) Erkek
- 8) Ders saatleri dışında herhangi bir işte çalışıyor musunuz?
A) Evet B) Hayır
- 9) 1. sınıftan başarılı olamadığınız dersiniz var mı?
A) Evet B) Hayır
- 9) Soruya yanıtız “Evet” ise başarılı olamadığınız ders sayısını yazınız:
- 10) Mezun olduğunuz ortaöğretim kurumu ile yüksekokulunuz aynı METEB (Mesleki ve Teknik Eğitim Bölgesi)'de mi?
A) Evet B) Hayır
- 11) Meslek Yüksekokuluna nasıl yerleştirildiniz?
A) ÖSS sınavını kazanarak
B) Sınavsız Geçişten yararlanarak

Halen okuduğunuz yüksekokulun mezun olduğunuz lise ile aynı ya da farklı METEB'de olmasının aşağıdakilere nasıl bir etkisi olmuştur?	Olumlu etkisi oldu	Hiç etkisi olmadı	Olumsuz etkisi oldu
12) Tanıdık bir çevrede olmanın verdiği güven duygusuna			
13) Yüksekokula uyum sağlamama			
14) Arkadaş çevremizin genişlemesine			
15) Sosyal etkinliklerimin artmasına			
16) Kalacak yer sorununun çözümüne			
17) Ailemin yükseköğrenim görmeme izin vermesine			
Başka (Yazınız)			

18) Lisede mezun olduğunuz alan ile MYO'daki alanınız ne derece örtüşmektedir?

- A) Tamamen aynı alan
B) Benzer alan
C) Tamamen farklı alan

Lisedeki alanınızın aşağıdaki durumlar üzerinde nasıl bir etkisi olmuştur?	Olumlu etkisi oldu	Hiç etkisi olmadı	Olumsuz etkisi oldu
19) MYO'da istediğim programa girmemi sağlamada			
20) Derslere uyumumu sağlamada			
21) Ders başarımları artırmada			
22) Derslere olan ilgimi artırmada			
23) Mesleğe dönük yeni bilgi ve beceriler edinmemde			
24) Mesleğe bağlanmamda			
Başka (Yazınız)			

25) Yüksekokulda başarmakta güçlük çektiğiniz ders/dersler aşağıdaki gruplardan hangisine girmektedir?

- A) Hiçbir derste güçlük çekmiyorum.
B) Teorik derslerde güçlük çekiyorum
C) Uygulamalı derslerde güçlük çekiyorum.
D) Bütün derslerde güçlük çekiyorum

Aşağıdaki durumların MYO'daki ders başarılarınızda nasıl bir etkisi olmuştur?	Başarımları artırdı	Hiç etkilemedi	Başarımları düşürdü
26) Öğretim elemanlarının sayısı			
27) Öğretim elemanlarının niteliği			
28) Okuldaki araç-gereç durumu			
29) Okulda uygulama alanlarının durumu			
30) Okul çevresinde alanımla ilgili staj yapılacak işyerinin bulunma durumu			
31) Staj yerlerinin stajyer öğrencilere olan tutumu			
32) Öğretim elemanlarının öğrencilerle kurduğu iletişim			
33) Okul yönetiminin öğrencilerle kurduğu iletişim			
34) Sınıftaki öğrenci sayısı			
35) Verilen eğitimin seviyeme uygun olma durumu			
36) Ders sayısı			
37) Derslerin içeriklerinin yoğunluğu			
Başka (Yazınız)			

MYO'na ortaöğretimdeki alanlarının devamı olan programlardan gelen öğrencilerin başarı durumları farklı alanlardan gelen öğrencilerin başarı durumlarına göre nasıldır? (Yanıtlarınızı okuttuğunuz dersin/derslerin bulunduğu grupta belirtiniz.)	Fikrim yok	Farklı alandan gelenlerden	Farklı alandan gelenlerden	Fark yok
11) Temel bilimler derslerinde				
12) Teorik meslek derslerinde				
13) Uygulama derslerinde				
14) Kültür derslerinde				

MYO öğrencilerini geldikleri ortaöğretim kurumlarına göre karşılaştırdığınızda başarı durumları nasıldır? (Yanıtlarınızı okuttuğunuz dersin/derslerin bulunduğu grupta belirtiniz.)	Temel bilimler derslerinde				Teorik meslek derslerinde				Uygulama derslerinde				Kültür derslerinde			
	Fikrim yok	Çok başarılı	Başarılı	Başarısız	Fikrim yok	Çok başarılı	Başarılı	Başarısız	Fikrim yok	Çok başarılı	Başarılı	Başarısız	Fikrim yok	Çok başarılı	Başarılı	Başarısız
15) Anadolu Teknik Lisesi																
16) Teknik Lise																
17) Anadolu Meslek Lisesi																
18) Meslek Lisesi																

Sizce öğrencinin kendi METEB'indeki bir MYO'da okumasının aşağıdaki durumlar üzerinde nasıl bir etkisi olmuştur?	Fikrim yok	Olumlu etkisi	Olumsuz etkisi	Hiç etkisi yok
19) Ders başarısına				
20) Derslere duyduğu ilgiye				
21) Öğretim elemanlarıyla kurduğu iletişime				
22) Arkadaşlarıyla kurduğu iletişime				
23) Üniversite öğrencisi olmanın verdiği hoşnutluğa				
24) Öğrencinin kendine duyduğu güvene				
25) Sosyal etkinliklere katılmaya				

MYO'na ÖSS puanı ile yerleşen öğrencilerin başarı durumları sınavsız yerleşen öğrencilerin başarı durumlarına göre genel olarak nasıldı? (Yanıtlarınızı okuttuğunuz dersin/derslerin bulunduğu grupta belirtiniz.)	Fikrim yok	ÖSS puanı ile yerleşenler daha başarılı	ÖSS puanı ile yerleşenler daha başarılı	Fark yok
26) Temel bilimler derslerinde				
27) Teorik meslek derslerinde				
28) Uygulama derslerinde				
29) Kültür derslerinde				

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	: Filiz DURSUN
Sürekli Adresi	: Düzce Meslek Yüksekokulu
Tel	: 0 542 485 97 80
E-Posta	: filizdursun81@hotmail.com filizdursun2003@gmail.com
Doğum Yeri ve Yılı	: Düzce, 1981
Yabancı Dili	: İngilizce
İlköğretim	: Düzce Yenimahalle İlköğretim Okulu–1991
Ortaöğretim	: Düzce Anadolu Kız Meslek Lisesi -1995
Lisans	: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Hazır giyim Öğretmenliği, 2003
Çalışma Hayatı	
2004–2005	Protekstil (İstanbul)ve Rateks Tekstil (Düzce) İdari İşler
2005–2006	Düzce Aziziye İlköğretimokulu ücretli İngilizce öğretmenliği
2006-(devam ediyor)	Düzce Meslek Yüksekokulu Tekstil Eğitimi
	Bölümünde Öğretim Görevlisi